

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 187 (XXXI) — Nr. 765

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 20 septembrie 2019

SUMAR

	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 467 din 29 iulie 2019 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară	2–29
★	
Opinie concurentă.....	29
★	
Opinie concurentă.....	29–32

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 467**

din 29 iulie 2019

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Mihaela Senia Costinescu	— magistrat-asistent-șef

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, obiecție formulată de un număr de 78 de deputați aparținând grupurilor parlamentare ale Partidului Național Liberal și Uniunii Salvați România, în temeiul art. 146 lit. a) din Constituție și al art. 15 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

2. Cu Adresa nr. 2/3.734 din 21 iunie 2018, secretarul general al Camerei Deputaților a trimis Curții Constituționale sesizarea formulată, care a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 3.379 din 25 aprilie 2019 și constituie obiectul Dosarului nr. 1.135A/2019.

3. În motivarea sesizării de neconstituționalitate autorii formulează atât critici de neconstituționalitate extrinsecă, cât și critici de neconstituționalitate intrinsecă.

4. Cu privire la *criticile de neconstituționalitate extrinsecă*, referitor la principiul bicameralismului, autorii sesizării susțin că legea în forma trimisă la promulgare conține un aport semnificativ cantitativ, dar mai ales calitativ al Camerei decizionale, Camera Deputaților, față de forma supusă dezbaterii primei Camere sesizate, Senatul. Astfel, întrucât prin Decizia Curții Constituționale nr. 633 din 12 octombrie 2018 au fost declarate neconstituționale 64 de dispoziții ale legii supuse controlului de constituționalitate, în procedura de reexaminare, Senatul, acționând în limitele reexaminării impuse de decizia Curții, a formulat amendamente pentru punerea de acord cu Constituția a dispozițiilor declarate neconstituționale. Însă Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, a eliminat 36 dintre amendamentele formulate de Senat. Or, invocând Decizia nr. 718 din 8 noiembrie 2017, autorii sesizării apreciază că numărul ridicat de amendamente de eliminare formulate în Camera decizională „echivalează cu eliminarea primei Camere, în calitate de prim-legiuitor sau primcittor al legii și transformarea Parlamentului într-unul unicameral, cel puțin sub aspect funcțional”.

5. Analiza celor trei elemente imuabile ale principiului bicameralismului aplicate textului normativ conținut de legea criticată demonstrează încălcarea principiului bicameralismului,

deoarece legea se îndepărtează de voința originală a autorilor inițiativei, are o formă cu un conținut semnificativ diferit, adoptată de Camera decizională, față de forma adoptată de prima Cameră sesizată și există o configurație semnificativ diferită sub aspect cantitativ, dar mai ales calitativ între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului. Prin urmare, legea este neconstituțională în ansamblul său, încălcând dispozițiile art. 61 alin. (2) și ale art. 75 din Constituție.

6. De asemenea, autorii susțin că „Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și a Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție (PL-x nr. 406/2018)” a fost adoptată cu încălcarea dispozițiilor art. 69 alin. (2) din Regulamentul Camerei Deputaților, fapt care aduce atingere prevederilor art. 1 alin. (5) din Constituție. Activitatea autorității legiuitoare este subsumată obligației respectării normelor, fiind reglementată prin regulamentele proprii de organizare și funcționare. Respectarea dispozițiilor regulamentare este fundamentală pentru buna desfășurare a activității de legiferare în România, astfel încât orice lege trebuie adoptată în condiții de deplină transparență, prin voința politică exprimată conform propriei conștiințe a fiecărui membru al corpului legiuitor, după studiul aprofundat al normelor supuse dezbaterii parlamentare. Pentru formarea voinței politice a fiecărui membru al Parlamentului, regulamentele parlamentare și, în speță, Regulamentul Camerei Deputaților prevăd un termen de 5 zile de la data la care comisia de specialitate avizează prin raport legea până la dezbaterea acesteia în ședința Camerei Deputaților, conform art. 69 alin. (2). Această dispoziție imperativă a fost încălcată cu privire la legea supusă controlului de constituționalitate, deoarece legea a fost avizată de comisia specială raportoare în data de 23 aprilie 2019 și în ziua următoare a fost dezbătută și aprobată în ședința Camerei Deputaților. Aplicarea procedurii de dezbateri în ședința Camerei Deputaților în ziua următoare celei în care a fost avizată prin raport de comisia specială constituie o încălcare a Constituției, deoarece deputații care nu au fost membri ai comisiei nu au avut posibilitatea de a-și forma opinia asupra propunerii legislative, adoptată cu amendamente de comisia specială, aflându-se în situația de a exercita un mandat imperativ. Termenul de 5 zile prevăzut de art. 69 alin. (2) din Regulamentul Camerei Deputaților este imperativ indiferent dacă este aplicată procedura ordinară de dezbateri sau procedura de urgență. Acesta constituie o garanție procedurală menită să asigure exercitarea efectivă a mandatului reprezentativ, principiul potrivit căruia „plenul este suveran” neputând încălca aceste reguli și nici dreptul parlamentarilor aflați în minoritate de a lua cunoștință și de a dezbate în mod efectiv inițiativele legislative.

7. Prin urmare, nerespectarea termenului procedural stabilit de art. 69 alin. (2) din Regulamentul Camerei Deputaților a

împiedicat Camera să își exercite funcția de legiferare în mod efectiv, transformând actul decizional al votului într-o formalitate care lipsește de efecte juridice norma cuprinsă în art. 69 din Constituție, care statuează că în exercitarea mandatului deputații și senatorii sunt în serviciul poporului, orice mandat imperativ fiind nul.

8. Întrucât aceste norme regulamentare nu au fost respectate, autorii sesizării susțin că legea a fost adoptată cu încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (3) și alin. (5) coroborate cu art. 64 și 69 din Constituție, ceea ce determină neconstituționalitatea legii, în ansamblul său.

9. Potrivit art. 30 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 24/2000, studiile de impact sunt obligatorii în cazul proiectelor de legi de importanță și complexitate deosebite, iar proiectul de lege de modificare a Codului de procedură penală intră, în mod evident, în această categorie. Prin neîntocmirea studiilor de impact în legătură cu modificările propuse sunt încălcate dispozițiile legale menționate, legea astfel adoptată nesocotind art. 1 alin. (3) din Constituție, care prevede că România este stat de drept, și art. 1 alin. (5) din Constituție, care prevede că, în România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie. Sunt invocate în susținerea criticilor formulate considerentele Deciziei nr. 104 din 6 martie 2018.

10. Cu privire la *criticile de neconstituționalitate intrinsecă*, autorii sesizării susțin că eliminarea **art. I pct. 5**, referitor la **art. 8 alin. (2) din Codul de procedură penală**, constatată ca fiind neconstituțional prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, doar în ceea ce privește sintagma „sau procurori” din conținutul tezei a doua a normei, contravine art. 147 alin. (2) din Constituție, referitor la limitele reexaminării în controlul de constituționalitate *a priori*, precum și art. 147 alin. (4), referitor la efectul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale.

11. Cu privire la **art. I pct. 19**, referitor la **art. 47 din Codul de procedură penală**, deși inițial a considerat că numai necompetența materială și după calitatea persoanei a instanței inferioare celei competente este de natură a leza drepturile procesuale ale inculpatului, și astfel se justifică și momentul procesual până la care poate fi reclamată încălcarea, dar și sancțiunea care intervine, respectiv nulitatea absolută, legiuitorul, cu încălcarea dreptului la un proces echitabil pentru toate părțile implicate, în componenta referitoare la termenul rezonabil, extinde inexplicabil sfera și sancțiunea, prezumând în mod absolut că o instanță superioară sau un organ de urmărire penală superior celui competent să soluționeze cauza ar fi „necompetent” profesional să participe la dezlegarea ei. În acest mod se tergiversează soluționarea cauzei penale, cu încălcarea art. 6 din CEDO și art. 21 alin. (3) din Constituție. De altfel, privitor la necompetența parchetelor, în cuprinsul Deciziei nr. 302 din 4 mai 2017, Curtea Constituțională a precizat că nu poate fi de acceptat ca un parchet ierarhic inferior să efectueze sau să supravegheze urmărirea penală în cauze care, potrivit legii, sunt date în competența unui parchet ierarhic superior, confirmând astfel că numai necompetența organelor judiciare inferioare celor competente potrivit legii, poate constitui motiv de nulitate absolută.

12. Cu privire la **art. I pct. 35**, referitor la **art. 91 alin. (2) din Codul de procedură penală**, autorii obiecției susțin că dispoziția nou-introdusă reia *ad litteram* prevederea aflată în vigoare. Având în vedere jurisprudența Curții Constituționale care atribuie valențe constituționale normelor de tehnică legislativă prin raportare la art. 1 alin. (5) din Constituție, autorii apreciază că norma criticată este neconstituțională.

13. **Art. I pct. 36**, referitor la **art. 91 alin. (2) din Codul de procedură penală**, care prevede că absența nejustificată a avocatului nu poate să atragă consecințe juridice în privința inculpatului, nu respectă exigențele de claritate și previzibilitate impuse de art. 1 alin. (5) din Constituție, întrucât nu se poate stabili cu exactitate care este scopul reglementării. Norma poate deschide calea unor interpretări abuzive, încurajând o practică în sensul neprezentării avocatului la termenul de judecată în scopul obținerii unei amânări a judecării procesului, ceea ce determină încălcarea art. 21 alin. (3) din Constituție, referitor la dreptul la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil.

14. În ceea ce privește **art. I pct. 45**, care introduce **art. 110 alin. (6) în Codul de procedură penală**, autorii susțin că dispoziția introdusă reia teza a doua a art. 110 alin. (5) din cod, astfel că se creează un paralelism legislativ care încalcă art. 1 alin. (5) din Constituție.

15. Cu privire la **art. I pct. 48**, referitor la **art. 116 alin. (2) din Codul de procedură penală**, autorii susțin că normele de procedură penală cuprind suficiente garanții menite să preîntâmpine ca vinovăția unei persoane să fie stabilită în mod determinant pe baza declarațiilor martorilor protejați sau amenințați. Unicul efect al reglementării va fi diminuarea probatorului din cauză, determinată de reticența unor martori din proces de a face declarații acuzatoare față de persoana care face obiectul cercetării penale, de teama unor posibile repercusiuni. Astfel, reglementarea încalcă principiul aflării adevărului, „adică dreptul la un proces echitabil al părții interesate în luarea în considerare a tuturor probelor administrate care contribuie la aflarea adevărului, și principiul dreptății, consacrat de art. 1 alin. (3) din Constituție ca o valoare supremă a statului de drept” (a se vedea Decizia nr. 44 din 13 ianuarie 2009).

16. În ceea ce privește **art. I pct. 51**, referitor la **art. 125 din Codul de procedură penală**, condiționarea acordării statutului de martor amenințat de existența de probe sau indicii temeinice că viața, integritatea corporală, libertatea, bunurile sau activitatea profesională a martorului sau a unui membru de familie al acestuia ar fi puse în pericol creează un dezechilibru nejustificat între interesele suspectului/inculpatului și cele ale martorului și ale societății, în general. Astfel, art. 125 încalcă prevederile constituționale ale art. 1 alin. (3) privind statul de drept, în componentele sale referitoare la apărarea ordinii publice și a siguranței publice, prin crearea unei stări de pericol pentru o serie de valori constituționale.

17. **Art. I pct. 55 și pct. 66**, referitoare la **art. 138 alin. (12) și art. 153 alin. (1) din Codul de procedură penală**, prin modul mecanic în care legiuitorul a înțeles să înlocuiască sintagma „suspiciune rezonabilă” cu termenul „probe” sau cu sintagma „indicii temeinice” conduce la situații profund injuste, de natură a crea un dezechilibru nejustificat între interesele suspectului/inculpatului și cele ale persoanei vătămate și ale societății, în general. Astfel, se ajunge în situația absurdă în care, pentru a se putea desfășura activitățile investigative, în scopul strângerii de probe, este necesară existența prealabilă de probe și indicii temeinice privind săvârșirea infracțiunii, nemaifiind suficientă simpla suspiciune rezonabilă. Autorii sesizării consideră că sunt pe deplin aplicabile considerentele reținute de Curtea Constituțională în Decizia nr. 54 din 14 ianuarie 2009, respectiv că „prin eliminarea posibilității de probațiune, se limitează dreptul persoanei vătămate prin infracțiune, și nu numai al acesteia, de a se apăra pe cale judiciară, încălcându-se astfel principiul dreptului la apărare consacrat prin art. 24 alin. (1) din Constituție, ca și principiile accesului la justiție și al dreptului la un proces echitabil, prevăzute de art. 21 din Legea fundamentală.”

18. Cu privire la **art. I pct. 56**, referitor la **art. 139 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală**, autorii sesizării arată că supravegherea tehnică include procedee probatorii care presupun ingerințe în dreptul la viață privată a unei persoane, drept protejat de dispozițiile art. 26 și ale art. 28 din Constituție, însă legiuitorul, în reglementarea acestor mijloace probatorii intruzive, are obligația de a stabili un just echilibru între dreptul fundamental, care face obiectul limitării impuse de măsură, și valoarea socială a cărei protecție a determinat limitarea. Or, condiționarea aplicării măsurii supravegherii tehnice de existența unor indicii temeinice, și nu doar a suspiciunii rezonabile, cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni, ca în prezent, este de natură a crea un dezechilibru nejustificat între interesele suspectului/inculpatului și cele ale persoanei vătămate și ale societății, în general. Astfel, de cele mai multe ori, supravegherea tehnică este dispusă tocmai în vederea străngerii de probe și indicii temeinice care să fundamenteze punerea în mișcare a acțiunii penale. Autorii fac trimitere la considerentele Deciziei nr. 54 din 14 ianuarie 2009.

19. În ceea ce privește **art. I pct. 57**, referitor la **art. 139 alin. (3) din Codul de procedură penală**, din coroborarea alin. (3) și alin. (31), rezultă că nu vor constitui mijloace de probă înregistrările realizate de părți sau de subiecții procesuali principali, atunci când acestea nu privesc propriile convorbiri sau comunicări și nici nu sunt realizate în locuri publice, și nici cele realizate de martori, chiar dacă privesc propriile convorbiri sau comunicări, dar care nu sunt realizate în locuri publice. Potrivit legii, o faptă se consideră săvârșită în public atunci când a fost comisă în condițiile prevăzute de art. 184 din Codul penal. Astfel, *exempli gratia*, înregistrarea realizată de un martor într-un loc neaccesibil publicului, de exemplu, domiciliul persoanei vătămate, nu va putea constitui mijloc de probă. Invocând Decizia nr. 54 din 14 ianuarie 2009, autorii susțin că prin eliminarea posibilității de probațiune se limitează dreptul persoanei vătămate prin infracțiune, și nu numai al acesteia, de a se apăra pe cale judiciară, încălcându-se astfel principiul dreptului la apărare consacrat prin art. 24 alin. (1) din Constituție, precum și principiile accesului la justiție și dreptului la un proces echitabil, prevăzute de art. 21 din Legea fundamentală.

20. **Art. I pct. 63**, care abrogă **art. 146¹ alin. (5) din Codul de procedură penală**, încalcă dreptul la integritatea fizică a persoanei, prevăzut de art. 22 alin. (1) din Constituție, precum și dreptul la un proces echitabil, procurorul nemaiputând obține în condiții de urgență date privitoare la tranzacțiile financiare efectuate sau care urmează a fi efectuate.

21. **Art. I pct. 94**, referitor la **art. 209 alin. (11) din Codul de procedură penală**, este lipsit de claritate, deoarece nu prevede dacă, în eventualitatea lipsei oricăror documente din interiorul materialului probator înmănat odată cu ordonanța prevăzută la art. 209 alin. (10) din cod, este atrasă nulitatea ordonanței sau se consideră neefectuată procedura înmânării acesteia, cu toate consecințele legale de rigoare. Măsura obligării de către legiuitor a înmânării întregului material probator administrat este excesivă, deoarece implică un mare efort logistic. Or, amestecarea unor operațiuni logistice de copiere și îndosariere a materialului probator, operațiuni care erau posibile și în varianta actuală a Codului de procedură penală, dar în a cărui redactare nu aveau consecințe procedurale, aduce neclaritate legii penale mai ales în condițiile netratării distincte a efectelor unor eventuale omisiuni, din cauze obiective, a înmânării copiilor de pe materialul probator, și poate conduce la tergiversarea procesului penal.

22. Cu privire la **art. I pct. 109**, referitor la **art. 223 alin. (1) din Codul de procedură penală**, autorii sesizării susțin că

sintagma „indicii temeinice” nu este definită în niciun act normativ în vigoare, fiind lipsită de claritate și de previzibilitate. Mai mult, în urma procedurii de examinare, dispoziția propusă pentru alin. (2) al art. 223 din Codul de procedură penală a fost eliminată, revenindu-se la forma în vigoare. Or, eliminarea dispoziției prevăzute la alin. (2) dă naștere unei necorelări în privința standardului de probă necesar pentru aplicarea măsurii arestării preventive, ceea ce încalcă principiul securității juridice, în componenta sa referitoare la claritatea și previzibilitatea legii, consacrat de art. 1 alin. (5) din Constituție.

23. **Art. I pct. 181**, referitor la **art. 281 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură penală**, contravine art. 1 alin. (5), art. 21 alin. (3) și art. 132 alin. (1) din Constituție, întrucât nulitatea actelor efectuate de un organ de urmărire superior într-o cauză de competența unui organ de urmărire penală inferior este nejustificată față de principiul controlului ierarhic în baza căruia își desfășoară activitatea procurorii, și art. 302 din Codul de procedură penală, care permite organului superior să efectueze acte de competența organului de urmărire penală inferior.

24. **Art. I pct. 155**, referitor la **art. 290 alin. (11) din Codul de procedură penală**, care limitează temporal beneficiul reducerii limitelor de pedeapsă ca urmare a depunerii unui denunț, duce la descurajarea persoanelor care au cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni de a sesiza organele judiciare, fapt care încalcă principiul aflării adevărului, „adică dreptul la un proces echitabil al părții interesate în luarea în considerare a tuturor probelor administrate care contribuie la aflarea adevărului, și principiul dreptății, consacrat de art. 1 alin. (3) din Constituție ca o valoare supremă a statului de drept” (Decizia nr. 54 din 14 ianuarie 2009). Autorii sesizării consideră că se impune reanalizarea constituționalității acestor dispoziții, care, în lumina Raportului M.C.V. [COM I2018/851] și a Avizului Comisiei de la Veneția, precum și a jurisprudenței Curții Constituționale care a reafirmat obligația statului român de a aplica M.C.V. și de a da curs recomandărilor stabilite în acest cadru, încalcă art. 148 alin. (2) și alin. (4) din Constituție.

25. **Art. I pct. 208**, referitor la **art. 328 alin. (11) din Codul de procedură penală**, nu este previzibil, prin raportare la art. 328 alin. (1) din cod, soluția normativă propusă fiind deja reglementată, deci generând un paralelism legislativ care încalcă art. 1 alin. (5) din Constituție.

26. În fine, cu privire la **art. III**, care prevede că în toate situațiile în care Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală se referă la judecătorul de cameră preliminară se va înțelege că referirea se face la instanța de judecată competentă potrivit legii, autorii sesizării susțin că procedeele ales de legiuitor pentru eliminarea dispozițiilor contrare noii concepții introduse de noua lege, constând în eliminarea funcției de verificare a legalității trimiterii ori netrimiterii în judecată și, pe cale de consecință, a procedurii camerei preliminare, nu respectă cerințele de claritate și previzibilitate impuse prin art. 1 alin. (5) din Constituție. Prin modul în care a procedat, legiuitorul a omis faptul că unele dintre aceste dispoziții nu cuprind referiri doar la judecătorul de cameră preliminară, ci și la procedura camerei preliminare, referiri care vor rămâne în fondul activ al legislației. Prin urmare, art. III din lege contravine principiului securității juridice, în componenta sa referitoare la claritatea și previzibilitatea legii, consacrat la art. 1 alin. (5) din Constituție, prin raportare la efectele produse asupra art. 211 alin. (2), art. 214 alin. (1), art. 215¹ alin. (7), art. 220 alin. (1), art. 249 alin. (1) și alin. (6), art. 250¹ alin. (1) și alin. (2) și art. 396 alin. (9) din Codul de procedură penală.

27. În considerarea argumentelor expuse, autorii sesizării solicită admiterea obiecției de neconstituționalitate și constatarea neconstituționalității legii în ansamblul său.

28. În continuare, Curtea reține că, prin Adresa nr. 650 din 10 mai 2019, **Președintele României a trimis Curții Constituționale sesizarea privind neconstituționalitatea dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară.** Sesizarea a fost formulată în temeiul art. 146 lit. a) din Constituție și al art. 15 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 3.759 din 10 mai 2019 și constituie obiectul Dosarului nr. 1.307A/2019.

29. **În motivarea sesizării de neconstituționalitate**, autorul formulează atât critici de neconstituționalitate extrinsecă, cât și critici de neconstituționalitate intrinsecă.

30. Cu privire la *criticile de neconstituționalitate extrinsecă*, Președintele României arată că, în procedura de reexaminare a legii, Parlamentul a adoptat legea criticată cu încălcarea art. 147 alin. (2) din Constituție, întrucât, pe de o parte, și-a ignorat obligația constituțională de a pune de acord textele din legea criticată cu decizii anterioare ale Curții Constituționale, aspect ce contravine dispozițiilor art. 147 alin. (2) coroborate cu cele ale art. 147 alin. (1) și alin. (4) din Constituție, iar, pe de altă parte, în procedura punerii de acord nu a realizat corelările necesare, adoptând reglementări ce contravin principiului legalității, fiind astfel încălcate prevederile art. 147 alin. (2) prin raportare la art. 1 alin. (5) din Constituție.

31. În ceea ce privește necesitatea punerii de acord a prevederilor Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală cu o serie de decizii ale Curții Constituționale, aceasta a fost justificată de faptul că de la data adoptării Codului de procedură penală și până în prezent Curtea Constituțională a statuat că unele dispoziții ale acestuia nu îndeplinesc cerința constituționalității, astfel încât prin declararea lor ca neconstituționale, în raport cu prevederile art. 147 alin. (1) din Legea fundamentală, „intervine obligația Parlamentului” de a pune de acord textele din legea în vigoare cu deciziile Curții Constituționale. În acest sens, în procedura adoptării legii criticate, Parlamentul a avut în vedere mai multe decizii ale instanței constituționale (Decizia nr. 257 din 26 aprilie 2017, Decizia nr. 321 din 9 mai 2017, Decizia nr. 625 din 26 octombrie 2016, Decizia nr. 562 din 19 septembrie 2017, Decizia nr. 244 din 6 aprilie 2017, Decizia nr. 133 din 10 martie 2015, Decizia nr. 802 din 5 decembrie 2017, Decizia nr. 437 din 22 iunie 2017, Decizia nr. 21 din 17 ianuarie 2017, Decizia nr. 712 din 4 decembrie 2014, Decizia nr. 17 din 17 ianuarie 2017, Decizia nr. 90 din 28 februarie 2017, Decizia nr. 22 din 17 ianuarie 2017, Decizia nr. 302 din 4 mai 2017, Decizia nr. 554 din 19 septembrie 2017, Decizia nr. 33 din 23 ianuarie 2018, Decizia nr. 651 din 17 octombrie 2017 și Decizia nr. 2 din 17 ianuarie 2017), prin raportare la care a operat modificări ale normelor procesual penale în vederea punerii lor de acord cu Legea fundamentală.

32. Întrucât prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018 Curtea Constituțională a constatat neconstituționalitatea unora dintre aceste modificări, Parlamentul avea obligația reexaminării și adoptării lor în acord cu prevederile constituționale, neputând elimina cu totul intervenția asupra acestor norme. Așadar, prin eliminarea în totalitate a completărilor art. 1 pct. 24, pct. 133 și pct. 246 din forma ce a făcut obiectul controlului de constituționalitate *a priori* efectuat prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, Parlamentul a depășit limitele stabilite prin decizia Curții Constituționale, ceea ce contravine art. 147 alin. (2) și alin. (4) din Constituție. Astfel, completarea inițială adusă Codului de procedură penală prin art. 1 pct. 24 a fost realizată pentru punerea acestui act normativ de acord cu

Decizia nr. 321 din 9 mai 2017. Potrivit acestei decizii, intervenția asupra prevederilor art. 40 din Codul de procedură penală era necesară pentru introducerea recursului împotriva respingerii cererii de sesizare a Curții Constituționale privind hotărârile pronunțate de ultima instanță în ierarhia instanțelor judecătorești în materie penală. Or, eliminarea dispozițiilor introduse prin art. 1 pct. 24 echivalează cu încălcarea obligației Parlamentului de a pune de acord acest text cu Decizia nr. 321 din 9 mai 2017, iar punerea de acord a legislației penale cu deciziile instanței constituționale a reprezentat un aspect asumat public, atât pe plan intern, cât și european, și a constituit, așa cum s-a arătat anterior, una dintre rațiunile inițiativei legislative. Suprimarea în integralitate a voinței legiuitorului exprimată în varianta inițială a legii echivalează nu numai cu o depășire a limitelor stabilite prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, dar și cu nerespectarea obligației constituționale a Parlamentului de a opera, cu prilejul reexaminării legii, acele intervenții impuse cu evidență de necesitatea conformității acelor dispoziții/sintagme declarate neconstituționale cu normele Constituției.

33. De asemenea, completarea inițială adusă Codului de procedură penală prin art. 1 pct. 133 a fost realizată pentru punerea acestui act normativ de acord cu Decizia nr. 22 din 17 ianuarie 2017. În procedura reexaminării însă, Parlamentul nu numai că nu a suplinit omisiunea legislativă, ci a eliminat în integralitate modificarea operată la art. 220 alin. (1) din Codul de procedură penală, ceea ce echivalează cu o depășire a limitelor stabilite prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018.

34. În ceea ce privește art. 1 pct. 246 din legea în forma anterioară controlului de constituționalitate, referitor la completarea art. 453 alin. (3) din Codul de procedură penală, renunțarea la intervenția legislativă nu poate fi justificată prin prisma unor rațiuni de tehnică legislativă, întrucât această eliminare, pe lângă depășirea limitelor fixate prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, echivalează și cu nerespectarea obligației Parlamentului de a pune de acord această normă cu Decizia nr. 2 din 17 ianuarie 2017, aspect ce contravine și art. 147 alin. (2) prin raportare la alin. (1) și alin. (4) ale aceluiași articol din Constituție.

35. În conformitate cu art. 147 alin. (2) din Constituție, Parlamentul este ținut în procedura de punere de acord a legii cu decizia Curții Constituționale de limitele trasate de aceasta, respectiv de modificarea, completarea ori eliminarea/abrogarea acelor norme declarate de Curtea Constituțională în mod expres ca fiind neconstituționale în tot sau în parte. Punerea de acord a legii cu decizia Curții Constituționale nu poate face abstracție de rolul și competențele Parlamentului, care poate adopta oricare dintre aceste soluții cu privire la textele declarate neconstituționale, fără a depăși cele statuate expres prin dispozitivul deciziei Curții Constituționale. În același timp, cu privire la normele declarate parțial neconstituționale, Parlamentul are „o marjă de discreționaritate limitată”, iar intervenția acestuia asupra textelor respective trebuie să fie analizată strict din perspectiva considerentelor Curții Constituționale. Prin urmare, punerea de acord a legii cu decizia Curții nu poate și nu trebuie să se rezume la un proces mimetic, formal, de simplă extragere din conținutul legii în integralitate a textelor cu privire la care Curtea a constatat neconstituționalitatea unei sintagme, întrucât eliminarea integrală a textelor doar parțial declarate neconstituționale contravine considerentelor deciziei. Președintele României susține așadar că, din perspectiva considerentelor Deciziei nr. 633 din 12 octombrie 2018 și a conținutului legii criticate, reiese faptul că autoritatea legiuitoare s-a comportat ca și când

nu ar fi fost în procedura punerii de acord a legii cu decizia Curții Constituționale, ci în procedura obișnuită/comună de legiferare.

36. Astfel, în cazul dispozițiilor art. I pct. 5, cu privire la art. 8 alin. (2) din Codul de procedură penală, Curtea a constatat că acestea sunt neconstituționale în ceea ce privește sintagma „sau procurori” din conținutul tezei a doua a acestei norme, astfel că Parlamentul avea deschisă calea reexaminării doar în ceea ce privește eliminarea acestei sintagme, neputând efectua modificări în privința celorlalte dispoziții din cuprinsul art. I pct. 5 al legii care a făcut obiectul sesizării. Așadar, prin eliminarea în totalitate a completărilor de la art. I pct. 5 din forma ce a făcut obiectul controlului de constituționalitate *a priori*, Parlamentul a depășit limitele trasate prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, ceea ce contravine art. 147 alin. (2) și alin. (4) din Constituție. Aceeași este concluzia și în cazul art. I pct. 6, cu referire la modificarea art. 10 alin. (2) din Codul de procedură penală, reexaminarea putând opera doar în ceea ce privește stabilirea momentului de la care termenele de pregătire a apărării încep să curgă, și în cazul art. I pct. 39 privind modificarea art. 77 din Codul de procedură penală care stabilea că persoana cu privire la care, din probele sau indiciile temeinice existente în cauză, rezultă că a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală se numește suspect, referitor la care Curtea a stabilit că sintagma „probe sau” este neconstituțională, astfel că se impunea eliminarea doar a acestei sintagme, iar nu a textului în integralitatea sa.

37. Mai mult, în cazul dispozițiilor art. I pct. 159 din legea în forma anterioară controlului de constituționalitate, care avea ca obiect introducerea art. 250¹ alin. (4) în Codul de procedură penală, acestea nu au făcut obiectul controlului de neconstituționalitate efectuat prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, astfel că acestea nu puteau fi supuse procedurii de reexaminare.

38. O altă critică de neconstituționalitate extrinsecă vizează dispozițiile art. III din legea în forma reexaminată ca urmare a deciziei Curții Constituționale și retransmisă la promulgare, care prevăd că în toate situațiile în care Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală se referă la judecătorul de cameră preliminară se înțelege că referirea se face la instanța de judecată competentă potrivit legii. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut că „este de datoria Parlamentului să opereze, cu prilejul reexaminării legii, acele intervenții impuse cu evidență nu numai de necesitatea recorelării dispozițiilor sub aspectul normelor de tehnică legislativă, deci prin raportare la Legea nr. 24/2000, ci, în primul rând, de necesitatea conformității acelor dispoziții cu normele Constituției”. Or, dispozițiile art. III din legea criticată nu pot fi considerate o simplă amendare de tehnică legislativă determinată de necesitatea îndreptării unor erori materiale ori a corelării dispozițiilor legii criticate sub aspectul normelor de tehnică legislativă, întrucât, pe de o parte, acestea contravin normelor de tehnică legislativă, iar, pe de altă parte, au un conținut nou, cu totul diferit față de cel prevăzut inițial în legea supusă controlului de constituționalitate, echivalând cu o intervenție/modificare implicită directă a unor texte din Legea nr. 135/2010. Operațiunea de renunțare la o sintagmă/noțiune/instituție și înlocuirea înțelesului acesteia cu un altul se realizează printr-un procedeu impropriu, generator prin el însuși de neclaritate și imprecizie, nefiind clar dacă noul înțeles al sintagmei „judecătorul de cameră preliminară” are în vedere înlocuirea din tot cuprinsul legii a sintagmei menționate cu cea de „instanță de judecată competentă potrivit legii”. De asemenea, nu este clar dacă înțelesul normelor în vigoare, în care se mai regăsește sintagma „judecătorul de cameră

preliminară”, în procesul de republicare sau chiar de aplicare a acestora, urmează să fie adaptat, instanța de judecată competentă potrivit legii urmând să fie stabilită de la caz la caz. Președintele României mai arată că prin modificarea expresă a mai multor norme, legiuitorul a optat pentru eliminarea sintagmei „judecătorul/judecătorului de cameră preliminară”, iar nu pentru înlocuirea acesteia cu sintagma „instanța de judecată competentă potrivit legii”. Din această perspectivă, dispozițiile art. III, deși probabil au avut drept scop realizarea unei armonii interioare a actului normativ în raport cu soluțiile legislative adoptate, prin referirea la o noțiune/sintagmă ce nu se regăsește nicăieri în cuprinsul legii criticate și deci nu are niciun alt corespondent în conținutul acesteia, generează în realitate un efect contrar, marcat prin neclaritatea și impredictibilitatea normelor Codului de procedură penală. Această lipsă de predictibilitate face aproape inaplicabile prevederile art. IV din lege, ce vizează necesitatea republicării legii, dar în egală măsură și procedura nou-introdusă la art. I pct. 188 din legea criticată.

39. Dispozițiile art. III din legea în forma retransmisă la promulgare reflectă adoptarea de către Parlament a unei legi după propria sa apreciere, cu un conținut normativ diferit față de forma inițială, supusă ulterior controlului instanței constituționale. Or, cu ocazia reexaminării unei legi în temeiul dispozițiilor art. 147 alin. (2) din Constituție, legiuitorul nu poate folosi această cale pentru a introduce dispoziții noi în lege, în cazul de față materializat prin înlocuirea în Codul de procedură penală a instituției juridice a judecătorului de cameră preliminară cu cea a instanței de judecată competente, potrivit legii. Așadar, deși corelarea tehnico-legislativă este permisă și chiar necesară pentru asigurarea calității legii, modalitatea concretă în care Parlamentul a ales să o realizeze în privința instituției judecătorului de cameră preliminară contravine atât art. 1 alin. (5), cât și art. 147 alin. (2) din Constituție, depășind limitele reexaminării. Acest lucru s-a datorat faptului că, în cadrul procedurii de punere de acord a legii cu decizia Curții Constituționale, Camera decizională a optat, odată cu eliminarea dispozițiilor declarate parțial neconstituționale, și pentru eliminarea acelor dispoziții care modificau într-un mod coerent normele referitoare la procedura camerei preliminare și, implicit, a celor care făceau referire la judecătorul de cameră preliminară. Acest aspect direct imputabil Camerei decizionale a condus la menținerea în fondul normativ a unor dispoziții care în continuare făceau referire la procedura de cameră preliminară, deși Senatul, în aceeași procedură de punere de acord cu decizia Curții, renunțând la normele neconstituționale, optase pentru modificarea acestora în ceea ce privește referirile la procedura de cameră preliminară.

40. În fine, se mai susține că prin introducerea art. III în conținutul legii supuse controlului de constituționalitate, Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, a adoptat — în procedura punerii de acord a legii criticate cu Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018 — o lege cu o configurație și un conținut semnificativ diferite față de Senat, care se îndepărtează, totodată, în mod substanțial atât de forma avută în vedere de inițiatori, cât și de cea avută în vedere de Parlament, cu ocazia adoptării inițiale a legii. În cadrul procedurii de punere de acord a legii criticate cu decizia Curții Constituționale, cele două Camere au avut viziuni diferite cu privire la modalitatea concretă de realizare a acestei obligații constituționale care, în procedura de adoptare a legii, s-au materializat în soluții legislative diferite, dintre care unele aparțin/sunt adoptate exclusiv de una dintre Camere, fiind astfel încălcate prevederile art. 147 alin. (2)

coroborate cu cele ale art. 61 și art. 75 din Constituție. Dispozițiile art. III au efect direct sau indirect asupra tuturor dispozițiilor din Codul de procedură penală care conțin referiri la judecătorul de cameră preliminară, motiv pentru care o modificare de o asemenea amploare încalcă principiul bicameralismului, astfel cum a fost acesta dezvoltat în jurisprudența Curții Constituționale.

41. În continuare, se arată că prin amendamentele admise în Camera decizională au fost eliminate și o serie de dispoziții din legea criticată, chiar dacă acestea erau numai parțial declarate neconstituționale, iar Parlamentul avea obligația de a elimina sau de a pune de acord cu decizia Curții Constituționale acele prevederi, strict în limitele trasate prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018. Astfel, prin eliminarea art. I pct. 5, 6, 11, 16, 24, 39, 40, 41, 47, 55, 76, 95, 121 și 192 din forma legii supusă controlului Curții Constituționale cu ocazia pronunțării Deciziei nr. 633 din 12 octombrie 2018, Camera Deputaților nu numai că a adus o serie de modificări substanțiale formei adoptate de Senat, dar s-a îndepărtat în mod substanțial și de voința inițiatorului, eliminând textele adoptate în varianta inițială de Parlament și validate și de Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018 stabilindu-se neconstituționalitatea textelor doar parțial, în privința anumitor sintagme, fraze sau teze. De asemenea, modificările realizate de Camera decizională au condus și la o configurație diferită a formei legii adoptate de Parlament. Dacă legea adoptată de Senat cuprindea 4 articole, primul având un număr de 245 de puncte de modificare și completare a Codului de procedură penală, legea adoptată de Camera Deputaților cuprinde un număr de 4 articole, primul având un număr de doar 219 puncte de modificare și completare a Codului de procedură penală.

42. Așadar, prin amendamentele admise de Camera Deputaților în procedura reexaminării legii în baza art. 147 alin. (2) din Constituție, eliminarea articolelor menționate conduce la nesocotirea scopului inițial al legii, în sensul de voință politică a autorilor acesteia, și reprezintă în același timp modificări substanțiale de conținut juridic față de forma adoptată de Senat, fiind încălcat principiul bicameralismului prevăzut de art. 61 și de art. 75 din Constituție, astfel cum a fost acesta dezvoltat în jurisprudența Curții Constituționale.

43. În considerarea argumentelor expuse, Președintele României solicită admiterea sesizării de neconstituționalitate și constatarea neconstituționalității legii în ansamblul său.

44. În conformitate cu dispozițiile art. 16 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a comunica punctele lor de vedere.

45. **Președintele Senatului** a transmis, cu Adresa nr. I 1.175 din 8 mai 2019, înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 3625 din 8 mai 2019, punctul său de vedere cu privire la sesizarea de neconstituționalitate care face obiectul Dosarului nr. 1.135A/2019.

46. Cu privire la *criticile de neconstituționalitate extrinsecă* se arată că din analiza celor două forme ale legii criticate nu rezultă că între forma finală a legii criticate (adoptată de Camera Deputaților) și cea adoptată de prima Cameră sesizată (Senatul) ar exista diferențe substanțiale. Oricum, compararea celor două forme legislative ale aceleiași legi este, în esența sa, subiectivă. În această analiză comparativă este necesar să se țină seama și de un element real: dacă amendamentele, textele aprobate în primă lectură legislativă de către Camera de reflecție nu își aveau locul în economia actului normativ complex — așa cum este și Codul de procedură penală — reprezintă datoria Camerei

decizionale să le elimine sau să le modifice, chiar cu riscul producerii unei configurații normative distincte între cele două forme ale legii, dar care nu afectează fondul reglementării legislative.

47. Cu privire la critica referitoare la încălcarea prevederilor art. 69 alin. (2) din Regulamentul Camerei Deputaților, potrivit cărora raportul întocmit de către comisia de specialitate sesizată în fond se difuzează deputaților cu cel puțin 5 zile înainte de data stabilită pentru dezbateri, președintele Senatului arată că, în practica parlamentară, sunt situații când un proiect de lege este înscris în ordinea de zi a plenului și supus dezbaterii acestuia chiar în ziua depunerii raportului întocmit de comisia parlamentară sesizată în fond. Argumentele aduse de deputații semnatari ai obiecției de neconstituționalitate au logică procedurală, dar, dintr-o eroare inexplicabilă, se referă la o altă lege (Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și a Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție), și nu la legea supusă controlului de constituționalitate. Din sesizarea depusă la Curtea Constituțională nu rezultă că legea criticată ar fi fost dezbătută și adoptată cu încălcarea art. 69 alin. (2) din Regulamentul Camerei Deputaților.

48. În ceea ce privește critica de neconstituționalitate extrinsecă referitoare la neîntocmirea de către inițiatorii propunerii legislative a studiilor de impact în legătură cu modificările propuse pentru Codul de procedură penală, președintele Senatului apreciază că este lipsită de fundament. Normele de tehnică legislativă nu au relevanță constituțională prin ele însele, ci numai în măsura în care încălcarea lor afectează constituționalitatea procesului legislativ. Este adevărat că, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a infirmat constituționalitatea unor prevederi legale care au fost dezbătute cu încălcarea dispozițiilor Legii nr. 24/2000, care impune Camerelor legislative să adopte un proiect de lege sau o propunere legislativă cu un conținut normativ clar și previzibil pentru orice destinatar al său. Cum legea criticată are ca obiect de reglementare, în principal, punerea de acord a unor prevederi ale Codului de procedură penală, declarate anterior ca fiind neconstituționale, cu prevederile legii fundamentale, precum și cu unele directive ale Uniunii Europene, nu se mai pune problema unor studii de impact.

49. Cu privire la criticile de neconstituționalitate intrinsecă, președintele Senatului susține că acestea nu sunt obiecții care vizează în mod direct încălcarea unor dispoziții cuprinse în Constituție, ci opțiuni legislative ale semnatarilor sesizării, aflate în concurență cu cele adoptate de Parlament. Modificările și completările aduse Codului de procedură penală prin legea criticată sunt măsuri de politică penală adoptate de forul legislativ prin prisma unor decizii ale Curții Constituționale și pentru punerea de acord a unor texte din legislația procedurală penală cu directive ale Uniunii Europene. Prin criticile aduse legii aflate pe rolul Curții Constituționale, autorii obiecției de neconstituționalitate își exprimă dezacordul cu soluțiile legislative preconizate de aceasta și propun, indirect, propriile opțiuni de politică penală.

50. Față de cele arătate, președintele Senatului solicită Curții Constituționale să constate că obiecțiile de neconstituționalitate sunt lipsite de temei și să le respingă ca atare.

51. **Președintele Camerei Deputaților** a transmis, cu Adresa nr. 2/3.942 din 9 mai 2019, înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 3.668 din 9 mai 2019, punctul său de vedere cu privire la sesizarea ce face obiectul Dosarului Curții nr. 1.135A/2019.

52. Cu titlu preliminar, se arată că modificările ce fac obiectul sesizării de neconstituționalitate se raportează doar la texte declarate constituționale prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, precum și la textele care, adoptate la data de 18 iunie 2018, nu au fost contestate în termenele obligatorii prevăzute de lege, astfel încât acestea nu mai pot fi supuse controlului de constituționalitate, așa cum reiese și din jurisprudența Curții Constituționale.

53. Cu privire la *criticile de neconstituționalitate extrinsecă*, președintele Camerei Deputaților apreciază că afirmațiile autorilor sesizării referitoare la pretinsa încălcare a principiului bicameralismului sunt nefondate, întrucât nu sunt îndeplinite cumulativ cele două condiții esențiale statuate de Curtea Constituțională, respectiv: existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și existența unei configurații deosebite, semnificativ diferită, între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului. Așadar, nu se poate susține încălcarea principiului bicameralismului, atât timp cât legea supusă controlului a fost adoptată cu respectarea prevederilor art. 61 alin. (2) și ale art. 75 din Constituție.

54. În ceea ce privește critica de neconstituționalitate ce vizează nerespectarea termenului regulamentar referitor la difuzarea raportului întocmit de comisia parlamentară cu cel puțin 5 zile înainte de data stabilită pentru dezbaterile propunerii legislative în plenul Camerei Deputaților, legea fiind avizată de comisia specială, prin raportul din data de 24 aprilie 2019, și, în aceeași zi, dezbătută și aprobată în ședința Camerei Deputaților, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1020 din 29 noiembrie 2018, a constatat că legea criticată nu încalcă prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție, sub aspectul principiului legalității; în acest sens, Curtea a făcut trimitere la considerentele Deciziei nr. 250 din 19 aprilie 2018, în care a constatat că „aceasta constituie o problemă de aplicare a regulamentelor celor două Camere” și nu este de competența sa să controleze modalitatea în care sunt puse în aplicare regulamentele celor două Camere ale Parlamentului în cadrul procesului legislativ. Contrar elementelor prezentate în conținutul sesizării de neconstituționalitate, președintele Camerei Deputaților evidențiază faptul că, atât în cadrul ședinței comisiei speciale, cât și a plenului Camerei Deputaților, au fost organizate dezbateri generale și dezbateri pe articole, în cadrul cărora reprezentanții grupurilor parlamentare au avut posibilitatea expunerii punctelor de vedere cu privire la procedura reexaminării legii. Mai mult, în speță nu sunt incidente dispozițiile art. 69 alin. (2) din Regulamentul Camerei Deputaților, ci dispozițiile alin. (3), care prevăd expres că: *„La propunerea motivată a Biroului permanent sau a unui lider de grup parlamentar, Comitetul liderilor grupurilor parlamentare, în unanimitate, poate aproba înscrierea pe ordinea de zi a proiectelor de legi sau a propunerilor legislative, care se vor supune dezbaterii și adoptării, în ziua ședinței de plen a Camerei Deputaților”*.

55. În ceea ce privește încălcarea art. 1 alin. (3) și alin. (5) din Constituție, prin raportare la normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, ca urmare a neîntocmirii studiului de impact, prin Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, Curtea a constatat că art. 30 din Legea nr. 24/2000, potrivit căruia studiile de impact sunt obligatorii în cazul proiectelor de legi de importanță și complexitate deosebite, „nu are valoare constituțională și nu poate constitui normă de referință în cadrul

controlului de constituționalitate. Prin urmare, Curtea reține că nemulțumirile autorilor obiecției de neconstituționalitate nu se pot converti într-o veritabilă critică de neconstituționalitate raportată la art. 1 alin. (5) din Constituție, menținându-se la nivelul unor observații cu privire la modul de derulare a procedurii parlamentare de adoptare a legilor.”

56. Cu privire la *criticile de neconstituționalitate intrinsecă*, președintele Camerei Deputaților arată că modificarea art. 8 alin. (2) din Codul de procedură penală a fost declarată neconstituțională prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, astfel că în noul conținut al legii se regăsesc doar acele texte care au fost declarate constituționale sau care nu au fost supuse controlului de constituționalitate în termenele prevăzute de lege.

57. Cu privire la modificarea art. 47 alin. (1) din cod este greu de înțeles de ce nu trebuie acceptată necompetența unui parchet sau a unei instanțe inferioare sau superioare în soluționarea unei cauze, în condițiile în care, prin lege, se prevede în mod expres această competență. Sunt invocate considerentele reținute de Curte în Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, paragrafele 359—361.

58. Dispozițiile alin. (2) al art. 91 din Codul de procedură penală, introduse prin legea supusă controlului, nu sunt identice cu textul în vigoare, întrucât introduc condiția nemotivării. De altfel, alin. (2) al art. 91 a fost adoptat la data de 18 iunie 2018 și nu a fost supus controlului de constituționalitate prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, astfel încât sesizarea cu un atare obiect este inadmisibilă.

59. În mod similar, introducerea alin. (21) al art. 91 s-a realizat prin legea adoptată la data de 18 iunie 2018 și nu a fost supusă controlului de constituționalitate în termenele prevăzute de lege, astfel încât și această critică urmează a fi respinsă ca inadmisibilă.

60. În ceea ce privește modificările intervenite la art. 110 din Codul de procedură penală, întrucât alin. (5) și alin. (11) ale acestui articol au fost constatate ca fiind neconstituționale prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, în procedura legislativă au fost eliminate ambele modificări, textul alin. (5) revenind la forma aflată în prezent în vigoare. Alin.(6) se referă la situația generală, fără a diferenția stadiul cauzei, respectiv urmărire penală sau instanță, tocmai pentru a asigura o procedură constantă.

61. Cu privire la art. 116 alin. (21) din Codul de procedură penală, forma modificată inițial a fost considerată neconstituțională, astfel încât aceasta a fost eliminată, alin. (22)—(24) fiind renumerotate, iar alin. (22) devenind (21). Conținutul acestui alineat nu a fost contestat la Curte după adoptarea sa din data de 18 iunie 2018, astfel încât obiecția urmează a fi respinsă ca inadmisibilă.

62. Critica de neconstituționalitate care vizează modificarea art. 125 din Codul de procedură penală nu este motivată, iar prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, paragrafele 483 și 484, Curtea a statuat asupra constituționalității acestor texte, prin urmare reformularea ei în prezenta sesizare urmează a fi respinsă ca inadmisibilă.

63. Modificarea art. 138 alin. (12) din Codul de procedură penală este considerată neconstituțională, întrucât este iminentă crearea unui dezechilibru nejustificat între interesele părților din proces. Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, paragrafele 487—491, a analizat aceleași motive de neconstituționalitate, statuând că dispozițiile sunt constituționale, în raport cu criticile formulate, astfel că sesizarea cu acest obiect este inadmisibilă.

64. De asemenea, modificarea art. 139 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală a făcut obiect al controlului de constituționalitate, prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, paragrafele 494—499, Curtea stabilind conformitatea sa cu norma constituțională. Prin urmare, și această obiecție urmează a fi respinsă ca inadmisibilă.

65. În mod similar, modificarea dispozițiilor art. 139 alin. (3) din Codul de procedură penală a fost supusă controlului de constituționalitate, Curtea constatând netemeinicia criticilor formulate, prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, paragrafele 502—506, astfel că reiterarea acestora urmează a fi respinsă ca inadmisibilă.

66. Cu privire la abrogarea alin. (5) al art. 146¹ din Codul de procedură penală, prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, paragrafele 553 și 554, pentru aceleași motive și aceleași temeiuri precum cele invocate în prezenta cauză, Curtea a statuat că norma abrogatoare este constituțională, împrejurare ce determină inadmisibilitatea sesizării cu acest text de lege.

67. Inadmisibilă este și critica privind modificarea art. 153 alin. (1) din Codul de procedură penală, întrucât coincide cu cea respinsă de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, paragrafele 571—573.

68. Pentru aceleași argumente se propune și respingerea criticilor referitoare la modificarea art. 209 alin. (11) din Codul de procedură penală, Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, paragrafele 654—657, fiind lămuritoare.

69. Cu privire la modificarea art. 223 alin. (1) din Codul de procedură penală, aceasta a fost adoptată de Parlament la data de 18 iunie 2018 și nu a fost contestată în termenul legal, astfel încât critica urmează a fi respinsă ca inadmisibilă.

70. Critica de neconstituționalitate privind modificarea art. 281 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură penală este întocmai cu cea soluționată de Curte prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, paragrafele 748—758, astfel că reiterarea acesteia urmează a fi respinsă ca inadmisibilă.

71. Modificarea art. 290 din Codul de procedură penală, prin introducerea alin. (11), a fost constatată ca fiind constituțională prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, paragrafele 777, 779—781, Curtea analizând aceleași critici de neconstituționalitate pe care le-a respins în integralitate. Prin urmare, și această obiecție urmează a fi respinsă ca inadmisibilă.

72. Cu privire la completarea art. 328 din Codul de procedură penală cu un nou alineat, alin. (11), se arată că aceasta s-a realizat prin legea adoptată la data de 18 mai 2018 și nu a făcut obiectul sesizării de neconstituționalitate în termenul legal, astfel încât critica urmează a fi respinsă ca inadmisibilă.

73. Referitor la motivele de neconstituționalitate ale art. III din legea supusă controlului, care privește eliminarea procedurii de cameră preliminară, se susține că „modificările la fiecare text vor fi făcute în situația în care Legea va fi republicată în raport cu toate modificările intervenite de la data adoptării, din anul 2009, până în prezent”. În plus, „nemodificarea nu reprezintă un element de neconstituționalitate, norma de interpretare prevăzută la art. III aplicându-se tuturor textelor cu incidență, desființarea unei instituții penale reprezentând o opțiune de politică penală, iar textele sunt supuse verificărilor judecătorilor cu pregătire de specialitate”.

74. Prin urmare, dispozițiile Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară sunt constituționale prin raportare la prevederile constituționale invocate, astfel că președintele Camerei Deputaților solicită respingerea sa.

75. **Președintele Senatului** a transmis, cu Adresa nr. I 1.346 din 20 mai 2019, înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 4.057 din 20 mai 2019, punctul său de vedere cu privire la sesizarea de neconstituționalitate care face obiectul Dosarului nr. 1.307A/2019.

76. Arată că inițiatorii legii criticate au avut în vedere modificarea și completarea unor prevederi cuprinse în Codul de procedură penală, cărora anterior li s-a infirmat constituționalitatea prin mai multe decizii pronunțate de Curtea Constituțională, precum și cerința transpunerii în legislația procesual penală a două directive europene în materie. Legea astfel adoptată de Parlament la 18 mai 2018 a fost supusă controlului de constituționalitate înainte de promulgare, iar Curtea Constituțională a pronunțat Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, prin care a constatat unele vicii de neconstituționalitate ale acesteia. În conformitate cu această decizie a instanței constituționale, Parlamentul a dezbătut legea criticată în procedură de reexaminare, pentru a pune de acord dispozițiile declarate ca fiind neconstituționale cu prevederile constituționale încălcate.

77. Președintele Senatului subliniază că dispozițiile constituționale nu impun Parlamentului modul în care acesta alege soluțiile normative prin care înțelege să pună de acord dispoziții legale declarate neconstituționale cu deciziile Curții Constituționale. Dimpotrivă, în virtutea autonomiei sale constituționale, Parlamentul are dreptul de a stabili regulile procedurale pentru derularea procesului legislativ, nicio autoritate publică neavând dreptul să se interfezeze în realizarea acestei atribuții.

78. Obiecțiile de neconstituționalitate formulate de Președintele României au caracter de oportunitate legislativă, astfel că invocarea încălcării de către forul legislativ în procedura de reexaminare a unor prevederi ale Constituției și a unor decizii ale Curții Constituționale nu este altceva decât o nesocotire gravă a principiului constituțional al cooperării instituționale loiale între autoritățile publice.

79. În condițiile în care nici Constituția, nici jurisprudența Curții Constituționale nu impun Parlamentului un anumit model legislativ de realizare a procedurii de reexaminare în temeiul art. 147 alin. (2) din Legea fundamentală, forul legislativ fiind suveran în ceea ce privește alegerea soluțiilor normative de punere de acord a prevederilor legale neconstituționale cu dispozițiile Constituției, rămâne ca instanța constituțională să analizeze în ce măsură Președintele României are dreptul să impună un model propriu, demers din care ar rezulta că își arogă un rol activ în procesul de legiferare, în pofida principiului separației și echilibrului între puterile statului și al cooperării lor loiale în spiritul Constituției. În ceea ce privește criticile de neconstituționalitate intrinsecă, acestea reprezintă, de fapt, suportul unor măsuri prin care Președintele României urmărește să frâneze procesul legislativ în materie penală promovat de Parlament.

80. În concluzie, criticile de neconstituționalitate aduse legii criticate nu sunt obiecții care vizează în mod direct încălcarea unor dispoziții cuprinse în Constituție, ci opțiuni legislative ale autorului sesizării, aflate în concurență cu cele adoptate de Parlament. Modificările și completările aduse Codului de procedură penală prin legea criticată sunt măsuri de politică penală adoptate de forul legislativ prin prisma unor decizii ale Curții Constituționale și pentru punerea de acord a unor texte din legislația penală cu directive ale Uniunii Europene. Deși competența legislativă a Parlamentului, inclusiv în ceea ce privește procedura specială de reexaminare a legii, este legată

de constatările și considerentele avute în vedere de Curtea Constituțională, forul reprezentativ deține o putere de decizie suverană, potrivit art. 61 alin. (1) din Legea fundamentală care prevede că Parlamentul este unica autoritate legiuitoare a țării.

81. **Președintele Camerei Deputaților** a transmis, cu Adresa nr. 2/4.213 din 21 mai 2019, înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 4.104 din 21 mai 2019, punctul său de vedere cu privire la sesizarea ce face obiectul Dosarului Curții nr. 1.307A/2019.

82. Apreciază că afirmațiile autorului sesizării cu privire la pretinsa încălcare a principiului bicameralismului sunt nefondate întrucât nu sunt îndeplinite cumulativ cele două condiții esențiale statuate de Curtea Constituțională, respectiv: existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și existența unei configurații deosebite, semnificativ diferită, între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului.

83. Susținerea conform căreia Camera decizională, respectiv Camera Deputaților, a încălcat principiul bicameralismului prin eliminarea unor texte adoptate de Senat în calitate de primă Cameră sesizată dovedește că, în realitate, textele au fost dezbătute în ambele Camere, astfel încât s-a respectat principiul bicameralismului chiar dacă forma adoptată de o Cameră nu este identică cu a celeilalte. Textele adoptate prin legea supusă controlului de constituționalitate se raportează doar la texte declarate constituționale prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, precum și la textele care, adoptate la data de 18 iunie 2018, nu au fost contestate în termenele obligatorii prevăzute de lege, astfel încât acestea nu mai pot fi supuse controlului de constituționalitate, așa cum reiese și din jurisprudența Curții Constituționale. Toate celelalte texte care fuseseră declarate integral sau parțial neconstituționale vor fi analizate ulterior, într-o altă etapă procedurală.

84. Președintele Camerei Deputaților menționează că modificările anterioare pronunțării deciziei menționate, deși au fost contestate, nu au fost însoțite de vreun amendament formulat de către membrii comisiei și nici cu prilejul dezbaterilor în cele două plenuri ale Camerelor Parlamentului. După pronunțarea Deciziei nr. 633 din 12 octombrie 2018, au fost formulate amendamente de eliminare a modificărilor constatate neconstituționale, care au fost preluate și de către membrii celorlalte grupuri parlamentare prezente la dezbateri, votându-se, în unanimitate, amendamentele de eliminare. Indiferent de punctul de vedere al Președintelui României, cu privire la adoptarea unor articole de lege sau a unor legi, numai parlamentarii au dreptul să se pronunțe, astfel încât pretinsa încălcare a dispozițiilor art. 147 din Constituție nu subzistă, pentru că în procedura de reexaminare toți membrii comisiei au analizat, dezbătut și acceptat o anume soluție.

85. Cu privire la modificările aduse art. 453 alin. (3) din Codul de procedură penală, după pronunțarea Deciziei nr. 633 din 12 octombrie 2018, această normă a fost eliminată, avându-se în vedere celelalte dispoziții din întregul art. 453, în vederea corelării cu modificările intervenite ca urmare a deciziei de neconstituționalitate și pentru a se evita o contradicție imposibil de pus în practică prin eliminarea unor litere și nemodificarea unor alineate. Cu toate că Parlamentul a eliminat o modificare ce nu a făcut obiectul controlului de constituționalitate, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 45 din 30 ianuarie 2018, paragraful 240, a statuat că Parlamentul poate modifica și alte prevederi legale în procedura reexaminării în vederea corelării sau dacă se află în strânsă legătură cu texte neconstituționale și, prin urmare, nu se poate susține că au fost depășite limitele

stabilite prin decizia Curții. De reținut că, nici în această situație, în procedura de reexaminare, la propunerea de eliminare nu s-au depus amendamente, astfel încât, după votul din comisie și din cele două plenuri, forma finală a fost de eliminare, reținându-se astfel respectarea dispozițiilor art. 61 alin. (1) și ale art. 69 din Constituție.

86. În consecință, nu au fost încălcate dispozițiile art. 147 alin. (2) prin raportare la cele ale art. 147 alin. (1) și alin. (4) din Constituție în procesul de adoptare a legii supuse controlului de constituționalitate, iar sesizarea este inadmisibilă astfel cum reiese din interpretarea textelor constituționale și din jurisprudența Curții Constituționale.

87. Cu privire la prerogativa Parlamentului de a reexamina legea pentru punerea de acord a prevederilor neconstituționale cu decizia Curții Constituționale, ca urmare a declarării neconstituționalității anumitor texte legale, prin Decizia nr. 334 din 10 mai 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 455 din 31 mai 2018, Curtea Constituțională a statuat că „Parlamentul poate modifica și alte prevederi legale numai dacă acestea se găsesc într-o legătură indisolubilă cu dispozițiile declarate ca fiind neconstituționale, pentru a asigura caracterul unitar al reglementării, și, în măsura în care se impune, va recorela celelalte dispoziții ale legii ca operațiune de tehnică legislativă”. Cu privire la eliminarea unor intervenții legislative, stabilită de către Parlament, în procedura reexaminării, ca urmare a deciziei Curții Constituționale, președintele Camerei Deputaților precizează că prevederile art. 61 alin. (1) din Constituție stabilesc că „*Parlamentul este [...] unica autoritate legiuitoare a țării*”. Astfel, competența de legiferare a acestuia nu poate fi limitată, eliminarea textelor menționate din Codul de procedură penală neîncălucând dispozițiile constituționale. Parlamentul a reanalizat dispozițiile respective în procedura reexaminării și a hotărât, în virtutea autonomiei sale, în calitate de unică autoritate legiuitoare a țării, să păstreze forma inițială a legii, eliminând modificările și completările declarate neconstituționale.

88. Sub aspectul eliminării textelor menționate expres de autorul sesizării se arată că, prin declararea unei sintagme ca fiind neconstituțională, reexaminarea textului presupune fie modificarea acestuia, pentru a corespunde rigorilor Legii fundamentale, fie eliminarea sintagmei respective. În situația dată, modificarea sintagmelor respective putea conduce la un text similar celui inițial sau, mai mult, prin modificarea soluțiilor legislative declarate neconstituționale, s-ar fi ajuns la prevederi cu o finalitate diferită de cele avute în vedere inițial, motiv pentru care s-a decis eliminarea în integralitate a textului cuprinzând sintagmele în discuție.

89. Parlamentul poate opta pentru modul în care înțelege să se pronunțe asupra textelor supuse procedurii de reexaminare. O parte dintre texte pot fi adoptate printr-un proiect de lege, iar o parte dintre acestea pot fi lăsate spre adoptare într-o altă etapă, în cazul în care se impun dezbateri ample sau nu există un consens deplin.

90. Președintele Camerei Deputaților evidențiază faptul că, atât în cadrul ședinței comisiei speciale, cât și a plenului Camerei Deputaților și al Senatului, au fost organizate dezbateri generale și dezbateri pe articole, în cadrul cărora reprezentanții grupurilor parlamentare au avut posibilitatea expunerii punctelor de vedere cu privire la procedura reexaminării asupra acestei legi și a depunerii unor eventuale amendamente. Față de votul din comisie și din cele două plenuri ale Camerelor Parlamentului, rezultă fără niciun dubiu că voința parlamentarilor a fost ca textele declarate neconstituționale și criticate de

Președintele României în prezenta sesizare de neconstituționalitate să fie modificate ulterior, într-o altă procedură.

91. Diferența dintre prevederile art. 147 alin. (2) și ale art. 147 alin. (4) din Constituție constă în faptul că în situația prevăzută de art. 147 alin. (2), indiferent de soluția dată de Curtea Constituțională, nerespectarea obligației de reexaminare pentru punerea de acord cu deciziile Curții Constituționale nu este supusă niciunei sancțiuni, pentru că primează prevederile art. 61 alin. (1) și ale art. 69 din Legea fundamentală.

92. În ceea ce privește art. III din legea supusă controlului de constituționalitate, președintele Camerei Deputaților susține că modificările prevăzute de acesta vor fi făcute în situația în care legea va fi republicată în raport cu toate modificările intervenite de la data adoptării, din anul 2009, până în prezent. Apoi, nemodificarea nu reprezintă un element de neconstituționalitate, norma de interpretare prevăzută la art. III aplicându-se tuturor textelor cu incidență, desființarea unei instituții penale reprezentând o opțiune de politică penală, iar textele vor fi supuse verificărilor judecătorilor cu pregătire de specialitate.

93. În concluzie, președintele Camerei Deputaților apreciază că, în temeiul prevederilor art. 147 alin. (2) din Constituție, se stabilește pentru Parlament doar obligația de a reexamina dispozițiile respective pentru a le pune de acord cu decizia Curții Constituționale. Articolul din Legea fundamentală nu îndreptățește Curtea să dea indicații puterii legiuitoare cum să pună de acord textele, astfel că nemodificarea legii nu reprezintă un element de neconstituționalitate. Prin urmare, dispozițiile Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară sunt constituționale prin raportare la prevederile art. 1 alin. (5), art. 61, art. 75, precum și ale art. 147 alin. (1), (2) și (4), din Constituție, sens în care se propune respingerea sesizării.

94. **Guvernul** nu a comunicat punctul său de vedere cu privire la obiecțiile de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând obiecțiile de neconstituționalitate, punctele de vedere ale președinților Camerei Deputaților și Senatului, raportul judecătorului-raportor, dispozițiile Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, precum și prevederile Constituției, reține următoarele:

95. Actul de sesizare în Dosarul Curții Constituționale nr. 1.135A/2019 are ca obiect al criticilor de neconstituționalitate Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, în ansamblul său, precum și dispozițiile art. I pct. 19, pct. 35, pct. 36, pct. 45, pct. 48, pct. 51, pct. 55, pct. 56, pct. 57, pct. 63, pct. 66, pct. 94, pct. 109, pct. 148, pct. 155, pct. 171, precum și ale art. III din lege, în special.

96. Actul de sesizare în Dosarul Curții Constituționale nr. 1.307A/2019 are ca obiect al criticilor de neconstituționalitate Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, în ansamblul său, precum și dispozițiile art. III din lege, în special.

97. Autorii sesizărilor susțin că dispozițiile criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (3) și alin. (5), art. 21, art. 24 alin. (1), art. 61 alin. (2), art. 64, art. 69, art. 75, art. 132 alin. (1), art. 147 alin. (1), (2) și (4), precum și ale art. 148 alin. (2) și alin. (4) din Constituție.

98. Având în vedere faptul că obiectul celor două sesizări îl constituie dispoziții ale aceluiași act normativ, pentru o bună administrare a actului de justiție constituțională, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992, plenul Curții Constituționale dispune, din oficiu, conexarea celor două cauze, respectiv a Dosarului nr. 1.307A/2019 la Dosarul nr. 1.135A/2019, care a fost primul înregistrat, urmând ca instanța constituțională să pronunțe o singură decizie prin care să efectueze controlul de constituționalitate *a priori* asupra dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, în ansamblul său, precum și a dispozițiilor art. I pct. 19, pct. 35, pct. 36, pct. 39, pct. 45, pct. 48, pct. 51, pct. 55, pct. 56, pct. 57, pct. 63, pct. 66, pct. 94, pct. 109, pct. 148, pct. 155, pct. 159, pct. 171, precum și ale art. III din lege, în special.

99. În vederea soluționării prezentelor sesizări, Curtea procedează, mai întâi, la verificarea admisibilității acestora, sub aspectul (i) titularilor dreptului de a sesiza instanța constituțională, (ii) al respectării termenelor legale și constituționale privind sesizarea și (iii) al obiectului controlului de constituționalitate.

100. Analiza îndeplinirii condițiilor de admisibilitate a sesizării trebuie realizată prin raportare la art. 15 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, potrivit căruia „*Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității legilor înainte de promulgarea acestora, la sesizarea Președintelui României, a unuiia dintre președinții celor două Camere, a Guvernului, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Avocatului Poporului, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori.*” Astfel, se constată că actul supus controlului de constituționalitate este o lege adoptată de Parlamentul României, sesizările fiind formulate de un număr de 78 de deputați aparținând grupurilor parlamentare ale Partidului Național Liberal și Uniunii Salvați România, respectiv de Președintele României, subiecte de drept care întrunesc, potrivit dispozițiilor legale, calitatea de titulari ai sesizării Curții Constituționale cu obiecții de neconstituționalitate.

101. Analiza îndeplinirii condițiilor de admisibilitate a sesizărilor trebuie realizată și prin raportare la art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, potrivit căruia „*În vederea exercitării dreptului de sesizare a Curții Constituționale, cu 5 zile înainte de a fi trimisă spre promulgare, legea se comunică Guvernului, Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și Avocatului Poporului și se depune la secretarul general al Camerei Deputaților și la cel al Senatului. În cazul în care legea a fost adoptată cu procedură de urgență, termenul este de două zile.*” Cu privire la acest aspect, aplicând cele statuate de Curte prin Decizia nr. 67 din 21 februarie 2018, paragraful 70, se constată că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară a fost adoptată, în procedură de urgență, de Camera Deputaților, Cameră decizională, în data de 24 aprilie 2019 și a fost depusă în aceeași zi la secretarul general pentru exercitarea dreptului de sesizare cu privire la neconstituționalitatea legii și trimisă spre promulgare în data de 2 mai 2019. Sesizarea formulată de un număr de 78 de deputați aparținând grupurilor parlamentare ale Partidului Național

Liberal și Uniunii Salvați România a fost înregistrată la Curtea Constituțională în data de 25 aprilie 2019, în interiorul termenului de două de zile prevăzut de art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, astfel că aceasta îndeplinește condiția de admisibilitate a formulării în termenul legal. Sesizarea formulată de Președintele României a fost înregistrată în data de 10 mai 2019, în interiorul termenului de 10 zile prevăzut de art. 77 alin. (3) din Constituție, astfel că această sesizare îndeplinește condiția de admisibilitate privind formularea în termenul constituțional.

102. În vederea analizării admisibilității prezentei sesizări cu privire la cel de-al treilea aspect de admisibilitate — *obiectul controlului de constituționalitate*, respectiv stabilirea sferei de competență a Curții cu privire la legea dedusă controlului, sunt necesare prezentarea procesului legislativ parcurs de aceasta și analiza criticilor formulate de autorii sesizării.

103. Propunerea legislativă privind punerea de acord a prevederilor Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare, cu deciziile Curții Constituționale, cu Directiva (UE) 2016/343 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2016 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale, cu Directiva 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană, precum și cu deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului a fost inițiată de un număr de 182 de deputați și senatori și a fost înaintată Senatului, în calitate de primă Cameră sesizată, la data de 18 aprilie 2018. În data de 13 iunie 2018, propunerea legislativă a fost adoptată de Senat și înaintată Camerei decizionale. În aceeași zi, Biroul permanent al Camerei Deputaților a dispus trimiterea propunerii legislative Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, în vederea întocmirii raportului. În data de 18 iunie 2018, Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției a depus raportul favorabil, cu amendamente, și Biroul permanent al Camerei Deputaților a dispus înscrierea propunerii legislative pe ordinea de zi a plenului Camerei Deputaților din aceeași zi. Așa fiind, în data de 18 iunie 2018, Camera Deputaților, în temeiul art. 75 și al art. 76 alin. (1) din Constituție, a adoptat Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și a trimis-o spre promulgare Președintelui României, în data de 21 iunie 2018.

104. În termenele legale și constituționale, Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite, un număr de 94 de deputați aparținând grupurilor parlamentare ale Partidului Național Liberal și Uniunii Salvați România, precum și Președintele României au formulat obiecții de neconstituționalitate, care au fost soluționate prin Decizia Curții Constituționale nr. 633 din 12 octombrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.020 din 29 noiembrie 2018. Prin soluția pronunțată de Curte au fost admise criticile și s-a constatat neconstituționalitatea dispozițiilor art. I pct. 5 referitor la art. 8 alin. (2) în ceea ce privește sintagma „sau procurori” din conținutul tezei a doua a acestei norme, art. I pct. 6 referitor la art. 10 alin. (2), art. I pct. 9 referitor la art. 10 alin. (5¹), art. I pct. 11 referitor la art. 15 în ceea ce privește sintagma „din care rezultă indicii temeinice”, art. I pct. 16 referitor

la art. 25 alin. (4), art. I pct. 24 referitor la art. 40 alin. (4¹), art. I pct. 29 referitor la art. 61 alin. (1), art. I pct. 30 referitor la art. 64 alin. (5), art. I pct. 39 referitor la art. 77 în ceea ce privește sintagma „probele sau”, art. I pct. 40 referitor la art. 81 alin. (1) lit. d) și lit. g²) teza a doua, art. I pct. 41 referitor la art. 83 lit. b¹) teza finală, art. I pct. 47 referitor la art. 92 alin. (2) teza a treia, art. I pct. 48 referitor la art. 94 alin. (7), art. I pct. 49 referitor la art. 97 alin. (4), art. I pct. 51 referitor la art. 102 alin. (2), art. I pct. 52 referitor la art. 103 alin. (2), art. I pct. 53 referitor la art. 103 alin. (4), art. I pct. 55 referitor la art. 110 alin. (1), art. I pct. 56 referitor la art. 110 alin. (1¹), art. I pct. 57 referitor la art. 110 alin. (5), art. I pct. 61 referitor la art. 116 alin. (2¹), art. I pct. 72 referitor la art. 140 alin. (2), art. I pct. 73 referitor la art. 143 alin. (4¹), art. I pct. 74 referitor la art. 145 alin. (1) și (5), art. I pct. 76 referitor la art. 145¹ alin. (1) în ceea ce privește sintagma „potrivit acestei legi și pentru care au existat suspiciunile care au fundamentat solicitarea, sub sancțiunea nulității absolute” și alin. (2), art. I pct. 81 referitor la art. 148 alin. (1) lit. a), art. I pct. 83 referitor la art. 150 alin. (1) lit. a), art. I pct. 84 referitor la art. 152 alin. (1) lit. a), art. I pct. 89 referitor la art. 158 alin. (2) lit. a) și b), art. I pct. 91 referitor la art. 159 alin. (8¹), art. I pct. 95 referitor la art. 162 alin. (4) în ceea ce privește sintagma „sau pentru care a fost obținut ulterior mandat de percheziție”, art. I pct. 99 referitor la art. 168 alin. (15¹) în ceea ce privește sintagma „se șterg definitiv din copiile efectuate în baza alin. (9) și”, art. I pct. 103 referitor la art. 171¹ alin. (1) și (2), art. I pct. 104 referitor la art. 172 alin. (4), art. I pct. 107 referitor la art. 172 alin. (12), art. I pct. 109 referitor la art. 175 alin. (1), art. I pct. 112 referitor la art. 178 alin. (5), art. I pct. 121 referitor la art. 211 alin. (2), art. I pct. 123 referitor la art. 214 alin. (1), art. I pct. 126 referitor la art. 215¹ alin. (7) și (8), art. I pct. 133 referitor la art. 220 alin. (1), art. I pct. 139 referitor la art. 223 alin. (2), art. I pct. 154 referitor la art. 249 alin. (4), art. I pct. 158 referitor la art. 250¹ alin. (1) și (2), art. I pct. 179 referitor la art. 276 alin. (5¹), art. I pct. 190 referitor la art. 292 alin. (2), art. I pct. 192 referitor la art. 305 alin. (1), în ceea ce privește sintagma „nu există vreunul dintre cazurile care împiedică exercitarea acțiunii penale prevăzute la art. 16 alin. (1)”, art. I pct. 193 referitor la art. 305 alin. (1¹), art. I pct. 195 referitor la art. 307, art. I pct. 213 referitor la art. 335 alin. (1), art. I pct. 219 referitor la art. 341 alin. (6) lit. c), art. I pct. 229 referitor la art. 386 alin. (3), art. I pct. 232 referitor la art. 396 alin. (2)—(4), art. I pct. 235 referitor la art. 406 alin. (2), art. I pct. 238 referitor la art. 425², art. I pct. 239 referitor la art. 426 alin. (1) lit. i) teza a doua, art. I pct. 240 referitor la art. 426 alin. (2), în ceea ce privește referirea la lit. i), și alin. (4), art. I pct. 243 referitor la art. 438 alin. (11)—(14), art. I pct. 244 referitor la art. 453 alin. (1) lit. f), art. I pct. 245 referitor la art. 453 alin. (1) lit. g) și h), art. I pct. 257 referitor la art. 538 alin. (2¹), art. I pct. 259 referitor la art. 539 alin. (3), art. I pct. 266 referitor la art. 598 alin. (1) lit. d), precum și art. II. Prin aceeași decizie au fost respinse, ca neîntemeiate sau inadmisibile, celelalte critici formulate.

105. Ca urmare a deciziei Curții Constituționale, în temeiul art. 147 alin. (2) din Constituție, la data de 29 noiembrie 2018, Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară a fost înregistrată la Senat, în calitate de primă Cameră sesizată, în vederea reexaminării dispozițiilor declarate neconstituționale și punerii lor de acord cu decizia instanței constituționale. La data de 3 decembrie 2018, Biroul permanent al Senatului a trimis legea Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea,

unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, care, la data de 6 decembrie 2018, a depus raportul întocmit ca urmare a reexaminării legii. În data de 10 decembrie 2018, plenul Senatului a dezbătut și a adoptat legea, pe care a înaintat-o Camerei Deputaților, în calitate de Cameră decizională. La data de 24 aprilie 2019, Comisia specială comună a întocmit un nou raport, pe care l-a prezentat plenului Camerei Deputaților, care, în aceeași zi, a dezbătut și a adoptat legea care face obiectul prezentului control de constituționalitate.

106. Examinând temeiurile constituționale invocate în susținerea sesizărilor de neconstituționalitate, precum și motivarea obiecțiilor formulate, **Curtea observă că obiectul criticilor din prezenta cauză îl constituie procedura de adoptare a legii, precum și conținutul normativ al acesteia, după reexaminarea și punerea sa în acord cu Decizia Curții Constituționale nr. 633 din 12 octombrie 2018**, deci o lege care, din punctul de vedere al conținutului normativ, diferă de legea supusă anterior controlului de constituționalitate.

107. În continuare, pornind de la cele statuate prin Decizia nr. 67 din 21 februarie 2018, Curtea reține că, potrivit jurisprudenței sale, „indiferent că o cerere de reexaminare a fost admisă/admisă în parte/respinsă, pot forma obiectul controlului *a priori* de constituționalitate numai dispozițiile legale supuse unor intervenții legislative în procedura de reexaminare, precum și procedura de adoptare a legii în urma cererii de reexaminare” (Decizia nr. 334 din 10 mai 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 455 din 31 mai 2018, paragraful 32). Prin urmare, *dacă titularii dreptului de sesizare a Curții formulează obiecții de neconstituționalitate fără a contesta „diferența dintre varianta redacțională a legii reexaminată și cea inițială a legii, Curtea urmează să constate inadmisibilitatea acesteia”*. Curtea a statuat că „procedurile constituționale se desfășoară în anumite termene și într-o anumită ordine, în mod structurat, logic și coerent, tocmai pentru a se evita zădărnicierea activității autorităților publice. Prin urmare, indiferent de titularul dreptului de sesizare, acesta are posibilitatea să formuleze, în termen, o obiecție de neconstituționalitate ulterior adoptării legii având ca obiect oricare dintre dispozițiile acesteia, iar în măsura în care procedura parlamentară ulterioară se reia numai în privința anumitor dispoziții ale legii, ca urmare a aplicării prevederilor art. 77 alin. (2) sau ale art. 147 alin. (2) din Constituție, sesizările formulate în termen vor putea privi numai noile dispoziții adoptate, nu și pe cele care au fost deja adoptate și care nu au suferit modificări/completări. În caz contrar, pe de o parte, analiza Curții Constituționale s-ar eterniza, iar legea ar rămâne blocată în faza controlului *a priori* de constituționalitate și, pe de altă parte, ar fi subminată activitatea Parlamentului, în sensul că, prin lipsa unei ordini procedurale, s-ar ajunge la deschiderea posibilității formulării unor sesizări succesive cu consecința eventuală a constatării neconstituționalității și reluării permanente a procedurii de reexaminare de către Parlament” (Decizia nr. 583 din 25 septembrie 2018, paragraful 106).

108. **În cauza de față, Curtea constată că reexaminarea legii a fost declanșată în temeiul art. 147 alin. (2) din Constituție**, Parlamentul având obligația constituțională de a pune de acord legea cu Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, astfel că **obiecția de neconstituționalitate** formulată în interiorul termenului de 10 zile, prevăzut de art. 77 alin. (3) din Constituție, **nu poate viza decât critici de neconstituționalitate extrinsecă privind procedura de adoptare a legii reexaminată, precum și critici de neconstituționalitate intrinsecă privind dispozițiile legale**

reexaminată. Or, analizând criticile formulate, Curtea reține că autorii obiecției de neconstituționalitate invocă obiecția de neconstituționalitate extrinsecă în ceea ce privește neîntocmirea studiilor de impact în legătură cu modificările propuse pentru Codul de procedură penală, cu încălcarea art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție, precum și critici de neconstituționalitate intrinsecă a unor dispoziții adoptate de Parlament în data de 18 iunie 2018, deci aflate în cuprinsul legii inițiale. În această situație sunt dispozițiile art. 1 pct. 35 [cu referire la art. 91 alin. (2) din cod], pct. 36 [cu referire la art. 91 alin. (2¹) din cod], pct. 48 [cu referire la art. 116 alin. (2¹) din cod], pct. 109 [cu referire la art. 223 alin. (1) din cod], pct. 171 [cu referire la art. 328 alin. (1¹) din cod] din legea supusă controlului, care preiau dispozițiile legii anterioare cuprinse în art. 1 pct. 45, pct. 46, pct. 61 [cu referire la art. 116 alin. (2²) din cod], pct. 138, respectiv pct. 208. Niciunul dintre cele două aspecte nu a făcut obiectul criticilor de neconstituționalitate analizate de Curte prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018 și, implicit, nu au făcut obiect al procedurii de reexaminare parlamentară, astfel că este depășit stadiul procedurii constituționale în care ar fi putut fi formulate critici de neconstituționalitate cu un atare obiect.

109. Dacă s-ar accepta posibilitatea efectuării unui control cu privire la aceste dispoziții ar însemna o reconsiderare a jurisprudenței Curții cu privire la eliminarea analizei în trepte a constituționalității legilor în cadrul controlului *a priori*, fapt ce ar determina situația în care titularii dreptului de a sesiza Curtea ar formula alternativ și succesiv, pe motive identice sau diferite, un număr nelimitat de obiecții de neconstituționalitate cu privire la dispozițiile unui legi, împrejurare care ar prelungi nepermis procedura legislativă, blocând indirect finalizarea ei și, deci, intrarea în vigoare a actului adoptat de Parlament. Or, potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale, instituirea prin lege a unor termene nu are ca scop decât disciplinarea raporturilor juridice născute între părți și preîntâmpinarea unei conduite abuzive, șicanatorii, a titularilor dreptului pentru care se instituie obligația respectării acestor termene. Prin urmare, aspectele criticate ar fi putut face obiect al controlului de constituționalitate doar dacă acesta ar fi fost declanșat în termenele procedurale și substanțiale care vizează raporturile constituționale dintre autoritățile publice, termene care au ca finalitate stabilirea unei rigori în derularea procedurii legislative (a se vedea, în acest sens, și Decizia nr. 299 din 3 mai 2018). Respectarea acestora se impune cu forță egală tuturor subiectelor de drept aflate în ipoteza art. 146 lit. a) din Constituție, care sunt obligate deopotrivă să se încadreze în prescripția legală dacă apreciază că sunt temeiuri pentru sesizarea Curții Constituționale.

110. Având în vedere cele menționate în prealabil, Curtea constată că *nu a fost legal sesizată* pentru a soluționa pe fond obiecția de neconstituționalitate și, pe cale de consecință, *va respinge, ca inadmisibilă*, obiecția privind dispozițiile art. 1 pct. 35 [cu referire la art. 91 alin. (2)], pct. 36 [cu referire la art. 91 alin. (2¹)], pct. 48 [cu referire la art. 116 alin. (2¹)], pct. 109 [cu referire la art. 223 alin. (1)] și pct. 171 [cu referire la art. 328 alin. (1¹)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară.

111. În schimb, Curtea Constituțională constată că *a fost legal sesizată* și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție și ale art. 1, art. 10, art. 15, art. 16 și ale art. 18 din Legea nr. 47/1992, să se pronunțe asupra constituționalității prevederilor Legii pentru modificarea și

completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, în ansamblul său, precum și dispozițiile art. I pct. 19, pct. 45, pct. 51, pct. 55, pct. 56, pct. 57, pct. 63, pct. 66, pct. 94, pct. 148, pct. 155, precum și ale art. III din lege, în special.

112. Criticile de neconstituționalitate extrinsecă referitoare la neconstituționalitatea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară vizează trei aspecte: (i) nerespectarea termenului de 5 zile între data distribuirii raportului comisiei și data dezbaterilor în plenul Camerei Deputaților, prevăzut de dispozițiile art. 69, coroborate cu art. 117 din Regulamentul Camerei Deputaților, raportate la art. 1 alin. (3) și alin. (5), art. 64 și art. 69 din Constituție, (ii) încălcarea dispozițiilor art. 147 alin. (2) din Constituție prin raportare la cele ale art. 147 alin. (1) și alin. (4) din Constituție, respectiv (iii) nerespectarea principiului bicameralismului, consacrat de art. 61 alin. (2) și art. 75 din Constituție.

113. *Prima critică de neconstituționalitate extrinsecă* vizează nerespectarea termenului regulamentar referitor la difuzarea raportului întocmit de comisia parlamentară cu cel puțin 5 zile înainte de data stabilită pentru dezbaterile propunerii legislative în plenul Camerei Deputaților, legea fiind avizată de comisia specială, prin raportul din data de 24 aprilie 2019, și, în aceeași zi, dezbătută și aprobată în ședința Camerei Deputaților. Curtea reține că o critică identică a fost formulată și cu privire la legea adoptată inițial.

114. Prin *Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018*, analizând aceeași critică, Curtea a făcut trimitere la considerentele Deciziei nr. 250 din 19 aprilie 2018, în care constatare că „aceasta constituie o problemă de aplicare a regulamentelor celor două Camere”. Cu alte cuvinte, obiectul criticii de neconstituționalitate îl constituie, de fapt, modul în care, ulterior prezentării raportului de către Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, au fost respectate normele și procedurile parlamentare de adoptare a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004. Or, în măsura în care dispozițiile regulamentare invocate în susținerea criticilor nu au relevanță constituțională, nefiind consacrate expres sau implicit într-o normă constituțională (a se vedea, în acest sens, *Decizia nr. 730 din 22 noiembrie 2017*), aspectele invocate de autorii sesizării nu constituie probleme de constituționalitate, ci de aplicare a normelor regulamentare (a se vedea, în acest sens, și *Decizia nr. 307 din 28 martie 2012*). Prin urmare, Curtea a constatat că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară nu încalcă prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție, sub aspectul principiului legalității. Aceste considerente își mențin valabilitatea și în cauza de față, critica formulată fiind neîntemeiată prin prisma jurisprudenței Curții Constituționale.

115. În *Decizia nr. 250 din 19 aprilie 2018*, Curtea a mai reținut că, „deși nu au relevanță constituțională, nefiind consacrate expres sau implicit într-o normă de rang constituțional, dispozițiile din regulamentele celor două Camere ale Parlamentului, inclusiv cele referitoare la termenele aferente procedurii legislative, trebuie aplicate cu bună-credință, astfel încât principiul *majoritatea decide, opoziția se exprimă* să

înlăture orice exercitare abuzivă a drepturilor procedurale parlamentare”. Pornind de la aceste premise, Curtea constată, în legătură directă cu cele expuse în prealabil, așa cum s-a remarcat și prin *Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018*, că imposibilitatea în care au fost puși parlamentarii de a lua act de inițiativa legislativă și de raportul Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, cu consecința lipsei unor dezbateri în plenul celor două Camere ale Parlamentului, a condus la adoptarea unui act cu numeroase vicii de neconstituționalitate. Acestea ar fi putut fi remediate în procedura de reexaminare a legii, cu condiția ca dezbaterile parlamentare să respecte regulile procedurale, inclusiv aceea privind termenul pe care fiecare deputat îl are la dispoziție pentru a lua cunoștință despre conținutul normativ al legii și al amendamentelor propuse în vederea unei dezbateri reale asupra legii. Faptul că nu s-a întâmplat acest lucru este demonstrat de numărul mare de dispoziții necorelate și de modul aleatoriu în care au fost modificate unele texte de lege, toate acestea având ca rezultat adoptarea unei reglementări neunitare, incoerente, lipsite de imprevizibilitate. Cele mai evidente vicii sunt cele generate de aplicarea dispozițiilor art. III din lege care prevăd că „*în toate situațiile în care Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală se referă la judecătorul de cameră preliminară se înțelege că referirea se face la instanța de judecată competentă potrivit legii*”, aspect care va fi analizat ulterior, în cuprinsul paragrafelor 228—242.

116. *Cea de-a doua critică de neconstituționalitate extrinsecă* se întemeiază pe încălcarea dispozițiilor art. 147 alin. (2) din Constituție prin raportare la cele ale art. 147 alin. (1) și alin. (4) din Constituție și vizează eliminarea din conținutul legii supuse prezentului control a dispozițiilor art. I pct. 5, 6, 24, 39, 133, 159 și 246 din legea în forma anterioară controlului de constituționalitate efectuat prin *Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018*.

117. Cu privire la dispozițiile art. 147 alin. (2) din Constituție, prin *Decizia nr. 515 din 24 noiembrie 2004*, Curtea a reținut că acestea „se referă la reexaminarea unei legi sau a unor dispoziții legale a căror neconstituționalitate a fost constatată printr-o decizie a Curții Constituționale, pronunțată cu ocazia controlului de constituționalitate *a priori* [...]” și că „limitează reluarea procesului legislativ de reexaminare numai cu privire la dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale de către Curtea Constituțională”. În continuare, Curtea face trimitere la jurisprudența sa constantă (a se vedea *Decizia nr. 1.177 din 12 decembrie 2007*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 871 din 20 decembrie 2007, deciziile nr. 872 și nr. 874 din 25 iunie 2010, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 433 din 28 iunie 2010, *Decizia nr. 975 din 7 iulie 2010*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 568 din 11 august 2010, *Decizia nr. 33 din 23 ianuarie 2018*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 146 din 15 februarie 2018, paragraful 187, sau *Decizia nr. 45 din 30 ianuarie 2018*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 199 din 5 martie 2018, paragraful 240), referitoare la procedura parlamentară a reexaminării legii, în temeiul art. 147 alin. (2) din Constituție, din perspectiva limitelor de legiferare impuse Parlamentului prin decizia prin care obiecția de neconstituționalitate a fost parțial admisă. În cadrul acestei proceduri, Parlamentul nu are competența constituțională de a modifica prevederile legale care nu au fost contestate din perspectiva constituționalității și nici pe cele contestate, dar a căror constituționalitate a fost constatată prin

actul jurisdicțional al Curții. Parlamentul are competența de a legifera doar în sensul punerii de acord a prevederilor constatate ca fiind neconstituționale cu decizia Curții Constituționale.

118. Pe de altă parte, pentru a asigura caracterul unitar al reglementării, Curtea a statuat că legiuitorul poate modifica și alte prevederi legale, dar numai dacă acestea se găsesc într-o legătură indisolubilă cu dispozițiile neconstituționale și, în măsura în care se impune, va recorela celelalte dispoziții ale legii, ca operațiune de tehnică legislativă.

119. Cu privire la **criticile formulate** în prezenta cauză, toate vizând încălcarea limitelor reexaminării legii, Curtea observă că acestea **pot fi clasificate în trei categorii**: prima se referă la eliminarea unor dispoziții legale care nu au fost contestate în cadrul controlului *a priori* efectuat prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, a doua categorie se referă la eliminarea unor dispoziții care au făcut obiectul sesizării Curții și care au fost constatate ca fiind neconstituționale și a treia categorie vizează eliminarea unor dispoziții care au făcut obiectul sesizării Curții, au fost constatate ca fiind neconstituționale și a căror adoptare a fost justificată de legiuitor de necesitatea punerii de acord a dispozițiilor modificate constatate anterior ca fiind neconstituționale cu decizii ale Curții Constituționale, pronunțate în cadrul controlului *a posteriori*.

120. Prima categorie de critici vizează eliminarea din cuprinsul legii adoptate după reexaminare a unor dispoziții legale cuprinse în legea modificatoare inițială, dar care nu au fost contestate în cadrul controlului *a priori* efectuat prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018.

121. **Art. I pct. 159** avea ca obiect introducerea, după alin. (3) al art. 250¹ din Codul de procedură penală, a unui nou alineat, alin. (4), cu următorul cuprins: „În cazul în care măsura asigurătorie s-a dispus direct prin hotărârea instanței de apel, dispozițiile alin. (1)—(3) se aplică în mod corespunzător.”

122. Analizând conținutul normei eliminate, Curtea reține că acesta transpunea considerentele Deciziei nr. 24 din 20 ianuarie 2016, în care Curtea a statuat că posibilitatea atacării cu apel a încheierii judecătorești de cameră preliminară sau a instanței de judecată prin care a fost dispusă măsura asigurătorie numai odată cu sentința nu este o garanție suficientă a dreptului la un proces echitabil. Mai mult, „în situația în care încheierea de luare a măsurii asigurătorii a fost dispusă de către instanța de apel, atunci este negată orice posibilitate a persoanei interesate de a uza de dreptul său substanțial referitor la accesul la justiție”. De asemenea, „în lipsa asigurării unui control judecătorec eficient asupra măsurii de indisponibilizare a bunurilor în cursul unui proces penal, statul nu își îndeplinește obligația constituțională de a garanta proprietatea privată persoanei fizice/juridice. Obligația de garantare se referă atât la îndatorirea statului de a se abține de la orice afectare a dreptului de proprietate privată, cât și la reglementarea din punct de vedere normativ a unor măsuri pozitive apte să asigure liniștita posesie, folosință și dispoziție asupra bunurilor. Or, crearea unui cadru normativ care fragilizează garanțiile pe care statul trebuie să le stabilească în privința atributelor dreptului de proprietate privată duce la nesocotirea obligației sale asumate prin textul Constituției și implicit la încălcarea dreptului de proprietate privată. Totodată, Curtea reține că vulnerabilizarea proprietății private a persoanei are drept efect crearea unui regim de insecuritate juridică a acesteia, dreptul său de proprietate devenind iluzoriu. În concluzie, lipsa unei căi de atac separate împotriva luării măsurii asigurătorii de către judecătorul de cameră preliminară sau de către instanța de judecată, fie că este instanța de fond sau de apel, contravine dreptului consacrat de art. 21 alin. (1) și alin. (3), art. 44 și art. 129 din Constituție” (paragrafele 30 și 31).

123. Invocând Decizia nr. 24 din 20 ianuarie 2016 în expunerea de motive care a însoțit inițiativa legislativă, legiuitorul a modificat conținutul art. 250¹ din Codul de procedură penală referitor la *Contestarea măsurilor asigurătorii dispuse în cursul judecății*, introducând calea de atac a contestației și împotriva hotărârii instanței de apel prin care s-a dispus măsura asigurătorie.

124. Or, analizând forma legii adoptate de Parlament după decizia instanței constituționale, Curtea constată că *dispozițiile art. I pct. 159 au fost eliminate, deși nu au făcut obiectul sesizării de neconstituționalitate soluționate prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018*, fapt ce contravine celor statuate prin Decizia nr. 75 din 30 ianuarie 2019, paragraful 48, în care Curtea a stabilit că efectul deciziei de admitere a obiecțiilor de neconstituționalitate este obligarea Parlamentului de a reexamina „dispozițiile legii în limitele deciziei Curții Constituționale, ceea ce presupune ca dezbaterile parlamentare să fie reluate în limitele cererii de reexaminare, însă numai cu privire la dispozițiile care au făcut obiectul sesizării și controlului de constituționalitate în prezenta cauză.”

125. **Art. I pct. 246** avea următorul conținut: „La articolul 453, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins: «(3) Cazurile prevăzute la alin. (1) lit. a), g) și h) pot fi invocate ca motive de revizuire în favoarea persoanei condamnate, a celei față de care s-a dispus renunțarea la aplicarea pedepsei ori amânarea aplicării pedepsei. Cazul prevăzut la alin. (1) lit. f) poate fi invocat ca motiv de revizuire în favoarea persoanei condamnate ori a celei față de care s-a aplicat o măsură educativă, a celei față de care s-a dispus renunțarea la aplicarea pedepsei ori amânarea aplicării pedepsei.»”

126. În prezent, norma are următorul conținut: „Cazurile prevăzute la alin. (1) lit. a) și f) pot fi invocate ca motive de revizuire numai în favoarea persoanei condamnate sau a celei față de care s-a dispus renunțarea la aplicarea pedepsei ori amânarea aplicării pedepsei”.

127. Prin Decizia nr. 2 din 17 ianuarie 2017, Curtea a constatat că dispozițiile art. 453 alin. (3) din Codul de procedură penală sunt neconstituționale cu privire la cazul de revizuire prevăzut la alin. (1) lit. a), reținând că „dispozițiile art. 453 alin. (3) din Codul de procedură penală cu privire la cazul de revizuire prevăzut la alin. (1) lit. a), precum și soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art. 453 alin. (4) teza întâi din același cod, care exclude posibilitatea revizuirii hotărârii de achitare pentru cazul prevăzut la alin. (1) lit. a), încalcă prevederile constituționale ale art. 16 referitor la egalitatea în drepturi, ale art. 21 privind accesul liber la justiție și ale art. 131 referitor la rolul Ministerului Public, întrucât lipsesc partea civilă de posibilitatea apărării drepturilor și a intereselor sale legitime, respectiv procurorul de pârghiile necesare exercitării rolului său specific în cadrul procesului penal”. Curtea a reținut că, „în situația în care se descoperă fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute la soluționarea cauzei și care dovedesc netemeinicia hotărârii de achitare, trebuie să se asigure atât părții civile, cât și procurorului posibilitatea de a cere și obține restabilirea adevărului judiciar prin retractarea hotărârii pronunțate în cauză.”

128. Invocând Decizia nr. 2 din 17 ianuarie 2017 în expunerea de motive care a însoțit inițiativa legislativă, legiuitorul a modificat conținutul art. 453 alin. (3) din Codul de procedură penală, eliminând soluția legislativă care limita incidența cazului de revizuire prevăzut de art. 453 alin. (1) lit. a) numai în favoarea persoanei condamnate sau a celei față de care s-a dispus renunțarea la aplicarea pedepsei ori amânarea

aplicării pedepsei. În plus, legiuitorul a inclus în ipoteza normei două noi cazuri de revizuire, completând alin. (1) al art. 453 cu două noi litere, g) și h).

129. Aceste din urmă dispoziții, introduse prin art. I pct. 245 din legea inițială, au făcut obiectul controlului de constituționalitate, fiind declarate neconstituționale prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018. Or, *ca urmare a reexaminării legii, Parlamentul, pentru a asigura caracterul unitar al reglementării, putea modifica norma care nu a făcut obiectul controlului (art. I pct. 246) numai sub aspectul corelării sale, ca operațiune de tehnică legislativă, cu noul conținut normativ al art. 453 din care era eliminată norma neconstituțională cu care alin. (3) se afla într-o legătură indisolubilă.*

130. Or, analizând forma legii adoptate de Parlament după decizia instanței constituționale, Curtea constată că *dispozițiile art. I pct. 246 au fost eliminate în integralitate*, deși nu au făcut nici obiectul sesizării de neconstituționalitate și, în consecință, nici al controlului de constituționalitate.

131. Având în vedere jurisprudența constantă a instanței constituționale, Curtea constată că **eliminarea art. I pct. 159, referitor la art. 250¹ alin. (4) din Codul de procedură penală, și a art. I pct. 246, referitor la art. 453 alin. (3) din Codul de procedură penală, din cadrul legii reexamineate s-a realizat cu încălcarea limitelor stabilite prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, ceea ce contravine art. 147 alin. (2) din Constituție.**

132. A doua categorie de critici se referă la eliminarea unor dispoziții care au făcut obiectul sesizării Curții și au fost constatate ca fiind neconstituționale prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018. Este vizată eliminarea art. I pct. 5, 6 și 39 din legea în forma anterioară controlului de constituționalitate efectuat prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018.

133. **Art. I pct. 5** avea următorul conținut: „La articolul 8 se introduce un nou alineat, alin. (2), cu următorul cuprins: *«(2) Orice persoană are dreptul la un proces echitabil, la judecarea cauzei de un judecător imparțial și independent. Repartizarea tuturor cauzelor către judecători sau procurori se face aleatoriu.»*”

134. În urma efectuării controlului de constituționalitate, prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, paragrafele 283—291, Curtea a reținut că „soluția legislativă privind repartizarea aleatorie a cauzelor în ceea ce îi privește pe procurori contravine principiului constituțional al subordonării ierarhice, statuat la art. 132 alin. (1) din Constituție, care îndrituiește procurorul ierarhic superior să dispună cu privire la modul în care sunt administrate cauzele la nivelul parchetului pe care îl conduce, inclusiv sub aspectul repartizării lor, în funcție de numărul de cauze aflate în cercetare pe rolul parchetului, de complexitatea lor, precum și de specializarea procurorilor din subordine”. Prin urmare, Curtea a constatat că dispozițiile art. I pct. 5, cu privire la art. 8 alin. (2) din Codul de procedură penală, sunt neconstituționale în ceea ce privește sintagma „sau procurori” din conținutul tezei a doua a acestei norme.

135. Autorii sesizării consideră că, în acest caz, Parlamentul avea deschisă calea reexaminării doar în ceea ce privește eliminarea sintagmei „sau procurori”, acesta neputând efectua modificări în privința celorlalte dispoziții din cuprinsul art. I pct. 5 al legii care a făcut obiectul sesizării.

136. Examinând argumentele reținute în Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, paragraful 286, respectiv că „Este adevărat că repartizarea aleatorie a cauzelor este o chestiune care ține de organizarea judiciară, însă principalul său scop — garantarea

dreptului părților la un proces echitabil — justifică opțiunea legiuitorului de a îngloba această garanție în cuprinsul principiilor Codului de procedură penală”, Curtea apreciază că justificarea opțiunii legiuitorului de a include repartizarea aleatorie printre garanțiile procesului penal, expres prevăzute de Codul de procedură penală, nu impune acestuia o obligație în acest sens, atâta vreme cât această garanție este oricum circumscrisă dreptului la un proces echitabil. Elementul de noutate al normei introduse prin art. I pct. 5 rezidă în repartizarea cauzelor în mod aleatoriu nu numai judecătorilor, ci și procurorilor. Or, prin constatarea neconstituționalității sintagmei „sau procurori” din conținutul tezei a doua a acestei norme a dispărut elementul care a determinat modificarea textului de lege, astfel că se justifică renunțarea la modificare, în integralitatea sa. Așadar, prin eliminarea art. I pct. 5 din legea în forma ce a făcut obiectul controlului de constituționalitate *a priori*, Parlamentul nu a depășit limitele stabilite prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018.

137. **Art. I pct. 6** avea următorul conținut: „La articolul 10, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins: *«(2) Organele de urmărire penală și instanțele de judecată sunt obligate să asigure subiecților procesuali principali și avocatului timpul necesar pregătirii apărării, care nu poate fi mai mic de 3 zile, cu excepția luării sau judecării măsurilor preventive, când termenul nu poate fi mai mic de 6 ore și înlesnirile necesare pregătirii apărării, prin punerea la dispoziție și comunicarea întregului material de urmărire penală în formă electronică.»*”

138. În prezent, norma are următorul conținut: „(2) *Părțile, subiecții procesuali principali și avocatul au dreptul să beneficieze de timpul și înlesnirile necesare pregătirii apărării.*”

139. În urma efectuării controlului de constituționalitate, prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, paragrafele 292—302, Curtea a reținut că introducerea unor limite minime de timp pentru pregătirea apărării nu contravine normelor constituționale din perspectiva scopului reglementării, însă „reglementarea este deficitară, întrucât omite să prevadă modalitatea de calcul al acestor termene, aspect care conferă neclaritate și impredictibilitate textului legal. Astfel, stabilind termene minime concrete necesare exercitării unei apărări efective într-o cauză penală, obligatorii atât pentru organele de urmărire penală, cât și pentru instanțele de judecată, legea nu precizează momentul de la care aceste termene încep să curgă. Or, în condițiile în care sancțiunea este nulitatea, se impune o reglementare completă a regimului juridic al acestor termene, care să respecte atât principiul legalității, în componenta sa referitoare la calitatea normei, cât și dreptul la apărare al subiecților procesuali principali”.

140. Autorii sesizării susțin că, în acest caz, Parlamentul avea deschisă calea reexaminării doar în ceea ce privește stabilirea momentului de la care termenele încep să curgă, acesta neputând efectua modificări în privința celorlalte dispoziții din cuprinsul art. I pct. 6 al legii care a făcut obiectul sesizării.

141. Examinând argumentele reținute în Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, Curtea observă că dreptul la apărare, ca principiu al procedurilor penale și al procesului penal în ansamblul său, vizează atât drepturi procesuale ale părților și ale subiecților procesuali principali, cât și garanții procesuale ale acestora, care nu pot fi interpretate și aplicate decât în acord cu prevederile constituționale și convenționale ce consacră acest drept. Ținând cont de faptul că art. 10 alin. (2) din Codul de procedură penală este un text preluat din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, astfel

că interpretarea lui nu se poate face decât prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului în materie, care are caracter obligatoriu pentru organele judiciare interne, rămâne la latitudinea legiuitorului dacă instituie sau nu termene procedurale exprese, a căror încălcare ar atrage sancțiunea prevăzută de lege. Însă dacă optează pentru reglementarea unor asemenea termene, normele adoptate trebuie să respecte cerințele de claritate și previzibilitate. Acesta este sensul în care s-a pronunțat instanța constituțională prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018.

142. Prin urmare, adoptarea sau nu a unei atare modificări rămâne o opțiune a legiuitorului, astfel că eliminând art. I pct. 6 din legea în forma ce a făcut obiectul controlului de constituționalitate *a priori*, Parlamentul nu a depășit limitele stabilite prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, plasându-se în marja sa de apreciere.

143. **Art. I pct. 39** avea următorul conținut: „Articolul 77 se modifică și va avea următorul cuprins: *«Suspectul Art. 77. — Persoana cu privire la care, din probele sau indiciile temeinice existente în cauză, rezultă că a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală se numește suspect.»*”

144. În prezent, norma are următorul conținut: *„Persoana cu privire la care, din datele și probele existente în cauză, rezultă bănuiala rezonabilă că a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală se numește suspect.»*”

145. În urma efectuării controlului de constituționalitate, prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, paragrafele 376—384, Curtea a reținut că „noua reglementare a dispozițiilor art. 77 va constitui temeiul amânării începerii urmăririi penale *in personam*, pe motiv că procurorul nu are încă formată convingerea că din probele sau indiciile temeinice existente în cauză rezultă că persoana acuzată a săvârșit o faptă. Consecința este nu numai pierderea garanțiilor procesuale menționate mai sus, ci și a remediului contestării legalității administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală. Cu alte cuvinte, deși legiuitorul optează pentru creșterea standardului de probă în privința dobândirii calității de suspect, opțiunea sa se dovedește a fi un impediment insurmontabil în calea exercitării dreptului la un proces echitabil al persoanei acuzate de săvârșirea unei fapte penale”. De asemenea, Curtea a observat că „ridicarea standardului de probă necesar pentru dobândirea calității de suspect se suprapune cu cel necesar pentru dobândirea calității de inculpat. Prin înlăturarea nejustificată a aprecierii organului de urmărire penală cu privire la formarea unei bănuieli rezonabile cu privire la săvârșirea faptei de către persoana acuzată nu se mai realizează nicio distincție între ordonanța de începere a urmăririi penale *in personam* și ordonanța prin care se pune în mișcare acțiunea penală, sub aspectul gradului de convingere a procurorului cu privire la persoana care a săvârșit fapta, împrejurare care lipsește de efecte juridice întreaga procedură derulată între cele două momente procesuale. Procedând în acest mod, pe de o parte, legiuitorul nu realizează o analiză coroborată a textelor de lege și, pe de altă parte, împiedică efectiv dreptul la un proces echitabil al tuturor părților implicate în procesul penal.” În concluzie, Curtea a constatat că dispozițiile art. I pct. 39, care modifică art. 77 din Codul de procedură penală în ceea ce privește sintagma „probele sau”, sunt neconstituționale, încălcând prevederile constituționale ale art. 1 alin. (5), care consacră principiul legalității, și pe cele ale art. 21 alin. (3), referitoare la dreptul la un proces echitabil.

146. Autorii sesizării din prezenta cauză susțin că schimbarea opțiunii legiuitorului nu poate avea loc în cadrul procedurii reexaminării, Parlamentul având deschisă — potrivit art. 147 alin. (2) din Constituție — posibilitatea reluării procesului legislativ de reexaminare numai cu privire la dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale de către Curtea Constituțională, nu și cu privire la dispozițiile constatate ca fiind constituționale.

147. Examinând argumentele reținute de Curte în Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, Curtea reține că dobândirea calității de suspect prezintă importanță din perspectiva posibilității exercitării drepturilor procesuale inerente acestei calități, garanții specifice dreptului la un proces echitabil, cum ar fi dreptul suspectului de a fi informat cu privire la fapta pentru care este cercetat și încadrarea juridică a acesteia, de a consulta dosarul, în condițiile legii, de a avea un avocat ales sau unul din oficiu pentru cazurile de asistență obligatorie, de a propune administrarea de probe, de a ridica excepții și de a pune concluzii, de a formula orice alte cereri ce țin de soluționarea laturii penale și civile a cauzei, de a apela la un mediator, în cazurile permise de lege, de a fi informat cu privire la drepturile sale ori de a beneficia de alte drepturi prevăzute de lege. De aceea, prin Decizia nr. 222 din 4 aprilie 2017, paragraful 29, Curtea a stabilit că, atunci când, în funcție de particularitățile fiecărui caz, este dovedită privarea suspectilor/inculpaților de drepturile conferite de Codul de procedură penală, fiindu-le grav afectat dreptul la apărare în cursul urmăririi penale, probele și actele întocmite cu nerespectarea exigențelor legale pot fi înlăturate în cadrul procedurii de cameră preliminară.

148. Pornind de la aceste premise și având în vedere considerentele Deciziei nr. 222 din 4 aprilie 2017, care statuează cu privire la obligația procurorului ca, în momentul în care există indicii rezonabile că o persoană a săvârșit fapta pentru care s-a început urmărirea penală, să dispună continuarea urmăririi penale față de acea persoană, tocmai pentru a-i asigura posibilitatea exercitării efective a garanțiilor procesuale, deci pentru a-i respecta dreptul la un proces echitabil, prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, Curtea a statuat că „intervenția legiuitorului prin modificarea conținutului normativ al dispozițiilor art. 77 alin. (1) din Codul de procedură penală în sensul eliminării *bănuielii rezonabile*, pe care și-o formează procurorul, ca premisă a dobândirii calității de suspect, și înlocuirea sa cu convingerea procurorului că persoana în cauză a săvârșit fapta — *din probele sau indiciile temeinice existente în cauză rezultă că a săvârșit o faptă* — are efectul contrar celor statuate de Curte cu privire la garanțiile procesuale ale persoanei acuzate” (paragraful 382).

149. Prin urmare, eliminând dispozițiile art. I pct. 39, care modifică art. 77 din Codul de procedură penală, Parlamentul nu numai că s-a încadrat în limitele reexaminării prevăzute de art. 147 alin. (2) din Constituție, dar a și dat efect obligației de a se conforma celor statuate de Curte prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018 cu trimitere la Decizia nr. 222 din 4 aprilie 2017, în virtutea caracterului general obligatoriu al actelor instanței constituționale.

150. Pentru argumentele expuse, Curtea constată că **eliminarea art. I pct. 5 referitor la art. 8 alin. (2) din Codul de procedură penală, a art. I pct. 6 referitor la art. 10 alin. (2) din Codul de procedură penală și a art. I pct. 39, care modifică art. 77 din Codul de procedură penală, din cadrul legii reexaminată s-a realizat în limitele stabilite prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, în acord cu prevederile art. 147 alin. (2) din Constituție.**

151. A treia categorie de critici vizează eliminarea din conținutul legii supuse prezentului control a dispozițiilor art. 1 pct. 24 și 133 din legea în forma anterioară controlului de constituționalitate efectuat prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018. Aceste dispoziții au făcut obiectul sesizării Curții, au fost constatate ca fiind neconstituționale, adoptarea lor fiind justificată de legiuitor de necesitatea punerii de acord a dispozițiilor modificate constatate anterior ca fiind neconstituționale cu decizii ale Curții Constituționale, pronunțate în cadrul controlului *a posteriori*.

152. De la data intrării sale în vigoare, 14 februarie 2014, și până în prezent, Codul de procedură penală a făcut obiectul mai multor critici de neconstituționalitate, examinate și soluționate de Curtea Constituțională în cadrul controlului *a posteriori*. O serie dintre dispozițiile actului normativ au fost constatate ca fiind neconstituționale, împrejurare ce a născut obligația legiuitorului ca, în temeiul art. 147 alin. (1) și alin. (4) din Constituție, să declanșeze procedura de legiferare în scopul punerii de acord a acestor dispoziții cu deciziile Curții, respectiv cu Constituția.

153. Așa fiind, la data de 18 aprilie 2018, 182 de deputați și senatori au inițiat *Propunerea legislativă privind punerea de acord a prevederilor Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare, cu deciziile Curții Constituționale, cu Directiva (UE) 2016/343 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2016 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale, cu Directiva 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană, precum și cu deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului, pe care au înaintat-o Parlamentului. În Expunerea de motive care a însoțit propunerea legislativă se arată că aceasta a fost determinată „de armonizarea unor texte din Codul de procedură penală cu practica izvorâtă din deciziile Curții Constituționale”, astfel că, în procedura adoptării legii, Parlamentul a avut în vedere următoarele decizii ale instanței constituționale: Decizia nr. 257 din 26 aprilie 2017, Decizia nr. 321 din 9 mai 2017, Decizia nr. 625 din 26 octombrie 2016, Decizia nr. 562 din 19 septembrie 2017, Decizia nr. 244 din 6 aprilie 2017, Decizia nr. 133 din 10 martie 2015, Decizia nr. 802 din 5 decembrie 2017, Decizia nr. 437 din 22 iunie 2017, Decizia nr. 21 din 17 ianuarie 2017, Decizia nr. 712 din 4 decembrie 2014, Decizia nr. 17 din 17 ianuarie 2017, Decizia nr. 90 din 28 februarie 2017, Decizia nr. 22 din 17 ianuarie 2017, Decizia nr. 302 din 4 mai 2017, Decizia nr. 554 din 19 septembrie 2017, Decizia nr. 33 din 23 ianuarie 2018, Decizia nr. 651 din 17 octombrie 2017 și Decizia nr. 2 din 17 ianuarie 2017.*

154. Legea adoptată de Parlament la data de 18 iunie 2018 a primit titlul de „Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară” și a transpus, așadar, în actul normativ modificator deciziile Curții Constituționale menționate. Printre acestea, Decizia nr. 321 din 9 mai 2017 a fost transpusă în art. 1 pct. 24 cu referire la art. 40 alin. (4¹) din Codul de procedură penală și Decizia nr. 22 din 17 ianuarie 2017 a fost transpusă în art. 1 pct. 133 cu referire la art. 220 alin. (1)—(3) din Codul de procedură penală. În urma controlului de constituționalitate *a priori* la care a fost supusă legea astfel adoptată, prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, Curtea a constatat neconstituționalitatea mai multor dispoziții modificatoare, printre care și a celor cuprinse în art. 1 pct. 24 și 133.

155. Art. 1 pct. 24 avea următorul conținut: „La articolul 40, după alineatul (4) se introduce un nou alineat, alin. (4¹), cu următorul cuprins: «(4¹) *Înalta Curte de Casație și Justiție judecă recursul formulat împotriva hotărârii judecătorești, pronunțate de ultima instanță în ierarhia instanțelor judecătorești, în materie penală de către completul de 5 judecători, prin care a fost respinsă cererea de sesizare a Curții Constituționale. Soluționarea recursului se face potrivit dispozițiilor art. 425¹, care se aplică în mod corespunzător.*»”

156. Examinând critica de neconstituționalitate, prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, paragrafele 351—356, Curtea a reținut că prin **Decizia nr. 321 din 9 mai 2017**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 580 din 20 iulie 2017, cu privire la instituția recursului formulat împotriva unei hotărâri judecătorești prin care a fost respinsă cererea de sesizare a Curții Constituționale cu o excepție de neconstituționalitate, a statuat că „este vorba de o cale de atac pe care legiuitorul a conceput-o, distinct de orice calificare procesual civilă sau penală, numai în privința hotărârilor judecătorești prin care se respinge cererea de sesizare a Curții Constituționale. Prin urmare, acest recurs este un remediu judiciar care nu preia niciunul dintre elementele și caracteristicile proprii recursului din Codul de procedură civilă sau penală. De asemenea, Curtea constată că, dat fiind faptul că textul art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 este aplicabil atât în materie procesual civilă, cât și penală, acesta își menține natura juridică de cale de atac specială ce nu poate fi calificată în funcție de reglementările proprii procedurii penale sau civile. De aceea, această cale de atac cu o fizionomie juridică proprie nu poate fi considerată nici recurs în sensul propriu al termenului prevăzut de Codul de procedură civilă sau penală și nici apel, contestație sau plângere în sensul Codului de procedură penală. Mai mult, Curtea reține că aceeași cale de atac nu poate purta denumiri diferite în funcție de procedura civilă sau penală în care intervine” (paragraful 21). Referitor la situația particulară a gradului de jurisdicție reprezentat chiar de ultima instanță în ierarhia instanțelor judecătorești, Curtea a reținut că „structura de organizare a instanțelor judecătorești nu poate fi un motiv care să anihileze un drept stabilit chiar prin Legea nr. 47/1992, pentru că premisa este aceea a configurării organizării instanțelor judecătorești în funcție de drepturile procesuale ce incumbă subiectelor de drept, și nu invers” (paragraful 25). De asemenea, Curtea a reținut că, „în accepțiunea art. 21 din Constituție, căile de atac împotriva hotărârilor judecătorești pronunțate reprezintă un aspect al accesului liber la justiție și, deși legiuitorul are o marjă de apreciere în configurarea acestora, *nu se poate ajunge la eliminarea implicită a unei căi de atac în condițiile în care acesta este reglementat în fondul activ al legislației*” (paragraful 26). „Prin urmare, până la adoptarea soluției legislative corespunzătoare, ca o consecință a prezentei decizii de admitere a excepției de neconstituționalitate, Curtea constată că instanțele judecătorești urmează să aplice în mod direct art. 16 alin. (1), art. 21 alin. (1)—(3) și art. 129 din Constituție, devenind, astfel, competente să soluționeze recursul formulat împotriva hotărârii judecătorești, pronunțate în ultimul grad de jurisdicție, prin care a fost respinsă cererea de sesizare a Curții Constituționale cu o excepție de neconstituționalitate” (paragraful 28).

157. Legiuitorul a înțeles să transpună considerentele expuse mai sus, completând dispozițiile art. 40 din Codul de procedură penală cu un nou alineat, prevăzut de art. 1 pct. 24 din legea modificatoare. Curtea, prin **Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018**, a observat că, deși acesta prevede calea

de atac a recursului împotriva hotărârilor prin care completurile de 5 judecători din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție resping cererile de sesizare a Curții Constituționale, „*omite să stabilească structura sau formațiunea de judecată din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție care soluționează acest recurs. Trimiterea la procedura de soluționare a contestației, cale de atac cu o fizionomie specifică, nu face decât să sporească neclaritatea și imprevizibilitatea textului normativ, viciind în mod definitiv norma*”. În plus, dispozițiile criticate *nu reglementează nici „recursul împotriva hotărârilor prin care Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție respinge cererile de sesizare a Curții Constituționale cu excepții de neconstituționalitate și, implicit, formațiunea de judecată din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție care soluționează acest recurs și nici competența Înaltei Curți de Casație și Justiție de a judeca recursul împotriva hotărârilor prin care curțile de apel, ca instanțe de ultim grad, resping cererile de sesizare a Curții Constituționale cu excepții de neconstituționalitate, și, implicit, formațiunea de judecată care să soluționeze acest recurs”*.

158. Având în vedere aceste deficiențe, prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, Curtea a constatat că „dispozițiile art. 1 pct. 24 referitoare la completarea art. 40 din Codul de procedură penală sunt neconstituționale, întrucât **contravin** prevederilor art. 1 alin. (5) din Constituție, în componenta care vizează calitatea normei, și **prevederilor art. 147 din Constituție, care consacră caracterul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale**”.

159. **Art. 1 pct. 133** avea următorul conținut: „La articolul 220, alineatele (1)—(3) se modifică și vor avea următorul cuprins: *«Art. 220. — (1) Instanța de judecată în fața căreia se află cauza poate dispune, prin încheiere, arestul la domiciliu al inculpatului, la cererea motivată a procurorului sau din oficiu, dacă există temeiuri noi care fac necesară privarea de libertate.*

(2) Instanța de judecată, sesizată conform alin. (1), dispune citarea inculpatului. Audierea inculpatului este obligatorie dacă acesta se prezintă la termenul fixat.

(3) Asistența juridică a inculpatului și participarea procurorului sunt obligatorii.»”

160. În prezent, norma are următorul conținut: *„(1) Judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată în fața căreia se află cauza poate dispune, prin încheiere, arestul la domiciliu al inculpatului, la cererea motivată a procurorului sau din oficiu.*

(2) Judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, sesizată conform alin. (1), dispune citarea inculpatului. Audierea inculpatului este obligatorie dacă acesta se prezintă la termenul fixat.

(3) Asistența juridică a inculpatului și participarea procurorului sunt obligatorii.»”

161. Examinând critica de neconstituționalitate, prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, paragrafele 684—691, Curtea a reținut că prevederile art. 220 alin. (1) din cod au fost supuse controlului de constituționalitate *a posteriori*, iar prin **Decizia nr. 22 din 17 ianuarie 2017**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 159 din 3 martie 2017, Curtea a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat neconstituționalitatea soluției legislative care permite luarea măsurii arestului la domiciliu, în condițiile în care anterior inculpatul a fost arestat preventiv sau la domiciliu în aceeași cauză, în lipsa unor temeiuri noi care fac necesară privarea sa de libertate. Curtea a observat că, potrivit art. 223 alin. (1) din Codul de procedură penală, temeiurile ce stau la baza luării măsurilor preventive privative de libertate sunt similare celor

reținute în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, și anume: inculpatul a fugit ori s-a ascuns, în scopul de a se sustrage de la urmărirea penală sau de la judecată, ori a făcut pregătiri de orice natură pentru astfel de acte; inculpatul încearcă să influențeze un alt participant la comiterea infracțiunii, un martor ori un expert sau să distrugă, să altereze, să ascundă ori să sustragă mijloace materiale de probă sau să determine o altă persoană să aibă un astfel de comportament; inculpatul exercită presiuni asupra persoanei vătămate sau încearcă să realizeze o înțelegere frauduloasă cu aceasta; există suspiciunea rezonabilă că, după punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa, inculpatul a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune sau pregătește săvârșirea unei noi infracțiuni. Curtea a apreciat că, deși suficiente pentru a determina luarea unei măsuri preventive privative de libertate, temeiurile care stau la baza luării acestei măsuri își pierd din intensitate odată cu trecerea timpului, pierzându-și totodată caracterul suficient. Tocmai de aceea, la un moment dat, prelungirea măsurii preventive privative de libertate nu se va mai putea baza pe existența aceluiași temeiuri care au stat la baza dispunerii ei, ci, eventual, pe constatarea existenței unor noi temeiuri. Imposibilitatea dispunerii din nou a unei măsuri preventive privative de libertate față de inculpatul care a mai fost anterior arestat la domiciliu sau arestat preventiv în aceeași cauză, în cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară sau al judecării, dacă nu au intervenit temeiuri noi care fac necesară privarea sa de libertate, se constituie într-o garanție ce însoțește măsurile preventive privative de libertate.

162. Prin urmare, Curtea a reținut că dispunerea unei noi măsuri preventive privative de libertate, după ce anterior față de persoana respectivă a mai fost dispusă o măsură preventivă privativă de libertate, nu se poate baza pe aceleași temeiuri care au fundamentat dispunerea primei măsuri preventive privative de libertate. În mod contrar, s-ar ajunge la situația în care temeiurile care stau la baza dispunerii unei măsuri preventive privative de libertate să nu fie suficiente pentru a motiva luarea acestei măsuri, ceea ce ar contraveni dispozițiilor art. 23 din Constituție și celor ale art. 5 din Convenție. Având în vedere aceste aspecte, Curtea a constatat că este neconstituțională soluția legislativă reglementată de dispozițiile art. 220 alin. (1) din Codul de procedură penală, care permite luarea măsurii arestului la domiciliu, în condițiile în care anterior inculpatul a fost arestat (preventiv sau la domiciliu) în aceeași cauză, în lipsa unor temeiuri noi care fac necesară privarea sa de libertate (Decizia nr. 22 din 17 ianuarie 2017, paragrafele 27—31). Cu alte cuvinte, Curtea a constatat neconstituționalitatea unei omisiuni legislative și a sancționat norma cu caracter general cuprinsă în art. 220 alin. (1) din cod.

163. În încercarea de transpunere a deciziei Curții, legiuitorul, în loc să completeze normele procesuale penale cu ipoteza învederată prin actul instanței constituționale, a modificat norma care prevede luarea măsurii arestului la domiciliu al inculpatului, în lipsa unei măsuri preventive anterioare, adăugând condiția „dacă există temeiuri noi care fac necesară privarea de libertate”, care anulează însăși măsura arestului la domiciliu. Or, condiția reglementată trebuie să vizeze ipoteza dispunerii măsurii arestului la domiciliu, după ce anterior a mai fost dispusă o măsură preventivă privativă de libertate față de persoana respectivă.

164. Pentru acest motiv, prin **Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018**, Curtea a constatat că „dispozițiile art. 1 pct. 133, referitoare la modificarea art. 220 alin. (1) din Codul de procedură penală, nu respectă exigențele de calitate ale

normei, încălcând art. 1 alin. (5) din Constituție, și nici caracterul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale, consacrat de art. 147 din Constituție”.

165. În cadrul **examinării la care au fost supuse cele două dispoziții modificatoare**, Curtea a reținut cu privire la ambele, ca temei al viciului de neconstituționalitate, încălcarea dispozițiilor art. 147, care consacră caracterul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale. Cu alte cuvinte, demersul legiuitorului în procedura de transpunere în norma procesual penală a considerentelor și dispozitivelor celor două decizii ale Curții (Decizia nr. 321 din 9 mai 2017, respectiv Decizia nr. 22 din 17 ianuarie 2017) nu a respectat caracterul obligatoriu al celor statuate de Curte, normele adoptate anulând efectele acestor acte juridictionale, cu încălcarea art. 147 alin. (4) din Constituție.

166. **În procedura de reexaminare a legii**, Parlamentul, fiind ținut să respecte limitele trasate de Decizia Curții Constituționale nr. 633 din 12 octombrie 2018, trebuia să opereze modificarea, completarea ori eliminarea/abrogarea acelor norme declarate în mod expres ca fiind neconstituționale în tot sau în parte. **Având în vedere că normele legale declarate neconstituționale au avut ca temei al adoptării necesitatea punerii de acord a dispozițiilor procesuale penale constatate anterior ca fiind neconstituționale cu decizii ale Curții Constituționale, pronunțate în cadrul controlului a posteriori, punerea de acord a legii urma să se realizeze ținând cont de aceste decizii**, a căror transpunere greșită a fost sancționată de Curte prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018.

167. În principiu, în cadrul procedurii de punere de acord a unei legi/norme declarate neconstituționale cu o decizie a Curții Constituționale, Parlamentul are libertatea de a decide dacă modifică acea lege/normă strict în sensul celor statuate de Curte sau dacă abandonează intervenția asupra textului în cauză prin eliminarea normei sau chiar prin respingerea legii. **Această deplină competență de care beneficiază Parlamentul este însă restrânsă atunci când se interpune o decizie a Curții Constituționale pronunțată în cadrul controlului a posteriori prin care norma în vigoare, care face obiectul intervenției legislative, a fost declarată neconstituțională. Într-o atare ipoteză, Parlamentul este obligat ca, odată declanșată procedura de modificare a legii în vederea punerii sale în acord cu Constituția, să adopte normele care transpun actul juridictional al Curții, eliminând viciile de neconstituționalitate constatate.** Această obligație izvorăște direct din textul constituțional al art. 147 și impune Parlamentului un rol activ în procesul de constituționalizare a normelor legale, în acord cu deciziile instanței constituționale. Într-o interpretare contrară, ar însemna că, în aplicarea art. 147 alin. (1), (2) și (4) din Constituție, legiuitorul, în cadrul procedurii de punere de acord a legii cu deciziile Curții Constituționale, are un drept de selecție cu privire la acestea, prin actul său decizional putând chiar să mențină în legislație norme afectate de vicii de neconstituționalitate.

168. Din această perspectivă, reexaminarea unei legi în condițiile art. 147 alin. (2) din Constituție se distinge fundamental de reexaminarea în condițiile art. 77 alin. (2) din Constituție, această diferență fiind expresia rolului constituțional al Curții Constituționale. Astfel, dacă în cazul unei reexaminări cerute de Președintele României marja de apreciere a Parlamentului cu privire la conținutul normativ al normei a cărei reanalizare s-a solicitat este deplină, singura limitare fiind cea legată de imposibilitatea de a interveni pe alte texte decât cele care au făcut obiectul cererii de reexaminare, în cazul reexaminării

întemeiate pe art. 147 alin. (2) din Constituție, marja de apreciere a Parlamentului este limitată, acesta fiind obligat să reanalizeze conținutul normativ exclusiv prin raportare la decizia Curții Constituționale, iar soluțiile de modificare, completare sau eliminare/abrogare trebuie să fie în acord cu considerentele deciziei.

169. Cu alte cuvinte, conformarea cu obligația prevăzută de art. 147 alin. (2) din Constituție implică o intervenție permanent limitată la considerentele și dispozitivul deciziei Curții Constituționale. Mai mult, în situația în care, în cadrul controlului de constituționalitate *a priori* se interpune o decizie a Curții Constituționale prin care norma în vigoare, care face obiectul intervenției legislative, a fost declarată neconstituțională, punerea în acord a legii, în cadrul procedurii de reexaminare, se va realiza atât cu privire la decizia pronunțată în controlul de constituționalitate *a priori*, cât și cu privire la decizia pronunțată în controlul de constituționalitate *a posteriori*. Prin urmare, intervenția ulterioară a legiuitorului nu se poate limita la eliminarea din conținutul legii modificatoare a textelor constatate neconstituționale, întrucât aceasta ar echivala cu păstrarea soluției legislative declarate neconstituționale pe calea controlului de constituționalitate *a posteriori* și, implicit, lipsirea de efecte juridice a deciziei Curții care a stat la baza inițiativei legislative modificatoare. O astfel de conduită a Parlamentului ar anula obligația sa de punere de acord a legislației cu deciziile Curții Constituționale.

170. Având în vedere aceste argumente, **suprimarea voinței legiuitorului exprimată în varianta inițială a legii**, ce urmărea introducerea recursului la respingerea cererii de sesizare a Curții Constituționale privind hotărârile pronunțate de ultima instanță în ierarhia instanțelor judecătorești în materie penală, în conformitate cu considerentele **Deciziei nr. 321 din 9 mai 2017**, respectiv reglementarea unei condiții care să vizeze ipoteza dispunerii măsurii arestului la domiciliu, după ce anterior față de persoana respectivă a mai fost dispusă o măsură preventivă privativă de libertate, în conformitate cu considerentele **Deciziei nr. 22 din 17 ianuarie 2017**, echivalează nu numai cu o depășire a limitelor reexaminării impuse prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, dar și cu nerespectarea obligației constituționale a Parlamentului de a pune de acord cu Constituția dispoziții legale în vigoare constatate ca fiind neconstituționale, ceea ce este de natură să încalce prevederile art. 147 alin. (2) coroborat cu alin. (1) și alin. (4) ale aceleiași norme constituționale. Astfel, Curtea constată că, ignorând scopul inițiativei legislative și decizia Curții Constituționale, pe care prima Cameră sesizată le-a respectat (a se vedea art. I pct. 23 și 116 din legea în forma adoptată de Senat), Camera decizională (Camera Deputaților) nu s-a limitat la modificarea sau completarea soluțiilor legislative adoptate de prima Cameră, ci le-a eliminat în integralitate. Adoptând o astfel de conduită, Parlamentul a anulat scopul inițiativei legislative, astfel cum acesta a fost formulat în expunerea de motive care a însoțit actul normativ, precum și efectele actelor Curții Constituționale. **Întrucât viciul de neconstituționalitate constă în omisiunea legiuitorului de a legifera în acord cu obligațiile constituționale prevăzute de art. 147 din Legea fundamentală, Curtea constată că acesta afectează actul normativ în ansamblul său.**

171. Cea de-a treia critică de neconstituționalitate extrinsecă vizează nerespectarea principiului bicameralismului. Curtea reține cele statuate prin Decizia nr. 710 din 6 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 358 din 28 mai 2009: „Potrivit art. 61 din Constituția României, Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica

autoritate legiuitoare a țării, iar structura sa este bicamerală, fiind alcătuit din Camera Deputaților și Senat. Principiul bicameralismului, astfel consacrat, se reflectă însă nu numai în dualismul instituțional în cadrul Parlamentului, ci și în cel funcțional, deoarece art. 75 din Legea fundamentală stabilește competențe de legiferare potrivit cărora fiecare dintre cele două Camere are, în cazurile expres definite, fie calitatea de primă Cameră sesizată, fie de Cameră decizională. Totodată, ținând seama de indivizibilitatea Parlamentului ca organ reprezentativ suprem al poporului român și de unicitatea sa ca autoritate legiuitoare a țării, Constituția nu permite adoptarea unei legi de către o singură Cameră, fără ca proiectul de lege să fi fost dezbătut și de cealaltă Cameră. Art. 75 din Legea fundamentală a introdus, după revizuirea și republicarea acesteia în octombrie 2003, soluția obligativității sesizării, în anumite materii, ca primă Cameră, de reflecție, a Senatului sau, după caz, a Camerei Deputaților și, pe cale de consecință, reglementarea rolului de Cameră decizională, pentru anumite materii, a Senatului și, pentru alte materii, a Camerei Deputaților, tocmai pentru a nu exclude o Cameră sau alta din mecanismul legiferării”.

172. De asemenea, dezbateră parlamentară a unui proiect de lege sau a unei propuneri legislative nu poate face abstracție de evaluarea acesteia în plenul celor două Camere ale Parlamentului. Așa fiind, modificările și completările pe care Camera decizională le aduce asupra proiectului de lege sau propunerii legislative adoptate de prima Cameră sesizată trebuie să se raporteze la materia avută în vedere de inițiator și la forma în care a fost reglementată de prima Cameră. Altfel, se ajunge la situația ca o singură Cameră, și anume Camera decizională, să legifereze în mod exclusiv, ceea ce contravine principiului bicameralismului (a se vedea în acest sens Decizia nr. 472 din 22 aprilie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 336 din 30 aprilie 2008).

173. Pe cale jurisprudențială (Decizia nr. 710 din 6 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 358 din 28 mai 2009, Decizia nr. 413 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 291 din 4 mai 2010, sau Decizia nr. 1.533 din 28 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 905 din 20 decembrie 2011), Curtea a stabilit două criterii esențiale pentru a se determina cazurile în care prin procedura legislativă se încalcă principiul bicameralismului: pe de o parte, existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și, pe de altă parte, existența unei configurații semnificativ diferite între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului. Întrunirea cumulativă a celor două criterii este de natură a afecta principiul constituțional care guvernează activitatea de legiferare a Parlamentului, plasând pe o poziție privilegiată Camera decizională, cu eliminarea, în fapt, din procesul legislativ a primei Camere sesizate.

174. Pornind de la premisa că legea este, cu aportul specific al fiecărei Camere, opera întregului Parlament, Curtea apreciază că autoritatea legiuitoare trebuie să respecte principiile constituționale în virtutea cărora o lege nu poate fi adoptată de către o singură Cameră.

175. Din analiza comparativă a conținutului normativ al actelor adoptate în prima Cameră sesizată (Senatul), respectiv în Camera decizională (Camera Deputaților), Curtea observă că aceasta din urmă modifică legea adoptată în urma reexaminării de Senat, **eliminând o parte dintre articolele adoptate și modificând norma care dispune dispozițiile finale și tranzitorii ale legii.**

176. Stabilind limitele principiului bicameralismului, prin Decizia nr. 1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 23 ianuarie 2012, Curtea a observat că aplicarea acestui principiu nu poate avea ca efect „deturnarea rolului de Cameră de reflecție a primei Camere sesizate [...] în sensul că aceasta ar fi Camera care ar fixa în mod definitiv conținutul proiectului sau propunerii legislative (și, practic, conținutul normativ al viitoarei legi), ceea ce are drept consecință faptul că cea de-a doua Cameră, Camera decizională, nu va avea posibilitatea să modifice ori să completeze legea adoptată de Camera de reflecție, ci doar posibilitatea de a o aproba sau de a o respinge”. Sub aceste aspecte, „este de netăgăduit că principiul bicameralismului presupune atât conlucrarea celor două Camere în procesul de elaborare a legilor, cât și obligația acestora de a-și exprima prin vot poziția cu privire la adoptarea legilor; prin urmare, lipsirea Camerei decizionale de competența sa de a modifica sau completa legea astfel cum a fost adoptată de Camera de reflecție, deci de a contribui la procesul de elaborare a legilor, ar echivala cu limitarea rolului său constituțional și cu acordarea unui rol preponderent Camerei de reflecție în raport cu cea decizională în procesul de elaborare a legilor. Într-o atare situație, Camera de reflecție ar elimina posibilitatea Camerei decizionale de a conlucra la elaborarea actelor normative, aceasta din urmă putându-și doar exprima prin vot poziția cu privire la propunerea sau proiectul de lege deja adoptat de Camera de reflecție, ceea ce este de neconceput”. În consecință, Curtea a reținut, prin Decizia nr. 624 din 26 octombrie 2016, că art. 75 alin. (3) din Constituție, atunci când folosește sintagma „decide definitiv” cu privire la Camera decizională, nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune ca proiectul sau propunerea legislativă adoptată de prima Cameră sesizată să fie dezbătută în Camera decizională, unde i se pot aduce modificări și completări. Însă, în acest caz, Camera decizională nu poate modifica substanțial configurația inițiativei legislative și obiectul de reglementare, cu consecința deturnării de la finalitatea urmărită de inițiator.

177. În ceea ce privește existența unei configurații semnificativ diferite între formele adoptate de cele două Camere, Curtea reține că analiza pe care o impune respectarea principiului bicameralismului vizează lipsa unor diferențe majore, substanțiale, de natură a înfrânge rolul deliberativ al celor două Camere. Formele adoptate de Senat și Camera Deputaților au 4 articole (art. I—IV): art. I conține modificările aduse Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală având un număr de 245 de puncte în forma adoptată de Senat, respectiv 219 puncte în forma adoptată de Camera Deputaților, art. II conține dispoziții finale și tranzitorii în forma adoptată de Senat, respectiv modificările aduse Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară în forma adoptată de Camera Deputaților — 3 puncte, art. III conține modificările aduse Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară în forma adoptată de Senat — 4 puncte, respectiv o normă de înlocuire a unei instituții juridice în forma adoptată de Camera Deputaților, și, în fine, art. IV dispune republicarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, în ambele variante redacționale. Curtea observă că diferența cantitativă (245 de puncte în forma adoptată de Senat, respectiv 219 puncte în forma adoptată de Camera Deputaților) determină o schimbare a configurației actului normativ, însă, pentru a stabili dacă s-a respectat sau nu principiul bicameralismului, această modificare trebuie să determine schimbarea semnificativă a conținutului legislativ, respectiv îndepărtarea de la scopul urmărit de inițiatori.

178. Or, Curtea constată că legea, în redactarea pe care a adoptat-o Camera Deputaților, nu se îndepărtează în mod esențial de textul adoptat în Senat, acționând în limitele rolului său decizional în activitatea de legiferare. Având în vedere conținutul normativ al legii supuse controlului și finalitatea urmărită prin adoptarea ei, Curtea apreciază că **legea respectă prevederile art. 61 alin. (2) din Constituție referitoare la principiul bicameralismului.**

179. Cu privire la criticile de neconstituționalitate intrinsecă, Curtea reține că acestea vizează dispozițiile art. I pct. 19, pct. 45, pct. 51, pct. 55, pct. 56, pct. 57, pct. 63, pct. 66, pct. 94, pct. 148, pct. 155, precum și art. III din lege.

180. Dispozițiile **art. I pct. 19** au următorul conținut: „Articolul 47 se modifică și va avea următorul cuprins: *«(1) Excepția de necompetență materială și cea de necompetență după calitatea persoanei pot fi ridicate în tot cursul procesului penal, până la pronunțarea unei hotărâri definitive.*

(2) Excepția de necompetență teritorială poate fi invocată până la începerea cercetării judecătorești.

(3) Excepțiile de necompetență pot fi invocate din oficiu, de către procuror, de către persoana vătămată sau de către părți.»

181. În prezent, norma are următorul conținut: „(1) *Excepția de necompetență materială sau după calitatea persoanei a instanței inferioare celei competente potrivit legii poate fi invocată în tot cursul judecății, până la pronunțarea hotărârii definitive.*

(2) Excepția de necompetență materială sau după calitatea persoanei a instanței superioare celei competente potrivit legii poate fi invocată până la începerea cercetării judecătorești.

(3) Excepția de necompetență teritorială poate fi invocată în condițiile alin. (2).

(4) Excepțiile de necompetență pot fi invocate din oficiu, de către procuror, de către persoana vătămată sau de către părți.»

182. Autorii sesizării susțin că legiuitorul, cu încălcarea dreptului la un proces echitabil pentru toate părțile implicate, în componenta referitoare la termenul rezonabil, extinde inexplicabil sfera și sancțiunea, prezumând în mod absolut că o instanță superioară sau un organ de urmărire penală superior celui competent să soluționeze cauza ar fi „necompetent” profesional să participe la dezlegarea ei.

183. Având în vedere că, în prezenta cauză, **autorii obiecției reiterează critica având același obiect și cu aceeași motivare pe care Curtea a analizat-o în Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018**, paragrafele 360 și 361, constatând constituționalitatea dispozițiilor art. 47 din Codul de procedură penală în raport cu criticile formulate, obiecția este **inadmisibilă.**

184. Dispozițiile **art. I pct. 45** au următorul conținut: „La articolul 110, după alineatul (5) se introduce un nou alineat, alin. (6), cu următorul cuprins: *«(6) Atunci când înregistrarea nu este posibilă, acest lucru se consemnează în declarația suspectului sau inculpatului, cu indicarea concretă a motivului pentru care înregistrarea nu a fost posibilă.»*

185. Autorii susțin că dispoziția introdusă reia teza a doua a art. 110 alin. (5) din cod, astfel că se creează un paralelism legislativ care încalcă art. 1 alin. (5) din Constituție.

186. Curtea reține că, potrivit dispozițiilor art. 110 alin. (5) din Codul de procedură penală în vigoare, în cursul urmăririi penale, audierea suspectului sau a inculpatului se înregistrează cu mijloace tehnice audio sau audiovideo, iar atunci când înregistrarea nu este posibilă, acest lucru se consemnează în declarația suspectului sau a inculpatului, cu indicarea concretă a motivului pentru care înregistrarea nu a fost posibilă. Cât

privește înregistrarea ședințelor de judecată, prin Decizia nr. 128 din 10 martie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 354 din 22 mai 2015, analizând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 231 alin. (4) teza întâi din Codul de procedură civilă, Curtea a reținut că „dispoziții cu privire la înregistrarea ședinței de judecată se regăsesc în art. 13 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 827 din 13 septembrie 2005, cu modificările și completările ulterioare, care stipulează că ședințele de judecată se înregistrează prin mijloace tehnice video sau audio ori se consemnează prin stenografiere. Înregistrările sau stenogramele se transcriu de îndată. Grefierul sau specialistul în stenografie consemnează toate afirmațiile, întrebările și susținerile celor prezenți, inclusiv ale președintelui completului de judecată. La cerere, părțile pot primi o copie a transcrierii înregistrărilor, stenogramelor sau notelor grefierului” (paragraful 17). De asemenea, Curtea a reținut că „instanța de judecată înregistrează ședințele de judecată în vederea îndeplinirii unei obligații legale care are ca scop o mai bună administrare a justiției” (paragraful 21); prin urmare, Curtea a constatat că „înregistrarea ședințelor de judecată este obligatorie, vizează toate cauzele, întrucât legiuitorul nu a făcut nicio distincție, și reprezintă o operațiune tehnică ce nu este de natură să aducă atingere prevederilor constituționale invocate și are drept scop înfăptuirea unui act de justiție transparent și realizarea unei bune administrări a justiției ca serviciu public” (paragraful 23).

187. Curtea observă că, în vreme ce dispozițiile art. 110 alin. (5) din Codul de procedură penală vizează imposibilitatea înregistrării audierii suspectului sau a inculpatului cu mijloace tehnice audio sau audiovideo în faza urmăririi penale, dispozițiile alin. (6), nou-introduse, au aplicabilitate generală, vizând întreaga durată a procesului penal. Acestea sunt coroborate cu normele procesual penale în vigoare, potrivit cărora procurorul și părțile pot cere citirea notelor de ședință și vizarea lor de către președinte, iar după terminarea ședinței de judecată participanții la proces pot primi, la cerere, câte o copie de pe notele grefierului [art. 369 alin. (2) și alin. (3) din Codul de procedură penală].

188. **Prin urmare, deși sferile de incidență a celor două norme se suprapun parțial (faza urmăririi penale este o fază a procesului penal, deci este inclusă în acesta), ele sunt totuși diferite, legiuitorul accentuând garanția procesuală penală a înregistrării audierii suspectului sau a inculpatului cu mijloace tehnice audio sau audiovideo în faza urmăririi penale.**

189. Pentru aceste argumente, Curtea constată că dispozițiile art. I pct. 45, referitoare la art. 110 alin. (6) din Codul de procedură penală, sunt constituționale în raport cu criticile formulate, obiecția fiind **neîntemeiată.**

190. Dispozițiile **art. I pct. 51** au următorul conținut: „Articolul 125 se modifică și va avea următorul cuprins: *«În cazul în care există probe sau indicii temeinice că viața, integritatea corporală, libertatea, bunurile sau activitatea profesională a martorului ori a unui membru de familie al acestuia ar putea fi puse în pericol ca urmare a datelor pe care le furnizează organelor judiciare sau a declarațiilor sale, organul judiciar competent acordă acestuia statutul de martor amenințat și dispune una ori mai multe dintre măsurile de protecție prevăzute la art. 126 sau 127, după caz.»*

191. În prezent, norma are următorul conținut: „În cazul în care există o suspiciune rezonabilă că viața, integritatea corporală, libertatea, bunurile sau activitatea profesională a martorului ori a unui membru de familie al acestuia ar putea fi

puse în pericol ca urmare a datelor pe care le furnizează organelor judiciare sau a declarațiilor sale, organul judiciar competent acordă acestuia statutul de martor amenințat și dispune una ori mai multe dintre măsurile de protecție prevăzute la art. 126 sau 127, după caz.”

192. Critica vizează condiționarea acordării statutului de martor amenințat de existența „unor probe sau indicii temeinice”, apreciindu-se că se încalcă prevederile constituționale ale art. 1 alin. (3) privind statul de drept, în componentele sale referitoare la apărarea ordinii publice și a siguranței publice, prin crearea unei stări de pericol pentru o serie de valori constituționale.

193. **Critica identică a acestor dispoziții a fost soluționată prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018**, paragraful 484, când Curtea a reținut că adoptarea acestei soluții legislative constituie opțiunea legiuitorului în reglementarea instituției martorului amenințat, opțiune care respectă marja de apreciere în interiorul căreia legiuitorul are libertatea de a dispune. Observând că, în prezenta cauză, autorii obiecției reiterează critica având același obiect și cu aceeași motivare, Curtea constată că obiecția este **inadmisibilă**.

194. Dispozițiile **art. I pct. 55** au următorul conținut: „La articolul 138, alineatul (12) se modifică și va avea următorul cuprins: «(12) Prin livrare supravegheată se înțelege tehnica de supraveghere și cercetare prin care se permit intrarea, circulația sau ieșirea de pe teritoriul țării a unor bunuri în privința cărora există indicii temeinice cu privire la caracterul ilicit al deținerii sau obținerii acestora, sub supravegherea ori cu autorizarea autorităților competente, în scopul investigării unei infracțiuni sau al identificării persoanelor implicate în săvârșirea acesteia.»”

195. În prezent, norma are următorul conținut: „(12) Prin livrare supravegheată se înțelege tehnica de supraveghere și cercetare prin care se permit intrarea, circulația sau ieșirea de pe teritoriul țării a unor bunuri în privința cărora există o suspiciune cu privire la caracterul ilicit al deținerii sau obținerii acestora, sub supravegherea ori cu autorizarea autorităților competente, în scopul investigării unei infracțiuni sau al identificării persoanelor implicate în săvârșirea acesteia.»”

196. Critica vizează modul mecanic în care legiuitorul a înțeles să înlocuiască sintagma „suspiciune rezonabilă” cu termenul „probe” sau cu sintagma „indicii temeinice”, ceea ce conduce, în opinia autorilor sesizării, la situații profund injuste, de natură a crea un dezechilibru nejustificat între interesele suspectului/inculpatului și cele ale persoanei vătămate și ale societății, în general.

197. Având în vedere că, în prezenta cauză, **autorii obiecției reiterează critica având același obiect și cu aceeași motivare pe care Curtea a analizat-o în Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018**, paragrafele 488—491, constatând constituționalitatea dispozițiilor art. 138 alin. (12) din Codul de procedură penală în raport cu criticile formulate, obiecția cu un atare obiect este **inadmisibilă**.

198. Dispozițiile **art. I pct. 56** au următorul conținut: „La articolul 139 alineatul (1), litera a) se modifică și va avea următorul cuprins: «a) există indicii temeinice cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni dintre cele prevăzute la alin. (2);»”

199. În prezent, norma are următorul conținut: „a) există o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni dintre cele prevăzute la alin. (2);”.

200. Critica de neconstituționalitate vizează condiționarea aplicării măsurii supravegherii tehnice de existența unor „indicii temeinice”, în locul „suspiciunii rezonabile”, cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni, fapt ce este de natură

a crea un dezechilibru nejustificat între interesele suspectului/inculpatului și cele ale persoanei vătămate și ale societății, în general, de cele mai multe ori supravegherea tehnică fiind dispusă tocmai în vederea strângerii de probe și indicii temeinice care să fundamenteze punerea în mișcare a acțiunii penale.

201. Având în vedere că, în prezenta cauză, **autorii obiecției reiterează critica având același obiect și cu aceeași motivare pe care Curtea a analizat-o în Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018**, paragrafele 495—499, constatând constituționalitatea dispozițiilor art. 139 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală în raport cu criticile formulate, Curtea reține că obiecția este **inadmisibilă**.

202. Dispozițiile **art. I pct. 57** au următorul conținut: „La articolul 139, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins: «(3) Înregistrările prevăzute în prezentul capitol, efectuate de părți și de subiecții procesuali principali, constituie mijloace de probă când privesc propriile convorbiri sau comunicări pe care le-au purtat cu terții.»”

203. În prezent, norma are următorul conținut: „(3) Înregistrările prevăzute în prezentul capitol, efectuate de părți sau de alte persoane, constituie mijloace de probă când privesc propriile convorbiri sau comunicări pe care le-au purtat cu terții. Orice alte înregistrări pot constitui mijloace de probă dacă nu sunt interzise de lege.”

204. Critica de neconstituționalitate vizează eliminarea unui mijloc de probă important, respectiv înregistrările efectuate de persoane, altele decât cele expres și limitativ prevăzute de lege.

205. Având în vedere că, în prezenta cauză, **autorii obiecției reiterează critica având același obiect și cu aceeași motivare pe care Curtea a analizat-o în Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018**, paragrafele 503—506, constatând constituționalitatea dispozițiilor art. 139 alin. (3) din Codul de procedură penală în raport cu criticile formulate, obiecția este **inadmisibilă**.

206. Dispozițiile **art. I pct. 63** au următorul conținut: „La articolul 146¹ alineatul (5) se abrogă.”

207. În prezent, norma are următorul conținut: „(5) În cazurile în care există urgență, iar obținerea mandatului în condițiile alin. (1) sau (2) ar conduce la o întârziere substanțială a cercetărilor, la pierderea, alterarea sau distrugerea probelor ori ar pune în pericol siguranța victimei sau a altor persoane și sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alin. (1) sau, după caz, alin. (2), procurorul poate dispune obținerea datelor privind tranzacțiile financiare efectuate sau care urmează a fi efectuate. Dispozițiile art. 141 se aplică în mod corespunzător.”

208. Critica susține încălcarea dreptului la integritatea fizică a persoanei, prevăzut de art. 22 alin. (1) din Constituție, procurorul nemaiputând obține în condiții de urgență date provocatoare la tranzacțiile financiare efectuate sau care urmează a fi efectuate.

209. Având în vedere că, în prezenta cauză, **autorii obiecției reiterează critica având același obiect și cu aceeași motivare pe care Curtea a analizat-o în Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018**, paragraful 554, statuând că este neîntemeiată, întrucât norma abrogatoare reprezintă opțiunea legiuitorului de a renunța la excepția prevăzută de actuala reglementare, intervenția legislativă respectând marja de apreciere de care beneficiază legiuitorul în materie, Curtea constată că obiecția este **inadmisibilă**.

210. Dispozițiile **art. I pct. 66** au următorul conținut: „La articolul 153, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins: «(1) Procurorul poate solicita, cu încuviințarea prealabilă a judecătorului de drepturi și libertăți, unei instituții de

credit sau oricărei alte instituții care deține date privind situația financiară a unei persoane, comunicarea datelor privind existența și conținutul conturilor și a altor situații financiare în cazul în care există indicii temeinice cu privire la săvârșirea unei infracțiuni și există temeiuri pentru a se crede că datele solicitate constituie probe.»

211. În prezent, norma are următorul conținut: „(1) Procurorul poate solicita unei instituții de credit sau oricărei alte instituții care deține date privind situația financiară a unei persoane comunicarea datelor privind existența și conținutul conturilor unei persoane, în cazul în care există indicii temeinice cu privire la săvârșirea unei infracțiuni și există temeiuri pentru a se crede că datele solicitate constituie probe.”

212. Critica vizează modul mecanic în care legiuitorul a înțeles să înlocuiască sintagma „*suspiciune rezonabilă*” cu sintagma „*indicii temeinice*”, ceea ce conduce, în opinia autorilor sesizării, la situații profund injuste, de natură a crea un dezechilibru nejustificat între interesele suspectului/inculpatului și cele ale persoanei vătămate și ale societății, în general.

213. Având în vedere că, în prezenta cauză, **autorii obiecției reiterează critica având același obiect și cu aceeași motivare pe care Curtea a analizat-o în Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018**, paragrafele 572 și 573, constatând constituționalitatea dispozițiilor art. 153 alin. (1) din Codul de procedură penală în raport cu criticile formulate, Curtea reține că obiecția este **inadmisibilă**.

214. Dispozițiile **art. I pct. 94** au următorul conținut: „La articolul 209, alineatul (11) se modifică și va avea următorul cuprins: «(11) *Suspectului sau inculpatului reținut, la cerere, i se înmânează un exemplar al ordonanței prevăzute la alin. (10) împreună cu întregul material probator administrat.*»”

215. În prezent, norma are următorul conținut: „(11) *Suspectului sau inculpatului reținut i se înmânează un exemplar al ordonanței prevăzute la alin. (10).*”

216. Critica vizează lipsa de claritate a textului, deoarece nu prevede dacă, în eventualitatea lipsei oricăror documente din interiorul materialului probator înmănat odată cu ordonanța prevăzută la art. 209 alin. (10) din cod, este atrasă nulitatea ordonanței sau se consideră neefectuată procedura înmânării acesteia. De asemenea, se mai critică și faptul că măsura este excesivă, presupunând un mare efort logistic.

217. Având în vedere că, în prezenta cauză, **autorii obiecției reiterează critica având același obiect și cu aceeași motivare pe care Curtea a analizat-o în Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018**, paragrafele 655—657, constatând constituționalitatea dispozițiilor art. 209 alin. (11) din Codul de procedură penală în raport cu criticile formulate, obiecția cu un atare obiect este **inadmisibilă**.

218. Dispozițiile **art. I pct. 148** au următorul conținut: „La articolul 281 alineatul (4), litera b) se modifică și va avea următorul cuprins: «b) *în orice stare a procesului, dacă încălcarea a intervenit în cursul judecării, după rămânerea definitivă a încheierii prevăzute la art. 370².*»”

219. În prezent, norma are următorul conținut: „b) *competența materială și competența personală a instanțelor judecătorești, atunci când judecata a fost efectuată de o instanță inferioară celei legal competente.*”

220. Autorii sesizării susțin că sancționarea cu nulitatea absolută a actelor efectuate de un organ de urmărire superior într-o cauză de competența unui organ de urmărire penală inferior este nejustificată prin raportare la principiul controlului ierarhic în baza căruia își desfășoară activitatea procurorii.

221. Având în vedere că, în prezenta cauză, **autorii obiecției reiterează critica având același obiect și cu aceeași motivare pe care Curtea a analizat-o în Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018**, paragrafele 749—758, constatând constituționalitatea dispozițiilor art. 281 alin. (4) lit. b) din Codul de procedură penală în raport cu criticile formulate, Curtea reține că obiecția este **inadmisibilă**.

222. Dispozițiile **art. I pct. 155** au următorul conținut: „La articolul 290, după alineatul (1) se introduc două noi alineate, alin. (1¹) și alin. (1²), cu următorul cuprins: «(1¹) *Pentru ca o persoană să beneficieze de dispozițiile referitoare la reducerea limitelor de pedeapsă denunțul trebuie să fie depus într-un termen de maximum 1 an de la data la care persoana a luat cunoștință de săvârșirea infracțiunii.*»

(1²) *Condamnarea, renunțarea la judecată sau amânarea executării pedepsei față de o persoană nu poate fi dispusă exclusiv pe baza mărturiei denunțătorului dacă acestea nu sunt însoțite de alte probe.*”

223. Critica vizează dispozițiile art. 290 alin. (11), care prevăd limitarea temporală a beneficiului reducerii limitelor de pedeapsă ca urmare a depunerii unui denunț, împrejurare ce conduce la descurajarea persoanelor care au cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni de a sesiza organele judiciare, fapt care încalcă principiul aflării adevărului.

224. Având în vedere că, în prezenta cauză, **autorii obiecției reiterează critica având același obiect și cu aceeași motivare pe care Curtea a analizat-o în Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018**, paragrafele 778—782, constatând constituționalitatea dispozițiilor art. 290 alin. (11) din Codul de procedură penală în raport cu criticile formulate, Curtea reține că obiecția este **inadmisibilă**.

225. Dispozițiile **art. III** au următorul conținut: „*În toate situațiile în care Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală se referă la judecătorul de cameră preliminară se va înțelege că referirea se face la instanța de judecată competentă potrivit legii.*”

226. Autorii sesizării apreciază că art. III din lege este neconstituțional sub două aspecte: (i) întrucât contravine principiului securității juridice, în componenta sa referitoare la claritatea și previzibilitatea legii, consacrat la art. 1 alin. (5) din Constituție, și (ii) întrucât ignoră dispozițiile art. 147 alin. (2) din Constituție, în temeiul cărora Parlamentul avea obligația de a pune de acord legea cu Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018.

227. Cu privire la primul aspect, pentru a determina efectul aplicării art. III din legea supusă controlului asupra Codului de procedură penală, Curtea apreciază ca fiind necesară o succintă prezentare a sferei de incidență a instituției camerei preliminare. Potrivit dispozițiilor art. 3 alin. (1) din Codul de procedură penală, în procesul penal se exercită următoarele funcții judiciare: funcția de urmărire penală; funcția de dispoziție asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei în faza de urmărire penală; funcția de verificare a legalității trimiterii ori netrimiterii în judecată; funcția de judecată.

228. Instituția camerei preliminare a fost concepută „ca o instituție nouă și inovatoare”, care are ca scop „înlăturarea duratei excesive a procedurilor în faza de judecată”. Instituția este reglementată în cuprinsul Codului de procedură penală la art. 342—348, unde se găsesc elementele referitoare la obiectul și durata, măsurile premergătoare, procedura, soluțiile ce pot fi pronunțate și contestația împotriva acestor soluții. Aceste dispoziții trebuie coroborate cu cele ale art. 54 din Codul de procedură penală, care dispun asupra competenței judecătorului de cameră preliminară, în sensul că acesta verifică legalitatea trimiterii în judecată dispuse de procuror; verifică

legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor procesuale de către organele de urmărire penală; soluționează plângerile împotriva soluțiilor de neurmărire sau de netrimiteră în judecată; soluționează alte situații expres prevăzute de lege.

229. Prin prisma atribuțiilor procesuale încredințate judecătorului de cameră preliminară, în contextul separării funcțiilor judiciare, *acestui a îi revine funcția de verificare a legalității trimiterii ori netrimiterii în judecată*, astfel că, în concepția legiuitorului, această nouă instituție procesuală nu aparține nici urmăririi penale, nici judecării, fiind echivalentă unei noi faze a procesului penal. Prin Decizia nr. 641 din 11 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 887 din 5 decembrie 2014, și Decizia nr. 599 din 21 octombrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 886 din 5 decembrie 2014, Curtea a reținut că procedura camerei preliminare a fost încredințată unui judecător, a cărui activitate se circumscrie competenței materiale, personale și teritoriale a instanței din care face parte, conferindu-i acestei noi faze procesuale un caracter jurisdicțional. Totuși, din reglementarea atribuțiilor pe care funcția exercitată de judecătorul de cameră preliminară le presupune, prevăzute expres la art. 54 lit. a), b) și c) din Codul de procedură penală, Curtea a observat că „activitatea acestuia nu privește fondul cauzei, actul procesual exercitat de către acesta neantamând și nedispunând, în sens pozitiv sau negativ, cu privire la elementele esențiale ale raportului de conflict: faptă, persoană și vinovăție”. De altfel, Curtea a apreciat că „rezultatul procedurii în camera preliminară referitor la stabilirea legalității administrării probelor și a efectuării actelor procesuale de către organele de urmărire penală are o influență directă asupra desfășurării judecării pe fond, putând să fie decisiv pentru stabilirea vinovăției/ nevinovăției inculpatului”.

230. *Pe de altă parte, în temeiul art. 54 lit. d) din Codul de procedură penală, judecătorul de cameră preliminară este competent a se pronunța asupra: recuzării, abținerii [art. 67 alin. (6) și art. 68 alin. (4) din Codul de procedură penală], măsurilor preventive referitoare la controlul judiciar/pe cauțiune, arestul preventiv, calea de atac asupra măsurilor preventive, verificarea măsurilor preventive după trimiterea în judecată/în cursul urmăririi penale [art. 203 alin. (2) și (3), art. 205 alin. (1), art. 207, art. 208, art. 211 alin. (2), art. 214, art. 216 alin. (2) din Codul de procedură penală], măsurilor de protecție cu privire la martorii amenințați [art. 126 alin. (7) din Codul de procedură penală], luării și ridicării măsurilor provizorii de siguranță cu caracter medical — obligarea provizorie la tratament medical (art. 245—246 din Codul de procedură penală), internării medicale provizorii (art. 247—248 din Codul de procedură penală), luării măsurilor asigurătorii (art. 249, art. 254 din Codul de procedură penală), contestației împotriva modului de aducere la îndeplinire a măsurii asigurătorii luate de către judecătorul de cameră preliminară [art. 250 alin. (6) din Codul de procedură penală], restituirii lucrurilor (art. 255 din Codul de procedură penală), amenzii judiciare (art. 284 din Codul de procedură penală), confiscării (art. 315 din Codul de procedură penală), soluționării contestațiilor împotriva hotărârilor pronunțate de judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic inferioară [art. 425¹ alin. (5) din Codul de procedură penală], măsurilor preventive referitoare la persoana juridică [art. 491 alin. (3) și art. 493 din Codul de procedură penală], precum și asupra sesizării privind luarea măsurii de siguranță a confiscării speciale sau a desființării unui înscris în caz de clasare sau renunțare la urmărirea penală, conform art. 549¹ din Codul de procedură penală.*

231. Potrivit art. I pct. 185 din legea supusă controlului de constituționalitate, *„Titlul II — Camera preliminară din partea specială, cuprinzând art. 342—348, se abrogă”*. Abrogarea acestor dispoziții implică în mod evident modificarea tuturor normelor procesuale penale care se referă sau fac trimitere la „judecătorul de cameră preliminară” și la „procedura de cameră preliminară”.

232. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut că „este de datoria Parlamentului să opereze, cu prilejul reexaminării legii, acele intervenții impuse cu evidență nu numai de necesitatea recorelării dispozițiilor sub aspectul normelor de tehnică legislativă, deci prin raportare la Legea nr. 24/2000, ci, în primul rând, de necesitatea conformității acelor dispoziții cu normele Constituției. Demersul legiuitorului este unul firesc, diligent, neprevăzut în mod expres de un text legal sau regulamentar, dar care urmărește respectarea art. 1 alin. (5) din Constituție, referitor la principiul general al obligativității respectării Constituției și a supremației sale și impus de principiul colaborării loiale și cu bună-credință între autoritățile publice, în exercitarea atribuțiilor acestora, derivat din normele fundamentale” (paragraful 101 al Deciziei nr. 251 din 19 aprilie 2018).

233. Așadar, în cadrul procedurii de punere de acord a unei legi cu o decizie a Curții Constituționale, Parlamentul are obligația de a opera în cuprinsul actului normativ respectiv acele corelări de ordin tehnic legislativ care să confere noii legi coerență și claritate. Normele de tehnică legislativă impun că, în temeiul art. 59 din Legea nr. 24/2000, *„(1) Modificarea unui act normativ constă în schimbarea expresă a textului unora sau mai multor articole ori alineate ale acestuia și în redarea lor într-o nouă formulare.*

(2) Pentru exprimarea normativă a intenției de modificare a unui act normativ se nominalizează expres textul vizat, cu toate elementele de identificare necesare, iar dispoziția propriu-zisă se formulează utilizându-se sintagma «se modifică și va avea următorul cuprins:», urmată de redarea noului text.

(3) Procedeele de a se menționa generic, în finalul unui act normativ, că un alt act normativ conex sau texte din acel act «se modifică corespunzător» trebuie evitate. De asemenea, nu se utilizează, pentru a exprima o modificare, redarea doar a unor fragmente ori sintagme dintr-un text. Modificarea trebuie să cuprindă în întregime textul vizat, cuprins în articol, alineat sau în elementul marcat al unei enumerări”.

234. De asemenea, art. 61 alin. (2) din aceeași lege dispune că: *„(2) Prevederile modificate sau care completează actul normativ trebuie să se integreze armonios în actul supus modificării ori completării, asigurându-se unitatea de stil și de terminologie, precum și succesiunea normală a articolelor.”*

235. Analizând modificările operate asupra Codului de procedură penală, Curtea constată că legiuitorul, abrogând instituția „Camerei preliminare”, a modificat actul normativ prin două procedee diferite, care, printr-o coroborare, generează imprevizibilitatea actului. *Primul procedeu* pentru care legiuitorul a optat, aparent cu respectarea normelor de tehnică legislativă, a fost modificarea expresă a unor norme care conțineau instituția judecătorului de cameră preliminară. Astfel, în cadrul legii criticate, la art. I pct. 3, 12, 22—25, 28, 31, 33—34, 37, 52, 65, 89—93, 97—101, 106—109, 113, 115—123, 126, 128—129, 131—135, 146, 149, 152—153, 163—166, 174—176, 178—182, 184, 198, 209—211, 213—216 și la art. II pct. 1 și 2, modificările vizează exclusiv intervenții legislative determinate de renunțarea la judecătorul de cameră preliminară. În toate aceste norme, legiuitorul a optat pentru eliminarea din text a

sintagmei „judecătorul/judecătorului de cameră preliminară”, fără înlocuirea acesteia cu sintagma „instanța de judecată competentă potrivit legii”.

236. Intervenția legislativă de acest gen însă nu a vizat toate normele care se referă sau fac trimitere la „judecătorul de cameră preliminară” și la „procedura de cameră preliminară”. Observând că în cuprinsul Codului de procedură penală mai multe norme rămân necorelate în privința acestei instituții, legiuitorul a folosit *al doilea procedeu* de modificare a Codului de procedură penală, respectiv a introdus art. III în legea reexaminată.

237. Or, aplicând prevederile art. III din legea criticată dispozițiilor Codului de procedură penală, Curtea constată că efectul lor asupra actului normativ, în ansamblul său, nu corespunde regulilor expres instituite prin Legea nr. 24/2000, întrucât operațiunea de renunțare la o sintagmă/noțiune/instituție și înlocuirea înțelesului ei cu un altul se realizează printr-un procedeu impropriu, generator prin el însuși de neclaritate și imprecizie. Dispozițiile modificate ar fi trebuit identificate în mod expres, tehnica legislativă statuând că „se nominalizează expres textul vizat, cu toate elementele de identificare necesare”, „fără a se utiliza, pentru a exprima o modificare, redarea doar a unor fragmente ori sintagme dintr-un text”, fiind necesar ca modificarea „să cuprindă în întregime textul vizat, cuprins în articol, alineat sau în elementul marcat al unei enumerări”.

238. Analizând comparativ legea modificată (Codul de procedură penală) și legea modificatoare (legea supusă controlului de constituționalitate), rezultă că referiri la „judecătorul de cameră preliminară” sau la „procedura camerei preliminare” se regăsesc în continuare în mai multe articole rămase nemodificate, printre care art. 211 alin. (2), art. 214 alin. (1), art. 215¹ alin. (7), art. 220 alin. (1), art. 249 alin. (1) și alin. (6), art. 250¹ alin. (1) și alin. (2) sau art. 396 alin. (9) din Codul de procedură penală.

239. Legiuitorul ar fi trebuit, în reexaminarea legii, să modifice în mod corespunzător fiecare dintre aceste dispoziții, introducerea unei dispoziții cu caracter general în sensul că referirile la „judecătorul de cameră preliminară” se înțeleg (N.B. nu „se înlocuiesc”) ca referiri la „instanța de judecată competentă potrivit legii” afectând în mod evident claritatea și previzibilitatea legii. Dincolo de inconsecvența în aplicarea regulilor de tehnică legislativă (folosirea atât a modificării exprese, cât și a modificării implicite) în cadrul aceluiași act normativ cu privire la aceeași instituție juridică (camera preliminară), care în mod cert generează interpretări și aplicări diferite ale legii, dispozițiile art. III din lege sunt susceptibile ele însele de a genera neclaritatea normelor procesuale pe care le vizează, întrucât înlocuirea trimiterilor făcute la „judecătorul de cameră preliminară” cu sintagma „instanța de judecată competentă potrivit legii” dă naștere unor dispoziții ambigue, repetitive, de tipul „*instanța de judecată competentă potrivit legii sau instanța de judecată în fața căreia se află cauza poate dispune, prin încheiere (...)*” [a se vedea art. 220 alin. (1) din cod] sau „*împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea unei măsuri asigurătorii de către instanța de judecată competentă potrivit legii, de instanța de judecată sau de instanța de apel (...)*” [art. 250¹ alin. (1) din cod].

240. Mai mult, operând cu cele două modalități de corelare a normelor Codului de procedură penală (modificare expresă și modificare implicită) în procesul de adaptare la noua configurație a procesului penal, din care a fost înlăturată camera preliminară, legiuitorul omite faptul că o serie de dispoziții ale Codului de

procedură penală fac referire la „procedura camerei preliminare”. Ca urmare a acestei omisiuni, aceste dispoziții rămân neschimbate, întrucât ele nu cad nici sub incidența modificărilor exprese, punctuale, nici a modificării întemeiate pe art. III din legea criticată. În această situație sunt, cu titlu exemplificativ, dispozițiile art. 211 alin. (2), art. 215¹ alin. (7) sau art. 249 alin. (1) din Codul de procedură penală, care vor rămâne în fondul activ al legislației. Cu alte cuvinte, deși abrogă procedura camerei preliminare, legiuitorul nu a realizat corelările necesare impuse și prin jurisprudența Curții Constituționale, astfel încât în Codul de procedură penală rămân norme ce fac trimitere în continuare la această procedură.

241. Având în vedere argumentele prezentate, Curtea apreciază că ***inconsecvența legiuitorului cu privire la modul de reglementare a abrogării instituției camerei preliminare demonstrează abordarea neunitară în efectuarea modificărilor Codului de procedură penală, cu efecte asupra calității întregului act normativ***. Sunt afectate claritatea, precizia și previzibilitatea legii, având în vedere că, potrivit jurisprudenței instanței de control constituțional, cerința de claritate a legii vizează caracterul neechivoc al obiectului reglementării, cea de precizie se referă la exactitatea soluției legislative alese și a limbajului folosit, în timp ce previzibilitatea legii privește scopul și consecințele pe care le antrenează. Așadar, în condițiile în care corelarea tehnico-legislativă este necesară pentru asigurarea acestor cerințe, ***modalitatea concretă în care Parlamentul a ales să o realizeze în privința instituției judecătorului de cameră preliminară, respectiv a procedurii de cameră preliminară contravine art. 1 alin. (5) din Constituție, în componenta referitoare la calitatea legii***.

242. Pe lângă aspectele referitoare la lipsa de claritate și previzibilitate a normei, care generează confuzie în aplicarea normelor procesuale penale la care face trimitere sau pe care omite să le modifice pentru a conferi unitate și coerență întregului act normativ, aspecte analizate în prealabil, Curtea constată că ***norma criticată este deficitară și sub aspectul punerii sale de acord cu Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018***, prin care s-au analizat dispozițiile cu caracter tranzitoriu și final ale legii modificatoare. Astfel, prin decizia menționată, paragraful 1032, Curtea a constatat că, „în condițiile în care, prin art. I pct. 224, potrivit căruia „*Titlul II — Camera preliminară din partea specială, cuprinzând art. 342—348, se abrogă*” [art. I pct. 185 din prezenta lege], legiuitorul elimină procedura camerei preliminare, fază obligatorie a procesului penal, *omisiunea de a reglementa în cadrul art. II prevederile cu caracter tranzitoriu referitoare la cauzele aflate în această procedură, la momentul intrării în vigoare a legii abrogatoare, este de natură a crea incertitudine cu privire la modul de desfășurare a procesului penal*, fapt inadmisibil din perspectiva caracterului previzibil și echitabil al procedurii penale. În ceea ce privește principiul previzibilității legii, Curtea observă că autoritatea legiuitoare, Parlamentul sau Guvernul, după caz, are obligația de a edicta norme care să respecte trăsăturile referitoare la claritate, precizie, previzibilitate și predictibilitate. Referitor la aceste cerințe, Curtea Europeană a Drepturilor Omului s-a pronunțat în mod constant, statuând că o normă este previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane — care, la nevoie, poate apela la consultanță de specialitate — să își corecteze conduita (Hotărârea din 29 martie 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, Hotărârea din 23 septembrie 1998, pronunțată în Cauza *Petra împotriva României*), iar cetățeanul

trebuie să dispună de informații suficiente asupra normelor juridice aplicabile într-un caz dat și să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-un act determinat. Pe scurt, legea trebuie să fie, în același timp, accesibilă și previzibilă (Hotărârea din 26 aprilie 1979, pronunțată în Cauza *Sunday Times împotriva Regatului Unit*).

243. Or, reglementând doar „înlocuirea” sintagmei „judecătorul de cameră preliminară” cu sintagma „instanța de judecată competentă potrivit legii”, **Parlamentul ignoră obligația stabilită prin decizia Curții Constituționale și refuză să reglementeze prevederile cu caracter tranzitoriu referitoare la cauzele aflate în această procedură, la momentul intrării în vigoare a legii abrogatoare.**

244. Curtea observă că prin **Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală** și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale, la data la care **intrau în vigoare prevederile legale referitoare la judecătorul de cameră preliminară și procedura de cameră preliminară, legiuitorul prevedea** în art. 6 alin. (1) următoarele: „cauzele aflate în curs de judecată în primă instanță la data intrării în vigoare a legii noi în care nu s-a început cercetarea judecătorească se soluționează de către instanța competentă conform legii noi, potrivit regulilor prevăzute de aceeași lege”, respectiv alin. (2): „În situația prevăzută la alin. (1), instanța pe rolul căreia se află cauza o trimite judecătorului de cameră preliminară, pentru a proceda potrivit art. 342—348 din Codul de procedură penală, ori, după caz, o declină în favoarea instanței competente.” Aceeași lege prevede la art. 8 că „Hotărârile pronunțate în primă instanță după intrarea în vigoare a legii noi sunt supuse căilor de atac, termenelor și condițiilor de exercitare ale acestora, prevăzute de legea nouă”, iar la art. 9 alin. (5), (6), (7) și (8) că „(5) Sentințele prin care s-a dispus, potrivit legii vechi, restituirea cauzei procurorului cu privire la care termenul de declarare a recursului nu expirase la data intrării în vigoare a legii noi sunt supuse contestației, potrivit art. 347 alin. (1) din Codul de procedură penală.

(6) Contestația prevăzută la alin. (5) se soluționează de către judecătorul de cameră preliminară al instanței ierarhic superioare celei căreia îi revine, potrivit legii noi, competența să judece cauza în primă instanță ori, după caz, de către completul competent de la Înalta Curte de Casație și Justiție.

(7) Cererile de recurs împotriva sentințelor prevăzute la alin. (5), depuse anterior intrării în vigoare a legii noi, se vor considera contestații.

(8) Termenul de declarare a contestației prevăzute la alin. (5) se calculează potrivit art. 332 alin. 4 din Codul de procedură penală din 1968.”

245. Dacă, prin aceste reglementări, legiuitorul dispunea norme tranzitorii exprese, menite să asigure previzibilitate și certitudine cu privire la modul de desfășurare a procesului penal, în prezent, prin omisiunea de a institui norme care să regleze situațiile *pendinte*, în curs de desfășurare la data succesiunii celor două legi, apare neclar ce se întâmplă cu cauzele aflate în procedura camerei preliminare, dacă rămân spre soluționare judecătorului de cameră preliminară. Aparent, cauzele aflate în procedura camerei preliminare se vor desfășura după procedura reglementată în lege la art. 1 pct. 188 — *Verificări prealabile la judecată în primă instanță*, cuprinzând art. 370¹—370⁵. Însă, așa cum s-a arătat în prealabil, judecătorul de cameră preliminară este competent, în temeiul art. 54 lit. d) din Codul de procedură penală, să se pronunțe cu privire la o serie de alte

chestiuni, care nu vizează verificările prealabile după sesizarea instanței prin rechizitoriu. De asemenea, nu rezultă expres din textul legii dacă hotărârile pronunțate în procedura camerei preliminare după intrarea în vigoare a legii noi sunt supuse căilor de atac, termenelor și condițiilor de exercitare ale acestora, prevăzute de legea nouă, și nici cine soluționează plângerea formulată în temeiul art. 340 din Codul de procedură penală. **În lipsa elementelor de circumstanțiere, precizie și detalieri menționate mai sus, legea astfel modificată este o încălcare a limitelor reexaminării în interiorul cărora Parlamentul avea competența de a pune de acord dispozițiile neconstituționale cu decizia Curții Constituționale.**

246. În concluzie **prevederile art. III din legea supusă controlului încalcă prevederile art. 147 din Constituție** și sunt de natură a crea incertitudine cu privire la modul de desfășurare a procesului penal, fapt inadmisibil din perspectiva caracterului previzibil și echitabil al procedurii penale. Întrucât norma tranzitorie vizează aplicarea noilor dispoziții în procesele penale *pendinte*, viciul de care este afectată se răsfrânge asupra întregului act normativ, astfel încât Curtea urmează să constate neconstituționalitatea legii supuse controlului, în ansamblul său.

247. Cu privire la efectele prezentei decizii, Curtea reține că, în cadrul procedurii de punere de acord a unei legi/norme declarate neconstituționale cu o decizie a Curții Constituționale, Parlamentul, în principiu, are libertatea de a decide dacă modifică acea lege/normă strict în sensul celor statuate de Curte sau dacă abandonează intervenția asupra textului în cauză prin eliminarea normei sau chiar prin respingerea legii. Însă, așa cum s-a statuat mai sus, în paragraful 167 al prezentei decizii, **această libertate a Parlamentului este restrânsă atunci când se interpune o decizie a Curții Constituționale pronunțată în cadrul controlului a posteriori prin care norma în vigoare, care face obiectul intervenției legislative, a fost declarată neconstituțională.** Într-o atare ipoteză, **Parlamentul este obligat ca, odată declanșată procedura de modificare a legii în vederea punerii sale de acord cu Constituția, să adopte normele care transpun actul juridicțional al Curții, eliminând viciile de neconstituționalitate constatate.** Această obligație izvorăște direct din textul constituțional al art. 147 și impune Parlamentului un rol activ în procesul de constituționalizare a normelor legale, în acord cu deciziile instanței constituționale. **Într-o interpretare contrară, ar însemna că, în aplicarea art. 147 alin. (1), (2) și (4) din Constituție, legiuitorul, în cadrul procedurii de punere de acord a legii cu deciziile Curții Constituționale, are un drept de selecție cu privire la acestea, prin actul său decizional putând chiar să mențină în legislație norme afectate de vicii de neconstituționalitate, fapt ce nu poate fi acceptat.**

248. Cu alte cuvinte, în cadrul procedurii de reexaminare a legii, conformarea cu obligația prevăzută de art. 147 alin. (2) din Constituție implică, pe de o parte, o intervenție legislativă permanent limitată la considerentele și dispozitivul deciziei Curții Constituționale și, pe de altă parte, **odată declanșată procedura de modificare a legii în scopul punerii sale de acord cu o decizie a Curții Constituționale pronunțată în cadrul controlului de constituționalitate a posteriori, intervenția ulterioară a legiuitorului nu poate fi abandonată, acesta fiind obligat să adopte normele care transpun actul juridicțional al Curții.** Admiterea unei soluții contrare care ar permite legiuitorului să opteze pentru abandonarea procedurii legislative cu un atare scop ar echivala cu păstrarea soluției

legislative declarate neconstituționale pe calea controlului de constituționalitate *a posteriori* și, implicit, lipsirea de efecte juridice a deciziei Curții care a stat la baza inițiativei legislative modificatoare. O astfel de conduită a Parlamentului ar anula însuși scopul legiferării, acela de a armoniza legislația cu deciziile Curții Constituționale, încălcând obligația constituțională consacrată de art. 147 alin. (2) din Legea fundamentală. Or, în conformitate cu rolul Curții Constituționale și cu valențele controlului de constituționalitate, procesul de reexaminare a legii implică în mod obligatoriu o conduită loială din partea Parlamentului și o analiză aplicată și responsabilă a tuturor textelor declarate neconstituționale, prin raportare la considerentele deciziei.

249. În jurisprudența sa referitoare la interpretarea art. 147 alin. (2) din Constituție, Curtea a statuat, de principiu, că, în situația în care constată neconstituționalitatea unei legi în ansamblul său, și nu doar a unor dispoziții din aceasta, „pronunțarea unei astfel de decizii are un efect definitiv cu privire la acel act normativ, consecința fiind încetarea procesului legislativ în privința respectivei reglementări”. Totodată, în considerarea prevederilor art. 61 alin. (1) din Constituție, care stabilesc că „Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării”, Curtea a mai reținut următoarele: „Competența de legiferare a acestuia cu privire la un anumit domeniu nu poate fi limitată dacă legea astfel adoptată respectă exigențele Legii fundamentale. Prin urmare, opțiunea legiuitorului de a legifera în materia în care Curtea Constituțională a admis o sesizare de neconstituționalitate cu privire la o lege în ansamblul său presupune parcurgerea tuturor fazelor procesului legislativ prevăzut de Constituție și de regulamentele celor două Camere ale Parlamentului” (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 308 din 28 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 309 din 9 mai 2012, Decizia nr. 1 din 10 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 123 din 19 februarie 2014, Decizia nr. 619 din 11 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 6 din 4 ianuarie 2017, paragraful 50, sau Decizia nr. 432 din 21 iunie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 575 din 6 iulie 2018, paragraful 35). De asemenea, prin Decizia nr. 619 din 11 octombrie 2016, paragraful 50, Curtea a stabilit că reexaminarea, mai exact punerea de acord a deciziei, se aplică numai atunci când Curtea a constatat neconstituționalitatea unor dispoziții ale acesteia, și nu atunci când neconstituționalitatea vizează actul normativ în ansamblul său, în caz contrar încălcându-se art. 147 alin. (2) din Constituție (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 581 din 20 iulie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 737 din 22 septembrie 2016, paragrafele 45—48). Totodată, prin Decizia nr. 432 din 21 iunie 2018, paragraful 36, Curtea a stabilit faptul ca art. 147 alin. (2) din Constituție nu este incident, întrucât prin decizia Curții Constituționale a fost constatată neconstituționalitatea legii în ansamblul său, iar nu doar a unor dispoziții din cuprinsul acesteia”. Așadar, așa cum este statuat, cu valoare de principiu, în jurisprudența Curții Constituționale, în situația constatării neconstituționalității legii în ansamblul său, pronunțarea unei astfel de decizii are un efect definitiv cu privire la acel act normativ, consecința fiind încetarea procesului legislativ în privința respectivei reglementări. Parlamentului îi revine obligația să constate încetarea de drept a procesului legislativ, ca urmare a constatării neconstituționalității legii, în integralitatea sa, iar, în ipoteza inițierii unui nou demers legislativ

cu privire la același domeniu de reglementare, să se conformeze celor statuate prin decizia Curții Constituționale (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 76 din 30 ianuarie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 217 din 20 martie 2019, paragraful 42, Decizia nr. 139 din 13 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 336 din 3 mai 2019, paragraful 88, Decizia nr. 140 din 13 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 377 din 14 mai 2019, paragraful 86, sau Decizia nr. 141 din 13 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 389 din 17 mai 2019, paragraful 96).

250. Curtea reține că jurisprudența sa vizează, cu caracter general, inițiativele legislative reglementate de art. 74 din Constituție (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 383 din 29 mai 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 4 iulie 2019, paragraful 26). Cu privire însă la ipoteza particulară a unei legi care are ca scop punerea în acord a unor prevederi neconstituționale cu dispozițiile Constituției, Curtea reține incidența dispozițiilor constituționale ale art. 147 alin. (2), potrivit căruia „În cazurile de neconstituționalitate care privesc legile, înainte de promulgarea acestora, Parlamentul este obligat să reexamineze dispozițiile respective pentru punerea lor de acord cu decizia Curții Constituționale”, și ale art. 147 alin. (4), conform căruia „Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor”. Așa fiind, aplicând jurisprudența de principiu a Curții Constituționale referitoare la efectele deciziei de constatare a neconstituționalității unei legi în ansamblul său la **situația specifică a legilor de transpunere a deciziilor instanței constituționale**, obligatorii pentru Parlament în virtutea art. 147 alin. (4) din Constituție, este evident că, în cazul constatării neconstituționalității unei astfel de legi, în ansamblul ei, **decizia Curții nu poate avea ca efect încetarea procesului legislativ în privința respectivei reglementări, întrucât o atare consecință atașată actului jurisdicțional ar fi de natură să împiedice Parlamentul în îndeplinirea obligației constituționale expres prevăzute de art. 147 alin. (2). Mai mult, nici legiuitorul nu poate opta pentru abandonarea procedurii legislative inițiate, întrucât, așa cum s-a menționat, o atare opțiune ar avea ca efect păstrarea soluției legislative declarate neconstituționale pe calea controlului de constituționalitate a posteriori și, implicit, lipsirea de efecte juridice a deciziei Curții care a stat la baza inițiativei legislative modificatoare.**

251. Așadar, sub aspectul efectelor pe care le produce decizia de constatare a neconstituționalității unei legi, în ansamblul ei, diferența specifică dintre legea de transpunere a deciziilor instanței constituționale, declarată neconstituțională în ansamblul ei, și celelalte tipuri de legi, declarate neconstituționale, în ansamblul lor, este dată de reglementarea expresă din art. 147 din Constituție, care instituie în sarcina Parlamentului obligația de a asigura constituționalizarea normelor legale, în acord cu deciziile instanței constituționale. Având în vedere aceste argumente, **ca efect al prezentei decizii, potrivit dispozițiilor art. 147 alin. (2) și (4) din Legea fundamentală, Parlamentului îi revine în continuare obligația să reexamineze legea supusă controlului, iar, în cadrul acestei proceduri, să se conformeze celor statuate atât prin prezenta decizie, cât și prin deciziile anterioare la care Curtea Constituțională a făcut trimitere.**

252. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 146 lit. a) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 11 alin. (1) lit. A.a), al art. 15 alin. (1) și al art. 18 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite obiecția de neconstituționalitate formulată de un număr de 78 de deputați aparținând grupurilor parlamentare ale Partidului Național Liberal și Uniunii Salvați România și de Președintele României și constată că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, în ansamblul ei, este neconstituțională.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și prim-ministrului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 29 iulie 2019.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent-șef,
Mihaela Senia Costinescu

★

OPINIE CONCURRENTĂ

În acord cu soluția pronunțată de Curte în ceea ce privește admiterea obiecției de neconstituționalitate și constatarea neconstituționalității Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, în ansamblul său, considerăm că sesizarea formulată de un număr de 78 de deputați aparținând grupurilor parlamentare ale Partidului Național Liberal și Uniunii Salvați România și de Președintele României **trebuie admisă** și prin raportare la dispozițiile art. 1 alin. (5), coroborate cu art. 69 din Constituție, în ceea ce privește **critica referitoare la nerespectarea termenului regulamentar referitor la difuzarea raportului întocmit de comisia parlamentară cu**

cel puțin 5 zile înainte de data stabilită pentru dezbaterea propunerii legislative în plenul Camerei Deputaților, legea fiind avizată de comisia specială, prin raportul din data de 24 aprilie 2019, și, în aceeași zi, dezbătută și aprobată în ședința Camerei Deputaților.

Argumentele care susțin neconstituționalitatea legii și sub acest aspect au fost pe larg prezentate în Opinia separată semnată de judecătorul Daniel Marius Morar formulată la Decizia Curții Constituționale nr. 633 din 12 octombrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1020 din 29 noiembrie 2018, opinie la care facem trimitere în mod corespunzător.

Judecător,

Daniel Marius Morar

★

OPINIE CONCURRENTĂ

Sesizările de neconstituționalitate formulate de Președintele României și de un număr de 78 de deputați aparținând grupurilor parlamentare ale Partidului Național Liberal și Uniunii Salvați România **se impuneau a fi admise și în ceea ce privește critica de neconstituționalitate extrinsecă care a vizat faptul că legea a fost adoptată cu încălcarea dispozițiilor art. 69 alin. (2) din Regulamentul Camerei Deputaților**, fapt care aduce atingere prevederilor art. 1 alin. (3) și alin. (5) din Constituție, deoarece **raportul Comisiei parlamentare speciale comune, elaborat în cadrul procedurii din fața Camerei Deputaților, a fost difuzat deputaților în chiar ziua votului, așadar, cu nerespectarea termenului de cel puțin 5 zile înainte de data stabilită pentru dezbaterea proiectului de lege sau a propunerii legislative**

în plenul Camerei Deputaților, ceea ce determină neconstituționalitatea legii, în ansamblul său.

Cu privire la această critică de neconstituționalitate extrinsecă arătăm următoarele:

Conform art. 69 alin. (2) din Regulamentul Camerei Deputaților, aprobat prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 8/1994, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 481 din 28 iunie 2016: „(2) **Raportul [întocmit de comisia sesizată în fond — sn] va fi imprimat și difuzat deputaților cu cel puțin 3 zile înainte de data stabilită pentru dezbaterea proiectului de lege sau a propunerii legislative în plenul Camerei Deputaților, în cazul proiectelor de legi și al propunerilor legislative pentru care Camera Deputaților este prima Cameră sesizată, și cu cel puțin 5 zile, în cazul celor pentru care Camera Deputaților este Cameră decizională**”.

Or, analizând procedura de adoptare a legii supuse controlului de constituționalitate, constatăm că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară a fost reexaminată și adoptată în data de 10 decembrie 2018, în plenul Senatului și înaintată Camerei Deputaților, în calitate de Cameră decizională. La data de 12 decembrie 2018, legea a fost trimisă pentru raport **Comisiei parlamentare speciale comune, care a întocmit un nou raport, pe care l-a depus în data de 24 aprilie 2019. În aceeași zi, plenul Camerei Deputaților, în temeiul art. 75 și art. 76 alin. (1) din Constituție, a luat în dezbatere și a adoptat legea** (181 de voturi pentru, 83 contra și o abținere), pe care a trimis-o spre promulgare Președintelui României, în data de 2 mai 2019.

Ca atare, în cauză, se constată că raportul întocmit de Comisia parlamentară specială comună a fost depus în data de 24 aprilie 2019, iar legea a fost adoptată în aceeași zi, în condițiile în care forma legii adoptate în Senat a fost transmisă Camerei Deputaților în data de 10 decembrie 2018.

În jurisprudența sa [Decizia nr. 209 din 7 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 188 din 22 martie 2012], Curtea a statuat că:

„Autonomia regulamentară constituie expresia statului de drept, a principiilor democratice și poate opera exclusiv în cadrul limitelor stabilite de Legea fundamentală. **Autonomia regulamentară nu poate fi exercitată în mod discreționar, abuziv, cu încălcarea atribuțiilor constituționale ale Parlamentului.** Astfel, între principiul constituțional referitor la autonomia Parlamentului de a-și stabili reguli interne de organizare și funcționare [art. 64 alin. (1)] și principiul constituțional referitor la rolul Parlamentului, în ansamblul autorităților publice ale statului, ce exercită, potrivit Constituției, atribuții specifice democrației constituționale (legiferarea, acordarea votului de încredere, în baza căruia este numit Guvernul, retragerea încrederii acordate Guvernului prin adoptarea unei moțiuni de cenzură, declararea stării de război, aprobarea strategiei naționale de apărare a țării etc.), Curtea apreciază că există un raport ca de la mijloc/instrument la scop/interes. Astfel, regulamentele parlamentare se constituie într-un ansamblu de norme juridice, menite să organizeze și să disciplineze activitatea parlamentară cu privire, printre altele, la procedura de legiferare, de numire sau de investitură a celor mai importante instituții sau autorități publice în stat (Guvern, o parte dintre judecătorii Curții Constituționale, o parte dintre membrii Consiliului Superior al Magistraturii, membrii Curții de Conturi, Avocatul Poporului, directorii serviciilor de informații), precum și regulile de organizare și funcționare ale fiecărei Camere. Normele regulamentare reprezintă instrumentele juridice care permit desfășurarea activităților parlamentare în scopul îndeplinirii atribuțiilor constituționale ale Parlamentului, autoritate reprezentativă prin care poporul român își exercită suveranitatea națională, în conformitate cu prevederile art. 2 alin. (1) din Constituție.

Ca orice act normativ destinat să reglementeze un anumit domeniu de activitate, **regulamentul parlamentar trebuie** să respecte cerințele privind claritatea și previzibilitatea normelor, **să fie un element regulator suplu, care, pe de o parte, să permită o libertate de acțiune parlamentarilor sau grupurilor parlamentare în acord cu dispozițiile art. 69 din Constituție referitoare la caracterul reprezentativ al mandatului parlamentar, iar, pe de altă parte, să garanteze autorității**

legiuitoare posibilitatea de a-și îndeplini rolul constituțional. Or, instrumentul juridic menit să asigure îndeplinirea atribuțiilor Parlamentului nu poate constitui o piedică în realizarea scopului său.

Regulamentul parlamentar trebuie interpretat și aplicat cu bună-credință și în spiritul loialității față de Legea fundamentală”.

În prezenta cauză, Curtea nu este chemată să verifice numai dacă a fost respectat Regulamentul Camerei Deputaților, ci dacă, prin conduita sa, Camera Deputaților a încălcat garanțiile procedurale pe care le are la îndemână deputatul pentru a-și exercita mandatul în serviciul poporului, respectiv de a cunoaște amendamentele depuse, de a formula propriile amendamente și de a vota în cunoștință de cauză propunerea/proiectul de lege. De aceea, se rețin ca norme de referință art. 69 alin. (1) și art. 74 din Constituție, raportate la art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție referitor la statul de drept, democrație și obligația respectării supremației Constituției.

Desfășurarea procesului legislativ în cauza analizată denotă faptul că **încălcarea termenului de 5 zile din regulament (s.n. termenul este de 5 zile întrucât Camera Deputaților a fost Cameră decizională), aspect care în sine nu atrage neconstituționalitatea extrinsecă a unui act normativ, a avut însă aptitudinea să ducă la imposibilitatea exercitării plene a mandatului de deputat, în sensul că nu au putut fi luate la cunoștință amendamentele adoptate în comisia sesizată în fond și dezbătute în mod real, nu s-au putut depune sau s-a limitat extrem de sever dreptul deputaților de a depune amendamente și nu a fost exprimat un vot în deplină cunoștință de cauză.**

Practic, legiitorul nu a respectat garanțiile pe care Regulamentul Camerei Deputaților le instituie în consacrarea mandatului reprezentativ prevăzut de Constituție, termenul de 5 zile, pus la dispoziția parlamentarilor membri ai Camerei decizionale, fiind anulat.

O asemenea concluzie derivă din complexitatea actului modificator și amploarea modificărilor operate, din faptul că problemele ce s-ar fi impus a fi dezbătute **vizează chiar Codul de procedură penală al României, iar aspectele modificate în privința diverselor instituții de drept sunt extrem de sensibile pentru societate și evoluția ei.**

Astfel, **nu este vorba doar de încălcarea unui simplu termen procedural, ci de consecințele pe care le produce sau le poate produce o asemenea încălcare având în vedere importanța problemelor dezbătute.**

Politica penală și procedurală penală a statului nu poate fi dezbătută și votată într-o Cameră a Parlamentului într-o singură zi; ea reflectă starea și evoluția societății în contextul fenomenului infracțional, ea implică luarea unei decizii de natură legislativă care are repercusiuni deosebite asupra dezvoltării societății și nu reflectă o necesitate de moment. Ea nu trebuie să fie contradictorie sau să răspundă dorinței unei anumite opțiuni politice, ci trebuie să răspundă cerințelor societății, protejând interesele generale ale acesteia. Or, pentru aceasta, deputatul trebuie să aibă asigurată posibilitatea de a lua cunoștință de proiectul/propunerea legislativă, amendamentele aduse, raportul și avizele comisiilor permanente, dar și de a se informa sau consulta cu alți actori politici sau instituționali; numai în aceste condiții își poate forma o opinie asupra problemei dezbătute și numai în aceste condiții votul său, eminent politic, poate fi dat în deplină cunoștință de cauză.

Prin urmare, se constată că **deputații au fost puși în situația de a nu putea participa în mod real la dezbaterile parlamentare, aceasta fiind dusă în derizoriu, căpătând valențele unui simulacru.**

Or, înseși exigențele statului de drept și principiile care stau la baza democrației se opun unei paradigme care să ridice la rang de principiu constituțional aparența sau mimarea dezbaterii parlamentare. De aceea, ori de câte ori, prin nerespectarea unui termen procedural asociat dezbaterii parlamentare, are loc o încălcare a exercitării plene a mandatului parlamentar, **Curtea este îndrituită să intervină și să constate neconstituționalitatea extrinsecă a actului normativ respectiv, prin raportare la art. 69 alin. (1) și art. 74 din Constituție, cu reținerea încălcării art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție, așa cum s-ar fi impus și în cauza de față.**

Totodată, cu privire la nerespectarea termenului de 5 zile, în **punctul de vedere transmis de președintele Camerei Deputaților**, s-a susținut că în procedura de adoptare a legii supuse controlului de constituționalitate nu sunt incidente dispozițiile art. 69 alin. (2) din Regulamentul Camerei Deputaților, ci dispozițiile art. 69 alin. (3), care prevăd expres că: *„La propunerea motivată a Biroului permanent sau a unui lider de grup parlamentar, Comitetul liderilor grupurilor parlamentare, în unanimitate, poate aproba înscrierea pe ordinea de zi a proiectelor de legi sau a propunerilor legislative, care se vor supune dezbaterii și adoptării, în ziua ședinței de plen a Camerei Deputaților”.*

Ca urmare a acestei apărări, în temeiul art. 76 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, au fost solicitate președintelui Camerei Deputaților informații cu privire la desfășurarea procedurii legislative referitoare la legea supusă controlului de constituționalitate. Având în vedere că norma regulamentară prevede întrunirea cumulativă a două condiții: existența unei propuneri motivate a unor subiecte de drept expres determinate, respectiv aprobarea propunerii, în unanimitate, de către Comitetul liderilor grupurilor parlamentare, *Curtea a solicitat documentele care conțin propunerea motivată a Biroului permanent sau a unui lider de grup parlamentar*, formulată în temeiul dispozițiilor art. 69 alin. (3) din Regulamentul Camerei Deputaților, adresată Comitetului liderilor grupurilor parlamentare, în vederea înscrierii pe ordinea de zi a propunerii legislative în ziua ședinței de plen a Camerei Deputaților din 24 aprilie 2019, *precum și documentul care atestă aprobarea, în unanimitate, a acestei propuneri de către Comitetul liderilor grupurilor parlamentare.*

Prin Adresa nr. 1/1.723 din 20 mai 2019, înregistrată la Curte cu nr. 4.045 din 20 mai 2019, președintele Camerei Deputaților a comunicat că, „în conformitate cu prevederile art. 38 și art. 39 din Regulamentul Camerei Deputaților, înscrierea legii la care faceți referire pe ordinea de zi a ședinței Camerei Deputaților se aprobă de către Comitetul liderilor grupurilor parlamentare cu majoritatea rezultată din ponderea votului fiecărui membru prezent. Dispozițiile art. 69 alin. (3) din Regulamentul Camerei Deputaților referitoare la unanimitatea voturilor liderilor grupurilor parlamentare pentru înscrierea pe ordinea de zi a Camerei Deputaților de către Comitetul liderilor grupurilor parlamentare a unui anumit proiect de lege se aplică numai în situația în care în ziua ședinței de plen a Camerei Deputaților se solicită completarea ordinii de zi cu o anumită inițiativă legislativă. *În situația legii la care faceți referire în solicitare, nu a fost necesară unanimitatea voturilor liderilor grupurilor parlamentare, întrucât ședința Comitetului liderilor*

grupurilor parlamentare a avut loc în ziua precedentă plenului Camerei Deputaților, ședința Comitetului liderilor grupurilor parlamentare ținându-se în data de 23.04.2019, iar ședința plenului Camerei Deputaților având loc în data de 24.04.2019”.

La răspunsul formulat a fost atașat un extras al stenogramei ședinței Biroului permanent al Camerei Deputaților din data de 23 aprilie 2019, prin care se atestă că ședința a fost condusă de vicepreședintele Camerei, dl Florin Iordache, participanții la ședință, intervenția dlui Iordache cu privire la cvorumul de ședință și răspunsul „Nu” la întrebarea „Dacă la ordinea de zi a ședinței de Birou permanent sunt intervenții?”. La punctul 3 al stenogramei menționate anterior, intitulat „Notă privind inițiativele legislative pentru care rapoartele comisiilor au fost depuse și distribuite în perioada 16—18 aprilie 2019, care, la propunerea motivată a Biroului permanent sau a unui lider de grup parlamentar, Comitetul liderilor grupurilor parlamentare, în unanimitate, poate aproba înscrierea pe ordinea de zi a Camerei Deputaților, pentru a fi dezbătute în ziua de miercuri, 24 aprilie 2019”, se găsește intervenția dlui Iordache prin care solicită Comitetului liderilor să aleagă din lista privind inițiativele pentru care rapoartele au fost depuse și distribuite în perioada 16—18 aprilie 2019: „Comitetul liderilor, vă rog, dacă considerați, puteți alege din această listă să stabiliți ordinea de zi pentru ședința de mâine”.

De asemenea, este atașat un extras al ședinței Comitetului liderilor grupurilor parlamentare din 23 aprilie 2019, prin care se atestă că ședința a fost condusă de liderul Grupului parlamentar al P.S.D., dl Alfred Robert Simonis, și participanții la ședință. Extrasul conține dezbaterile referitoare la propunerea dlui Alfred Robert Simonis de a introduce PI-x 373/2018 (Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară), sub rezerva primirii raportului, în ședința plenului din 24 aprilie 2019. În urma dezbaterilor, cu trei voturi împotriva, trei pentru și o abținere, propunerea a fost adoptată.

Din analiza documentelor prezentate rezultă că nu a existat o propunere motivată a Biroului permanent sau a unui lider de grup parlamentar și nici documentul care să ateste aprobarea, în unanimitate, a acestei propuneri de către Comitetul liderilor grupurilor parlamentare, potrivit art. 69 alin. (3) din regulament. În cauza de față, potrivit stenogramei de ședință a Comitetului liderilor grupurilor parlamentare, propunerea formulată de liderul Grupului parlamentar al P.S.D. nu a fost motivată și a fost adoptată cu trei voturi împotriva, trei pentru și o abținere, astfel că această decizie nu a întrunit nici măcar majoritatea voturilor.

Mai mult, constatăm că includerea pe ordinea de zi a plenului Camerei Deputaților din 24 aprilie 2019 s-a realizat cu privire la un act normativ pentru care raportul comisiei de fond nu fusese depus și distribuit. Or, așa cum reiese din chiar stenograma ședinței din 23 aprilie 2019, Comitetul liderilor urma să stabilească ordinea de zi, alegând din lista privind inițiativele pentru care rapoartele au fost depuse și distribuite în perioada 16—18 aprilie 2019.

De asemenea, observăm lipsa de consecvență a președintelui Camerei Deputaților, care, prin punctul de vedere transmis Curții în data de 9 mai 2019, invocă dispozițiile art. 69 alin. (3) din Regulamentul Camerei Deputaților (normă cu caracter special) pentru a motiva inaplicabilitatea dispozițiilor art. 69 alin. (2) din același regulament (normă cu caracter general), pentru ca ulterior, prin răspunsul formulat la solicitarea prezentării documentelor aferente, transmis în data de 20 mai

2019, să invoce prevederile art. 38 și art. 39 din regulamentul referitoare la aprobarea înscrierii legii pe ordinea de zi a ședinței plenului Camerei Deputaților de către Comitetul liderilor grupurilor parlamentare, dispoziții cu caracter general care atrag tocmai incidența prevederilor art. 69 alin. (2), pe care inițial a contestat-o.

Chiar dacă am admite incidența dispozițiilor art. 69 alin. (3) din Regulamentul Camerei Deputaților (evident, doar dacă ar fi fost respectate cele două condiții cumulative) pentru a refuza aplicarea termenului de 5 zile prevăzut de art. 69 alin. (2) din regulamentul, se impune să facem trimitere la cele statuate de Curte în Decizia nr. 48 din 17 mai 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 125 din 21 mai 1994, și reiterate constant, ulterior, în jurisprudența sa (spre exemplu, Decizia nr. 209/2012). Astfel, Curtea a reținut că, potrivit „poziției preeminente a Parlamentului în sistemul autorităților publice ale României, el exercită prerogative de cea mai mare însemnătate pentru activitatea de stat, fiind, în întregul său, expresia suveranității naționale rezultată din alegerile parlamentare. [...] Camerele nu ar putea păși direct la dezbateră și adoptarea unei legi, fără o pregătire corespunzătoare, prealabilă, a lucrărilor ce urmează a se desfășura în plen”. Însă Parlamentul „nu poate fi reprezentat sau înlocuit de niciunul dintre organele sale interne și pe care chiar el și le înființează, din simplul motiv că el nu poate delega nimănui — și cu atât mai puțin unui grup de parlamentari — suveranitatea națională cu care electoratul l-a împuternicit în urma alegerilor parlamentare. Pentru ca un control parlamentar să fie autentic, el trebuie să fie deplin, adică Parlamentul țării trebuie să dispună de posibilitatea de a lua orice măsuri pentru a da conținut acestei plenitudini. [...] Deplasarea [...] unui centru de decizie constituțional (Parlamentul) la comisii ale acestuia nu este conformă cu menirea celui dintâi, exprimată clar în prevederile art. 110 și art. 58 din Constituție [art. 111 și art. 61 din Constituția revizuită].” Aceste argumente sunt *a fortiori* aplicabile cu privire la activitatea Comitetului liderilor grupurilor parlamentare, care nu poate decide înlăturarea dreptului membrilor Parlamentului de a lua cunoștință și de a dezbate o lege cu un conținut normativ atât de complex și cu efecte importante în societate.

Având în vedere argumentele prezentate, constatăm conduita vădit arbitrară a legiuitorului, care ignoră, în mod constant, normele regulamentare, **recomandarea Curții Constituționale cuprinsă în Decizia nr. 250 din 19 aprilie**

2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 378 din 3 mai 2018, paragrafele 48—49, potrivit căreia „parlamentarii, fie că provin din rândul majorității, fie că provin din cel al opoziției, trebuie să se abțină de la exercitarea abuzivă a drepturilor procedurale și să respecte o regulă de proporționalitate, de natură să asigure adoptarea deciziilor ca urmare a unei dezbateri publice prealabile”, și, implicit, principiul exercitării cu bună-credință și în spirit de loialitate față de valorile constituționale a drepturilor procedurale parlamentare.

Nerespectarea termenelor prevăzute în propriile regulamente de organizare și funcționare împiedică Parlamentul să își exercite funcția de legiferare în mod efectiv, transformând actul decizional al votului într-o formalitate care lipsește de efecte juridice norma cuprinsă în art. 69 din Constituție. Procesul legislativ desfășurat cu privire la legea supusă controlului de constituționalitate în prezenta cauză nu a presupus o dezbateră reală asupra inițiativei legislative, în sensul că nu a avut loc un schimb de idei cu privire la conținutul normativ al acesteia. Mai mult, în absența dezbaterilor, participarea membrilor Parlamentului la procesul legislativ a fost golită de conținut, reducându-se la votarea propunerii legislative în lipsa oricărei cunoașteri a conținutului acesteia, ceea ce este de neconceput într-un stat de drept.

★

Având în vedere toate aspectele relevate mai sus, considerăm că

Sesizările de neconstituționalitate formulate de Președintele României și de un număr de 78 de deputați aparținând grupurilor parlamentare ale Partidului Național Liberal și Uniunii Salvați România se impuneau a fi admise și în ceea ce privește critica de neconstituționalitate extrinsecă care a vizat faptul că legea a fost adoptată cu încălcarea dispozițiilor art. 69 alin. (2) din Regulamentul Camerei Deputaților, fapt care aduce atingere prevederilor art. 1 alin. (3) și alin. (5) din Constituție, deoarece raportul Comisiei parlamentare speciale comune, elaborat în cadrul procedurii din fața Camerei Deputaților, a fost difuzat deputaților în chiar ziua votului, așadar, cu nerespectarea termenului de cel puțin 5 zile înainte de data stabilită pentru dezbateră proiectului de lege sau a propunerii legislative în plenul Camerei Deputaților, ceea ce determină neconstituționalitatea legii, în ansamblul său.

Judecători,

dr. Livia Stanciu

prof. univ. dr. Elena-Simina Tănăsescu

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

